

**Register houdende officiële correspondentie, orders, instructies enz.,
betreffende grote sluis- en dokwerken te Hellevoetsluis,
door J. Blanken als directeur nagelaten, 1798-1801**
Nationaal Archief Den Haag, toegangsnr. 2.16.06, inv.nr. 369

bewerkt door
Chris van der Tuijn

Register van den inhoud:

Pag: 1. Brief aan den president Brunings, bij het zenden van de concept instructie, voor den directeur der sluis en dok- werken. 21^e Julij 1798.

Pag: 2. Idem, omtrent het opmaaken der instructie, voor de commissie deezer werken. 22^e Julij 1798.

Pag: 3. Aan den constr: gem: Glavimans, ten berichte der aanstelling als directeur. 24^e Julij 1798.

Pag: 5. Aan den president Brunings, bij het zenden van de concept instrutie voor de commissie. 25^e Julij 1798.

Pag: 7. Aan den hr: van Liender, over zijnen aanstelling, als lid van die commissie. 25^e Julij 1798.

Pag: 8. Aan den hr: Kraijenhoff, bij het zenden van de instructie voor den directeur. 30 Julij 1798.

Pag: 9. Aan den constr: gen: Glavimans, versoekende bij den agent der marine te bewerken, dat den equip, mr: Asmus aangeschreeven wierdt, om van s' lands werf, aan den directeur, op zijn versoeck, te verstrekken, manschappen, materialen enz: 18^e Augustus 1798.

Pag: 11. Aan J. F. Blanken, te Haastrecht, over het maaken van ton, en ketting- molens. 21^e Augustus 1798.

Pag: 14. Aan de equipagie- meester Asmus te Hellevoetsluis, over zijne inspectie naar het Hitters- gat, wegens het bergen van scheepen aldaar. 22^e Augustus 1798.

Pag: 16. Aan den constr: gen: Glavimans, principaal over het presidium, bij de leden der commissie. 22^e Augustus 1798.

Pag: 19. Idem aan den hr: van Lieder. 23^e Augustus 1798.

Pag: 20. Aan J. F. Blanken te Haastrecht, over ton, en ketting- molens, bij het zenden van drie schetsen derzelve. 27^e Augustus 1798.

Pag: 21. Brief aan J de Menne, dat tot vast opzichter bij de sluis en dok- werken, te Hellevoetsluis, aangesteld was. 30 Augustus 1798.

Pag: 22. Pro memorie, tot ordre, aan den penningmeester J. Chardon, om alle nodige arrangementen, en verzorgingen, tot het peijlen, te doen. 31^e Augustus 1798.

Pag: 23. Aan den constr: generaal L. Glavimans, omtrent de berging van s' lands scheepen aan de hitsaert. 1ste September 1798.

Pag: 24. Aan de schout bij nagt Gervias, bedankende voor het gezonde bericht, omtrent het Hitters- gat. 1ste September 1798.

Pag: 25. Aan den opzichter J. de Men, bij het zenden van eene algemeene schaal, om alle tekeningen na te doen. 17^e September 1798.

Pag: 26. Aan de hr: J. F. Blanken te Haastrecht, over de modellen der ton en ketting- molens. 5^e October 1798.

Pag: 27. Aan den constr: Glavimans, om opgaav omtrent de groote en capaciteit der pompen op de scheepen enz: 10^e October 1798.

Pag: 30. Aan de hr: van Liender, om eenige opgaav der beste water- werktuigen, tot het droogmaaken en droog houden van het groote dok. 11^e October 1798.

Pag: 31. Aan den hr: Lorentz, over de besluiten en resolutien, die van tijd tot tijd, bij Holland, genoomen zijn, tot het verwijden der zee, en dok- sluis te Hellevoet. 13^e October 1798.

Pag: 35. Aan den Agent der marine, Spoors, als voren. 12^e November 1798.

Pag: 39. Aan den president Brunings, over het uitstellen der besteedingen te Hellevoet tot den 22^e Maart 1799. 20^e Februarij 1799.

Pag: 41. Adidem aan den hr: Glavimans. 20^e Februarij 1799.

Pag: 42. Adidem aan den hr: van Liender. 20^e Februarij 1799.

Pag: 43. Pro memorie aan den Agent der marine Spoors, in antwoord op de drie vraagen van den representant A. L. Daendels. 4^e Maart 1799.

Pag: 47. Aan den president Brunings daar omtrent. 9^e Maart 1799.

Pag: 49. Aan de president Brunings, voorstellende om den 6^e Meij aanstaande vergadering te houden. 21^e April 1799.

Pag: 51. Aan den Agent der marine Spoors, bij het zenden der declaratie, tot ultimo Maart l.l. 15^e Meij 1799.

Pag: 52. Order voor den fabricq Blanken. 2^e Junij 1799.

Pag: 53. Order voor den landmeter Verheij. 2^e Junij 1799.

Pag: 55. Missive van de commissie aan de drie Agenten, over den voortgang der werkzaamheden enz: 15^e Junij 1799.

Pag: 59. Instructie voor J. Gilmmerveen, en J. F. Blanken. 18^e Junij 1799.

Pag: 62. Missive aan de Agenten, over het bouwen eener stoom- machine enz: 29^e junij 1799.

Pag: 66. Aan de Agenten, tot kennis geëving van het geslooten contract met de koren-
molenaar enz: 15^e Julij 1799.

Pag: 68. Aan de Agent der marine, in antwoord op deszelvs vraag, omtrent de uit te keeren
penningen, aan de koren- molenaar Landheer. 18^e Julij 1799.

Pag: 71. Order voor den fabricq F. Blanken, en opzichter J.d.Men. 29^e Julij 1799.

Pag: 73. Aan den heer Liender, omtrent de verzorging der stoom- machine uit Engeland. 11^e
Augustus 1799.

Pag: 75. Aan den constr: gen: Glavimans, met de begrooting der kosten, tot het uitdiepen van
het groote dok enz: 14^e Augustus 1799.

Pag: 77. Order voor de fabricq Blanken, om de ontdekte fraudes, op eenige steen- ovens te
gaan onderzoeken. 14^e Augustus 1799.

Pag: 79. Brieven aan Verhellouw, over de te kort ontvangen steenen van zijn oven. 27^e Augustus
1799.

Pag: 81. Aan de Agent Spoors, met verzoek om de kas van den penningmeester, J. Chardon,
der sluis en dokwerken, 6 á 700 gld, ter goeder rekening, op mijne ingeleverde declaraties, te
mogen ontvangen. 8^e September 1799.

Pag: 82. Aan den commissaris, verzoekende om te willen bewerken, dat A. van Lakerveld,
zijnne ordonnantie in contante ontvangd. 24^e September 1799.

Pag: 83. Aan de president Brunings, met eenig bericht over den voortgang der
werkzaamheden. 4^e October 1799.

Pag: 84. Aan den steen koper Bisdom, over te kort ontvangen steenen. 14^e October 1799.

Pag: 85. Aan den constr: gen: Glavimans, over het bergen van schepen, agter het stadsch-
hoofd. 28^e October 1799.

Pag: 87. Aan den equipagie- meester, Asmus, over het inlaaten van het vloed water. 28^e
October 1799

Aan den steen koper Bisdom, omtrent het declareeren voor het bevorderen der ordonnantien,
en het ontvangen van beleenbank- geld. 9^e november 1799.

Pag: 88. Aan den Agent Spoors, bij het zenden der declaratie, over Julij, Augustus en
September l.l. 12^e November 1799.

Pag: 89. Aan J. F. Blanken, versoevende, om twee ton- molens te maaken. 12^e November
1799.

Pag: 90. Pro- memorie voor den fabricq Blanken, om te betragten, bij het heijen en maaken,
van de grondslag- werken, voor de stoom- machine. 13^e November 1799.

Pag: 92. Aan den president Brunings, bij het zenden van de tekening tot de stoom- machine.
14^e November 1799.

Aan J. F. Blanken te Haastrecht, over het maaken der ton- molens. 23^e November 1799.

Pag: 93. Aan den Agent Spoors, over het maaken der ton- molens, graaven en daar stellen eener bergplaats. 4^e December 1799.

Pag: 96. Idem bij het zenden van een dubbeld der declaratie over Julij, Augustus en September. 10^e December 1799.

Pag: 97. Order voor den landmeter Verheij, omtrent het transporteeren der specie voor den haven- dam. 10^e December 1799.

Pag: 99. Aan den Amanuensis Conrad, over de bergplaats. 15^e December 1799.

Pag: 101. Brief tot order aan den timmer- baas Bremken, om de werkzaamheden der timmer- werken, voor het fundament der stoom- machine te staaken. 16^e december 1799.

Pag: 102. Brief tot order aan baas mr: Verdoorn, ter regeling zijner werkzaamheden, gedurende den winter. 19^e December 1799.

Pag: 103. Aan den Amanuensis Conrad, over de berg- plaats. 20^e December 1799.

Pag: 105. Aan de Agenten over de berg- plaats. 23^e December 1799.

Pag: 111. Qualificatie op de fabricq Blanken, en baas mr: Verdoorn, tot het aankopen der heij- paalen. 21^e December 1799.

Pag: 113. Aan de constr: gen: Glavimans, over het aankopen van houtwaaren. 29^e December 1799.

Pag: 115. Aan den constr: gen: adidem. 1ste Januarij 1800.

Pag: 116. Aan den hr: van Liender over de berg- plaats enz: 9^e Januarij 1800.

Pag: 118. Aan den houtkoper Schalij te Jutphaas, over den aankoop der houtwaaren. 19^e Januarij 1800.

Pag: 119. Qualificatie op de fabricq Blanken, en baas Verdoorn, tot het aankopen van heij- paalen. 21^e Januarij 1800.

Pag: 121. Brief aan den rente,meester. C. van Weert. 21^e Januarij 1800.

Pag: 122. Aan den constr: gen: Glavimans, over de nood- haven. 11^e Februarij 1800.

Pag: 124. Aan den agent Spoors, bij het zenden der declaratie, over October, November en December 1799- 28^e Februarij 1800.

Aan den Equipagie mr: Asmus te Hellevoet, over het plaatzen der aan te komen heij- paalen enz: 2^e Maart 1800.

Pag: 125. Aan den constr: gen: Glavimans, over de reize naar Engeland. 11^e Maart 1800.

Pag: 127. Aan den Agent Spoors, bij het zenden van het dubbeld der declaratie, over October, November en December 1799. 14^e Maart 1800.

Pag: 128. Idem verzoekende, om 15 á 16.000 subsidie. 23^e Maart 1800.

Pag: 129. Aan de steen kopers, welken nog manqueeerde, om steenen te leveren. 25^e maart 1800.

Pag: 130. Aan de Steenhouwers van der Koog en Smak van Strij te Dordrecht, bij het zenden der tekening no. 1 van het water- kozijn der stoom- machine. 9^e April 1880.

Pag: 131. Aan den steenhouwer Smak van Strij, over de geleverde hardsteen, voor de groote sluis te Hellevoet. 10^e April 1800.

Pag: 132. Aan den secretaris J. de Jongh, verzoekende om toch te bewerken, dat den penningmeester Chardon, wort gesubsidieert. 12^e April 1800.

Pag: 133. Aan den scheeps- bouw- meester L. Glavimans te Rotterdam, bij het zenden van tekeningen der balk- gronden, en notitie der eerst benodigde houtwaaren. 12^e April 1800.

Pag: 134. Aan den Amanuensis Conrad, bij het zenden van het bestek en billet, voor het pomp- gebouw, in het agter- dok te Hellevoet. 13^e April 1800.

Pag: 137. Aan den steen-houwer Smak van Strij, zendende de tekening no: 2 van het water- kozijn der stoom- machine. 13^e April 1800.

Aan den Agent Spoors, bij het zenden der declaratie, over Januarij, Februarij en Maart 1800. 18^e April 1800.

Pag: 138. Instructie voor den fabricq Blanken, geduurende de absentie van den directeur. 18^e April 1800.

Pag: 139. Aan den Agent Spoors, bij het zenden der aanmerkingen, op het rapport, omtrent het graaven der nood- haven. 5^e Meij 1800.

Pag: 140. Aan den constr: gen: Glavimans, over de Engelsche reize. 11^e Meij 1800.

Pag: 141. Aan den directeur Kraijenhoff, omtrent het graaven der nood- haven, en copie der aanmerkingen daar omtrent. 12^e Meij 1800.

Pag: 143. Pro memorie voor Verheij en Verdoorn, tot het onderzoeken van eenige punten. 13^e Meij 1800.

Pag: 144. Aan den President Brunings, bij het zenden van het bestek, voor den grooten haven- dam. 15^e Meij 1800.

Pag: 146. Begrooting der kosten, tot de sluis en dok- werken voor 1801. 20^e Meij 1800.

Pag: 150. Aan den Agent Spoors, ten geleide der voormelde begrooting. 20^e Meij 1800.

Pag: 151. Aan den directeur Kraijenhoff, over het graaven der nood- haven- reize ter aankoop eener stoom- machine enz: 25^e Meij 1800.

Pag: 154. Aan den equipagie meester Hoek, bedankende voor het gezonde stuk van den comms: dir: Jacobsen, omtrent het graaven der nood- haven. 28^e Meij 1800.

Pag: 155. Aan den steenhouwer Smak van Strij, bij het zenden van een mal, voor een dorpel van het pompgebouw. 28^e Meij 1800.

Aan den commissaris directeur Penning, met copie der memorie van Julij 1798, aan het uitvoerend bewind, over de sluis en dok- werken, ingedient. 5^e Julij 1800.

Pag: 157. Aan den directeur Kraijenhoff, versoekende om permissie tot de Eng: reis. 5^e Junij 1800.

Pag: 158. Aan den hr: van Liender, omtrent bovengem: reize. 6^e Junij 1800.

Pag: 158. Aan den hr: van Liender, omtrent bovengem: reize . 6^e Junij 1800.

Pag: 160. Idem aan den constr: gen: Glavimans. 7^e Junij 1800.

Pag: 162. Idem aan den president Brunings. 15^e Junij 1800.

Pag: 164. Aan den Agent Spoors, bij het zenden der declaratie, over April, Meij en Junij 1800.. 19^e Junij 1800.

Instructie voor den fabricq Blanken, om geduurende de afwezigheid van den directeur, uit dit quartier, het generaal opzicht te houden, over de onderhanden zijnde, bouwingen, en leverantien divers. 21^e Junij 1800.

Pag: 172. Aan den constr: gen: Glavimans, over het artikel van geld. 21^e September 1800.

Pag: 174. Aan den Agent Spoors, tot verslag van den staat der Hellevoetsche werken. 22^e September 1800.

Pag: 179. Aan den president Brunings, bij het zenden van een copie van het bovengemelde verslag aan den Agent. 23e September 1800.

Pag: 181. Aan den steen-koper J. van den Bosch, over de te leveren metzel steenen. 25e September 1800.

Pag: 182. Aan den Agent Spoors, versoekende om f 12 à 14 duizend subsidie. 1ste October 1800.

Aan den Agent Spoors, bij het zenden der declaratie, over Julij, Augustus en September- en ten opzichte den baas van 't Hof, bij het bouwen der houten beschoeijengen voor de nood- haven. 5e October 1800.

Pag: 184. An den commissaris directeur G. J. Jacobson, omtrend de meer- paalen, op de kanten der nood- haven. 20^e October 1800.

Pag: 185. Pro- memorie voor den fabricq om te Hellevoet te verrigten. 21^e October 1800.

Pag: 187. Brieven aan den agent Spoors, over de nood- haven, bij gelegenheid van den storm. 23 October 1800.

Pag: 190. Aan den comms: dir: Penning, omtrent het afpalissadeeren der nood- haven. 3^e November 1800.

Pag: 192. Aan den comms: dir: Jacobson idem. 3^e November 1800.

Idem aan den comms: dir: penning, omtrent de nood- haven, en damming der oude haven. 4^e November 1800.

Pag: 195. Idem aan den president Brunings. 4^e November 1800.

Pag: 198. Aan den comms: dir: Penning, omtrent het salissadeeren der nood- haven enz: 9^e November 1800.

Pag: 201. Aan den Agent Spoors bij het zenden der rekening van M. Verdonk. 21^e November 1800.

Pag: 202. Pro memorie voor den landmeter Verheij. 27^e November 1800.

Pag: 204. Brieven aan denzelven. 28^e November 1800.

Pag: 205. Aan den Agent Spoors bij het zenden van vier rekeningen, met attesten, ter betaaling. 4^e December 1800.

Pag: 206. Pro memorie voor den fabricq. 6^e December 1800.

Pag: 207. Brieven aan den hr: van Liender, omtrent het houden eener vergadering. 19^e December 1800.

Idem aan den president Brunings. 19^e December 1800.

Pag: 209. Idem aan den Amanuensis Apostool. 19^e December 1800.

Pag: 210. Aan den comm: dir: Penning over de scheepen in de nood haven. 19^e December 1800.

Aan den solliciteur militair L.L. du Cloux, over het requireeren van contracten door de rekenkamer. 22^e December 1800.

Pag: 213. Aan den president Brunings over het houden der vergadering en nood- haven. 24^e December 1800.

Pag: 214. Idem aan den comm: dir: Jacobson. 24^e December 1800.

Pag: 216. Aan den Agent Spoors, bij het zenden van een bestek en rekening, met attesten ter betaaling. 29^e December 1800.

Pag: 218. Aan comm: dir: Jacobson, over het leggen der kortenaar in de nood- haven. 29^e December 1800.

Pag: 219. Aan den Agent Spoors, bij het zenden der declaratie over October, November en December 1800. 29e December 1800.

Aan den hr: van Liender omtrent de baggeringen der nood- haven. 19e Januarij 1801.

Pag: 221. Aan den comm: dir: Jacobson, omtrent de stoom-machine. 11e Januarij 1801.

Pag: 222. Aan den Agent Spoors, om f 12 à 14 duizend gulden voor de baggeringen der nieuwe haven versoevende. 19e Januarij 1801.

Pag: 223. Aan den Agent Spoors, bij het zenden van vier rekeningen. 3e Februarij 1801.

Pag: 224. Aan den president Brunings, omtrent het geen op de vergadering den 10e Februarij ter tafel zal brengen. 6e Februarij 1801.

Pag: 227. Aan den hr: van Liender- verzoekende om de tekeningen, die Watt en Boulton gezonden hebben. 15^e Februarij 1801.

Pag: 229. Aan den Agent Spoors bij het zenden van drie rekeningen, met attersten ter betaling. 23^e Februarij 1801.

Kantlijn:

Aan den president van den water staat der Bataafsche Replubliek.

B. Brunings.

Op den huize Zwaanenburg, tusschen Haarlem en Amsterdam.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 21^e Julij 1798 met een concept.
Instructie voor den directeur der sluis- en dok- werken te Hellevoet.

1.

Brielle den 21^e Julij 1798.

Hoogst geacht vriend!

De overste Kraijenhoff verzogt mij l.l. Dingsdag de nevenstaande concept instructie te stellen, en ze dan zijn Ed: maar hoe eer hoe beter op reis te doen volgen. Dan daar ik gaarne had, U dezelve eerst eens geliefde te overzien, om er mogelijk iets, der zaaken niettigst bij of af te doen, zend ik dezelve hier nevens met verzoek ze aan den overste Kraijenhoff dan voort te willen laten gaan. Ik heb

2.

viendschaplijke attentie aanbeveel laat nimmer na, mij die onderrigting, ja nodig, die berispingen te geeven, welken uwe, langduurige ondervindingen, studien, en rijpe kundigheden, in de prosessie die wij belijden, dermaten ervaren hebben gemaakt, die, als vriend, U voorkomen mogten, mij en der zaaken nuttig te zijn. En bij aldien ik in dezen opzichte niet genoeg aan U bekend mogt weezen,, zult U (dit durv ik verzekeren) daar bij ondervinden, dat ik dezelve dankbaarst ontfaagen, en er het nuttigst gebruik van maaken zal. Als zijnde bereids met alle gevoelens van opregte hoog achting.

Uwen dienr: en vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den president van den water- staat der Baataafsche republiek.

C.Brunings.

Op den huize Zwaanenburg, tusschen Haarlem en Amsterdam.

Per ord: post verzonden uit Brielle den 23^e Julij 1798.

Brielle den 22^e Julij 1798.

Waarde vriend!

Aangaande de instructie, zal ik gaarne voldoen, aan uwe geëerde van den 20^e dezer, ik haaste mij reeds ten dien einde, Uw de mijne tot te zenden, welke hoope U zult ontfangen hebben. Beklaagd Uw toch geenzints wegens de benoeming men zal alles aanwenden, overeenkomstig Uwe jaaren, en bezigheden, om U deze commissie aangenaam, en geenzints lastig te maaken ik verheug er mij hartelijk over, dat Uw van die partij zijt, zo als alle de overige leden, doen eene zamenkomst van die leden, zal straks eens nodig zijn, dat kan te Haarlem, zo niet de eerste Woensdag

3.

in Augustus, dan immers daar even goed, als op eenige andere plaats geschieden, adieu, de tijd ontbreekt mij, ik ben gelijk altoos met bijzondere hoogachting.

(was get:)

F.F. Blanken.

Kantlijn:

Aan den constructeur generaal van s' lands scheepen van oorlog der Bataafsche Republiek.:

L. Glavimans.

Te Hage verzonden uit Brielle den 24^e Julij 1798 p: ord: post.

Brielle den 24^e Julij 1798.

Hoog geacht vriend!

Ik filiciteer het zee weezen deezer republiek, met het besluit van het uitvoerend bewind, in opzigt der grootte zaaken, welken ter verbetering van een onzer voornaamste zee- havens, ik meent te Hellevoetsluis voorhanden zijn, ik doe zulks te meer, daar ik zie dat het gouvernement, tot de daadelijke executie, vier commissarissen heeft benoemd, die ieder wegens hunne kennis, en probiteit in de behandeling van s' lands dienstige zaaken, te veel en te lang bekend zijn, om dezelve hier daar van eenigen lof te geeven. En de benoeming deezer leden, maakt de grond van mijn genoegen uit, als directeur deezer aller grootste, en zwaarwigtigste uitvoeringen benoemd te zijn. Ik herhaal het U mijn vriend! Indien men niet zulke vier bekende kundigen te gelijk benoemd had, dat ik zeer weinig (hoe ijverig ik voor den dienst van het vaderland waarlijk ben) met deze roeping zoude te vrede zijn, want wat anders leverd eene dergelijke commissie op, dan nagt en dag studien, en de grootste zorg om dezelve s' lands dien stig, en tot eige reputatie te volvoeren, de zaak van een droog- dok

4.

in ons land is gansch nieuw, en ik behoef U niet te zeggen, wat nieuw in ons land bestrijders vind, de opinien verdeeld, en voegd daar bij hun, die alles om hun zelve wenschen, projetteeren en werken, met de afgunst deze characters eigen, en U zult stof genoeg vinden, om te besluiten, dat dezen nieuwen last, eener zodanige moeilijke directie, weinig te benijden vald, ieder die ook het phijsique van ons land kend, behoord ook te weten wat het zeggen wil, als in de moerssen, zulke gestigten op te rigten, het welk evenwel hoope onder gods zegen, dat wij nu gelegenheid zullen hebben, om met de daad te bewijzen, dat mogelijk is.

Ik ben gister avond laat te huis gekomen, en mijn onrustig leven heeft mij belet, U de beloofde tekeningen en geschriften te zenden, het heeft immers geen haast. Ik weet waarlijk niet of het nu wel los loopen zal om mede naar Medenblik te gaan, dat ik egter zo gaarne doen wilden, hoe veel dagen loopen er mede heen, den 7^e Augustus kom ik te Haarlem, kan U dan niet bij ons komen eeten, den B. Brunings komt er ook, U moet nu te meer kennis met dien door en door kundigen, en zeer respectabelen man maaken, ik recommandeer U dat, van

Liender is er ook, en mogelijk ook wel Kraijenhoff, dan konden wij reeds eens een besonghe hebben, en zo wat voorlopige zaaken reguleeren. Als U naar Amsterdam gaat, gaat dan eens even op Zwaanenburg, ten half weegen aan, en spreekt met onzen ouden vriend eens even daar over.

Ik ben uwen altoos hoog achtend vriend
(was get:).

Blanken.

5.

kantlijn:

Aan de president van den water- staat der bataafsche republiek.

C.Brunings.

Op den huize Zwaanenburg, tusschen Haarlem en Amsterdam.

Den 25^e Julij 1798 uit Brielle verzonden p: ord: post, met een concept instructie voor de leden der commissie tot de executie der sluis- en- dok werken te Hellevoet.

Waarde en hoog geacht vriend.

Ik voeg hier bij eenig artikelen die ik geloof van applicatie kunnen zijn, tot eene instructie voor de leden der personeele commissie, tot de grootte zee- sluis en dok- werken te Hellevoet, in hoope dat dezelve Ued: also van eenige dienst in het opstellen van dien weezen zullen. In arte: 7 heb ik gezegd, dat de commissie een persoon zou voordraagen, om met den ontfang en uitgaaf van penningen belast te weezen. Ik neem de vrijheid Ued: daar toe nogmaals te herinneren, de persoon van J. Chardon, commis van s' lands magazijnen, en haven meester te Hellevoet, deze woond in een groot s' lands huis, heeft de sleutels natuurlijk van de magazijnen en plaatzen, die tot onze werkzaamheden onontbeerlijk zijn, is een man van jaaren, en oud in s' lands dienst geworden, heeft veel credit, zo als altoos in de behandeling van zijne administratie bij het stapel- magazijn te Delft, en als commis en haven- meester te Hellevoet gehad heeft, is aldaar thans in de municipaliteit, en heeft veel kennis van zee- zaaken, zo dat wij een zeer nuttig juget aan hem hebben zullen, met hem direct in de grootte uitvoering te trekken, als boekhouder en betaalder generaal, en behalven dit alles kan hem dit eenigzints dedommageeren voor de schaden, welken hij als haven- meester 2 à 3 jaaren, door de damming der haven, ondervinden moet, zo U goed vind dat ik eenige artikelen voor eene instructie, van dit employ, tusschen

6.

beide redigeer, zal ik zulks gaarne doen. Morgen of overmorgen ga ik voor eenige dagen naar Goedereede, en hoop daar na het plaizier te hebben, Uw den 7e Augustus te Haarlem te zien, terwijl bij deze d'eer heb, met waare hoogachting te betuigen, als met opregte vriendschap teken Uw: dvdienaar en vriend
(was get:)

J. Blanken Jansz:

Brielle den 25^e Julij 1798.

P.S. De bepaling die het besluit van den 18^e Julij geeft, ten aanzien van de dedommagementen der leden van de commissie, diend in de instructie eenige verklaring gegeven te worden, ten aanzien van de periode, die zij in loco tot dat werk zullen vaceeren. Dat loco moet wat worden verklaard, want hoe komen anders die leden, welken verspreid wonen, zonder hun schaden bij elkander, op eenige andere plaats als Hellevoet, en dat zal

toch te meermaalen, en wel ten allermeeften, moeten zijn, ik heb daar omtrent op het concept mijne gedagten genoteerd, in mijn copie van het besluit van den 18^e staat, voor vacatie, en voor reis- en teer- kosten te zamen 10 gld ieder daags. Dan de overste Kraijenhoff heeft mij, uit zijn opstel, duidelijk zo ik meen, voorgelezen, voor vacatie f 7, en voor reis f 10 gld: dus zal dat bij mij een schrijf fout, immers het behoort in alle billijkheid er een te weezen, zijn.

7.

Kantlijn:

Den burger J. D. Huichelbos van Liender, lid der commissie van de zee- dijken en zee- weeringen van het voormalig gewest Holland te Rotterdam.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 25^e Julij 1798.

Brielle den 25^e Julij 1798.

Waarde en hoog geacht vriend!

Van Uwe Mijdsrechtse tour terug zo ik hoop, feliciteer ik de directie in het algemeen, maar mij zelven in het bijzonder, om het welweezen der zaaken, met de benoemde commissie, tot de Hellevoetsche grootte uitvoeringen, omtrent de beslooten zee- sluis en dok- werken, waar van Uwe lid geworden zijt. Ik herdenk dikwils U principe, dat is: een/ eens op goede gronden, zig voorgesteld, hoofd doel, maar het, zonder omzien te vervolgen, dat is hier in weder bevestigd, daar ons voorgesteld oogmerk, voor jaaren, omtrent deze gewigtige, en waarlijk voor het zee- weezen van den staat zulks belangrijk werk, derwijze aan train is, zo als wij het te meermaalen ons voorgesteld hadden. Ik hoop verder mijn vriend, onder het geleide eener commissie, waar van ieder lid, zo veele bekende kundigheden, en beweezen probiteit in de behandeling van s' lands belangen heeft, tot de voltooiing van dat onderwerp, onder gods zegen, zodanig ijverig, en met die trouw mede te werken, die ik geloven mag, dat U uit ondervinding mij toekend.

Adieu waarde vriend, geloofd me oprecht .

F.F.

(was get:)

J.Blanken Jansz:

12.

U, tot het vervaardigen van zo een model, te moeten uitnodigen, en verzoeken, zo als ik bij deze doe.

Zie daar mijn oogmerken met zodanig een model, en daarom had ik gedagt, om al ten grootten omvang, in het presentieren in S' Hage te vermijden, U de voet maat van een duim op een voet te moeten voorstellen, doch daar U mij zegd, dat het 1 ½ duim diend te zijn, doet zulks dan, daar de oppervlakte van 4 voet staan kan, kan dan ook wel 6 voet plaats vinden, aangaande de tijd van 6 weken, kan dat mogelijk niet, laat het er dan zo veel over zijn, als volstrekt nodig is, doch laat het geheele model ten allerspoedigste klaar, en mij gezonden worden, om dat daar na, bij goedvinding der bovengemelde commissie kan worden overgegaan, tot den aanmaak der grootte werktuigen, maar laat ook in alles de netheid van den werkmán, en juistheid der verkleining observeeren, ook aangaande de ijzer en koper- werken, met een woord omtrent alles, ziet dat U een fraaij soort van hout, dat ook hard en duurzaam, en uit de natuur goed gekleurd is, daar toe bekomt, en laat het bint, de zoldering en zodanig gemaakt, en duidelijk genommerd weezen, dat alle die grootte stukken in een kistje, over langs bij het rand, den grootten rand kunnen worden ingepakt, en zodanig verzonden worden. De zoldering diend op stijltjes of pooten, die wel van koper kunnen weezen, gesteld te kunnen worden, om de molen genoegzaam boven een tafel, of boven de vloer te kunnen

stellen, en als aan de ketting en tonnen, onder hunne schuine rigting te kunnen hangen, zo als zij in het groot hangen moeten, om op de diepte van 14 á 15 voet, het water te kunnen uitmaalen, zoude wij wel kwaad doen, om alle de

13.

ijzer- werken, van koper te laten maaken, aan 't kleine model, om ingeval men het eens in een grootten bak water wilde zetten, om er proeven mede te doen, de ijzer- werken dan naderhand niet roesten zouden.

Maar nu is er nog iets: de tonnen moeten noodwendig geschikt zijn, naar de hoogte die zij te maalen hebben, en onze bepalingen zijn geweest, de grootste diepte, dat is 14 á 15 voet, dat is goed, dat moet zijn, en die moet men aldus hebben, dan nu begint men te maalen met gelijke pijlen en zoude het derhalven niet voordeelig zijn, een stel tonnen voor denzelfden rand te laten maaken, die grootter, met een woord ingerigt waren, om de eerste 8 á 10 voet uit te maalen. Ik oordeel ja, te meer, om dat die kortere tonnen mij naderhand kunnen te pas komen, tot het fondeeren van de particulieren werken, wiens fondamenten nog 5 á 6 voet meerdere diepte kunnen vorderen.

Eindelijk vraag ik U, mij het plaijzier te doen, zo spoedig mogelijk, voor mij een ton in 't klein, op de voetmaat van 2, en zo U wild, van 3 duim te laten maaken, die ik met een kruk draaijen kan, exact na U manier, met 2 draaden, een dito van dezelfde, grootte met een draad, en een dito met 3 draaden, de kuijpen van deze draaden of vijzels, moet ik kunnen afneemen, deze vraag ik alleen voor mij, om er de voordeelen van den een, boven den anderen uit te kunnen opmaaken, en vereisschen dus die grootte exactitude en fraaijheid niet, die het kleine model vorderd, maar deze laatste had ik dan gaarne ten allerspoedigste.

Ik zend U hier nevens Uwe begrootting, de tekeningen zal ik ter eerste occasie met de schipper zenden.

Adieu! de tijd ontbreekt mij langer, harten groeten aan alle .

F.F.

(was get).

J.Blanken Jansz.

14.

Kantlijn:

Aan den equipagie meester van s' lands marine A. Asmus te Hellevoetsluis.

Verzonden 22^e Augustus 1798 per ord: post uit Brielle

Brielle den 22^e Augustus 1798

Zeer geacht vriend!

Daar de commissie, met de capt: Dekker, naar het Hitserse gat, Ue gisteren door den Agent der marine opgedraagen, van zeer veel belang tot de berging van s' lands oorlogs- scheepen, bij winter tijd, niet alleen, maar bijzonder bij de aanstaande damming der haven is, zo kan het Ued: zo min als de capt: Dekker, niet onaangenaam weezen, het geen mij daar van bekend is, mede te deelen, en zo als zulks door mij in November 1793, bij opneeming daadelijk bevonden is.

De plaats alwaar de berging van eenige oorlogs- scheepen mogelijk voorkomt, bevindt zich even bewesten de haven van den Hitsert, aan de kant van het Eijland de 10 gemeten, genoegzaam vlak tegen de kant van een hoog stijl staande gors, ter lengte van 130 roeden, aldaar wierd niet ver uit die kant, in 1793 gevonden, van 2 tot 5 en 6 vadem diepte, langs dezelve kant.

De strekking van dien oever, en deze diepte is na genoeg N.W. iets noordelijker, en de cours der eb- stroomen, van boven het Hitzers gat invallende, zo als ook het vaarwater is na genoeg N. N. W. ergo de gemelde kant alwaar de scheepen zoude kunnen leggen, het directe schieten van het tij ontwijkende: waar omtrent nog te observeeren is, dat ik niet geloov, dat den ijsgang in het Hitserse gat, zo vreeslijk is, om dat ik mij verbeel het zelve spoedig vast zitten moet, het welk gewis Uwe waarneemingen niet ontsnappen zal.

Aangaande het inkomen van het

15.

Hitserse gat van boven, kan ik U nog melden dat de merken zijn: de boerestee van Arie Duijmelaar onder den Hitzert, bij de lootzen de Kale Stee genaamd, en den hoek van het Eijland de 10 gemeten, en die cours strekt, zo als ik hier boven zegde, N. N. W. en Z. Z. O. iets oosterlijker, en dan word in dat vaarwater dat zeer naauw is, maar de diepte van 9 voet gevonden.

Aangaande het inkomen van beneden, zult U op de merken van den toren van Goeree, en de lantaarn paal van Middelharnis, niet minder als 14 voet bij laag water vinden, en voorts in het Hitzers gat, 4. 5 en 6 vadem.

Bij aldien er nog gegronde vrees voor den ijsgang zig mogt opdoen zou de vraag zijn, of aldaar niet onkostbaar, door het heijen van eenige ijs- bokken, paalen of duc dalven te voorzien ware, enfin hoe dit ook zij, ik ben zeer verlangende na den uitslag van dat onderzoek, omdat ik oordeel, als Ue daar ten plaatzen, eene geschikte bergplaats voor scheepen vinden mogt, men te Hellevoet van zeer grootte kosten en zorg kan ontheven raaken, in alle gevallen, ja dat dit Hitzers gat als dan, als eene hulp haven voor Hellevoet kan worden geconsidereerd. Beschouwd ook dat Eijland de 10 gemeeten eens, met dat oog van kennis en ondervinding die U zo eigen is, voor alles wat aldaar ten voordeelen der scheepen, en equipagien zouden kunnen plaats hebben, ca si quo, terwijl de haven en het dok van Hellevoet, zal droog en onbruikbaar weezen, wat zou beletten, om aldaar eenige lootzen op te slaan, als de omstandigheden zulks vorderde, om eenige timmeringen en reparaties te kunnen doen. Ik verzoek van Uwe vriendschap, mij met een paar regels te zeggen, bij het retour, hoe U het

16.

gevonden heb, als mede den capt: Dekker van mij te groeten, en zijn Ed: als U goed vind, kennis van deze mijne opgaaven en gedagten te geeven, dewijl er niets bij verbeurd word, als U lieder onderzoek dezelve al niet conform bevinden mogt, blijvende met alle vriendschap als d'eer heeft te tekenen.

U vriend.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den constructeur generaal van s' lands marine, en lid der commissie van de zee- sluis en dok- werken te Hellevoet. S. Glavimans te S'Hage.

Verzonden den 22^e Augustus 1798, per ord: post uit Brielle.

Brielle den 22^e Augustus 1798.

Waarde vriend!

U bedankende voor deszelfs promptitude, meld ik U te gelijk, dat de Agent Spoors, bij zijn kort verblijf te Hellevoet, zeer veel heeft afgedaan, waar onder ook reeds mondeling order gesteld, dat op U voorstel, mij al de redelijke hulp zal worden verleend, tot den grootten uitvoer. Nog eene zeer goede zaak, heeft zijn Ed: prompt afgedaan, namelijk dat den Equipage meester Asmus, en den capt: Dekker zullen gaan onderzoeken, of er ook ca su quo, scheepen in het Hitserse gat, veilig bij ijsgang, zouden te bergen weezen, ik beloof mij daar, van zeer veel goeds, en heb ten dien einde alle mijne opnemingen en gedagten daar omtrent aan Asmus schriftelijk opgegeven, dat zou ons van veel zorg en kosten zomwijlen, ten tijde als de haven en het dok onbruikbaar zullen zijn, bevrijden kunnen.

Aangaande het presidium bij de commissie tot de Hellevoetse zee- sluis en dok- werken, is het zeker waarheid, dat zulks door s' mans kunde en ondervinding, wel aan den burger Brunings conveniëeren zoude, maar aan den anderen kant is het toch ook waar, dat zulks ook wel conveniëerd aan een lid, die naast bij

17.

de werkzaamheden van den directeur, en te gelijk na bij de Agenten zig bevind, en wat aanbelangd de kunde deswegens, die zal niemand aan een der leden, en ook geenzints aan mijn vriend Glavimans ontkennen.

Zou het ook te middelen zijn, dat Brunings precideerde bij de conferentien, maar dat uit hoofde van de afgelegenheid zijner woonplaats, den directeur zijne correspondentien en voordragten, die eenigen spoed vorderen mogten, en waar over de directe kennis geving, en order stelling der Agenten, in pressante omstandigheden behoefden, zoude houden, met het lid dat van wegens de marine benoemd is, te meer om dat bijna alle te voorziene gevallen, waar op den directeur, immediate hulp, order, of adsistentie nodig zou kunnen hebben, uit den boezem der marine komen moeten. En dat aldus benoemd wierd, den burger Brunings bij de conferentien en vergaderingen, maar dat den burger Glavimans genomineerd wierd, als correspondent met den directeur, dat geloof ik was het beste conciliatoir, en zou ook de werkzaamheden eenige maten verdeelen.

Denk daar eens op en prepareerd zulks dan in tijds, adieu! Ik wagt aanschrijving tot de eerste vergadering, maar ook verzoek ik van U te weten, wanneer of U denkt of mij zeggen kan dat de Agentschappen constitutioneel georganiseerd zullen zijn, om dat ik dan aanstonds mijn werk, over de drooge dokken in Frankrijk aanbieden wilde, dat word nu tijd dat het gekend word, vooral door U lieden van de commissie, om dar ik eerlang voorstellen bij Ue, doen zal, waar bij die kennis zeer te stade komen zal.

Ik moet ze opdraagen, volgens mijn instructie aan de beide comitees, dat wil nu zeggen aan de beide Agenten, van de marine, en water staat, mijn

18.

voorneemen is, de stukken te zenden aan den agent van den water- staat, met eene officieele brief, waarbij ik verzoek te mogen weten, wanneer, hoe, en waar zoude kunnen toegelaten worden, om de opdracht aan den agent der marine, en zijn Ed: te doen. Bij die opdracht, spreekt het van zelve, is tegenwoordig, en word daar toe beschreeven, de leden der commissie van die Hellevoetsche werken, maar daar bij dienen ook te adsisteeren eenige van de eerste en notabelste officieren der marine, het welk U best gelegenheid hebt te bezorgen, dat daar toe, door den Agent gelast, of aangezocht worden, vergeet onder die, van Braam, de Jong, en Meuver te Delft niet, die zijn toch in de buurt.

De Agenten zullen waarschijnlijk die opgedraagen stukken, dan stellen in handen van eene commissie om ze te examineeren, en te dienen van berigt, daar toe zijn uit den aard der

zaaken, in de eerste plaats, de eerste de leden der Hellevoetse commissie, maar daar moet U doen bij benoemen, twee á drie van de beste zee- officieren, dan is er dat corps ingekend, en werken in alle gevallen, dan te beter mede, tot de nuttige bedoelingen en voordeelen, die eenmaal onze navale magt daar van trekken kan.

Zegt mij zo veel de tijd gedoogd Uwe gedagten, op dat een en ander, en geloofd me met gevestigde vriendschap die ik blijf.

F. F.

(was get:).

J.Blanken Jansz.

19.

Kantlijn:

Den burger J. D. Huichelbos van Liender, lid van de commissie der zee- dijken en zee- weeringen te Rotterdam.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 23^e Augustus 1798.

Brielle den 23^e Augustus 1798.

Waarde vriend! de Agent der marine heeft Maandag en Dingsdag te Hellevoet geweest, het welk mij gelegenheid gegeven heeft, eenige nuttige schikkingen en aanwijzingen, omtrent ons groot werk af te doen, Glavimans ziet ook heel wat tegen het presidium op, en ik geloof ook dat ten aanzien van het preadviseeren, voordraagen en de ondervinding en kennis van den ouden heer, het also goed convenieeren zoude, zou ook eenig consiliatoir'er op te vinden weezen, bij voorbeeld dat den B. Brunings op de conferentien en vergaderingen presideerde, maar dat het lid van de marine correspondent was, met den directeur, om de afgelegenheid der woonplaats van den president, en ook om dat het lid van de marine altoos naast bij den Agent van dat departement zig bevind, om in cas van nood, order en hulp aan te schaffen.

Ik wagt eerstdaags weder eene beschrijving, dat de leden eens bij den anderen komen, want zonder eigelijke hulp gevoeld men ligt, zijn mijn werkzaamheden, in vergelijk van het grootte en omslagtige, weinig afdoenend.

Adieu waarde vriend! Tot het plaijzier U te zien. F.F.

(was get:) Blanken

Kantlijn:

Aan den commis van s' lands magazijnen J. Chardon te Hellevoetsluis.

p. ord: post uit Brielle versonden, den 25e Augustus 1798.

Brielle den 25e Augustus 1798.

Waarde vriend!

In antwoord op Uwe aangename van gisteren diend: dat, hoe zeer ik voorneemens was, op heden à costij te komen, ik daar in gehinderd word, door eene aanschrijving die ik gisteren bekwam, om aanstaande Dingsdag ten 12 uren te Hillegom te weezen, tot het bijwoonen van eene conferentie die de leden der Hellevoetse commissie,

20.

als dan daar hebben zullen. Ik moet dus daar toe Maandag op reis, en heb voor die tijd nog al een hoope te prepareeren. Dan het geen ik verzoeken zoude op morgen te mogen hebben, is een copie van de aanschrijving die Asmus gekreegen heeft van den Agent om dat ik daar van

op aanstaande dingsdag, niet alleen aan de commissie kennis geven kan, maar daar bij als dan kan voorstellen en verzoeken, te rectificeeren en emplifieeren, het geen U

ed en onzen vriend Asmus, zou vermeenen te behooren, en waar toe dan U lieder consideratien versoekende ben. Er zal Dingsdag veel afgedaan kunnen worden, ook de qualificatie om des noods, nieuwe heijstellingen te laten maaken, geeft mij maar op nominatum wat Ued denkt er nodig is, dat voorgedraage diend, tot Maandag 12 uren kan U rekenen dat ik hier ben.

Adieu waarde vriend! Naar mijn terug komst nader, en ndan zullen wij zo ik hoop, beter spijkers met koppen kunnen slaan.

Heijl en vriendschap. (was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den sluizen en molen- bouwmeester J. F.Blanken te Haastregt.

Den 28^e Augustus 98 met zuster mede genomen naar Rotterdam, om aldaar te bezorgen, met drie schetsen van ketting en ton- molen.

Briel den 27^e Augustus 1798.

Waarde vader! Hier nevens Uwe drie schetsen van ketting en ton- molen te rug door dien dezelve zo weinig afgewerkt waren, heb ik er weinig dienst van kunnen hebben, maar ik verzoek dat U voor mij eens eene goede duidelijke tekening opmaaken wild, zo als u voornemens zijt volgens onze laatste afspraak de modellen in het klein te maaken, met eene beschrijving er bij, en mij die zo dra mogelijk te zenden.

21.

De tekeningen daar van zoude ik verzoeken, op eene voetmaat die in juiste proportie, met de grootte maat of de zaak in natura staat, dat is op juist $\frac{1}{2}$ duim voor de voet, het welk $\frac{1}{24}$ deel van 't groot word, of $\frac{3}{8} = 32$ deel, naar mate U best dunkt, en met zijn papier uitkomt.

1^e Een platte grond, zo als de molen staat, van boven te zien, met het paarde pad, en alle de goten en uitloopen van het water, stellingen enz: waar van U de grootte en diameters op de tekening maar gelieft te beschrijven, en te bepaalen, zo dat ik er een net stuk na te tekenen, of laten tekenen kan.

2^e Een opstand van ter zijde te zien, met alle binten, jukken, zolderingen enz: enz:

Adieu.

F. F.

(was get:). J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den opzichter bij de sluis en dokwerken te Hellevoet.

J. de Men.

Thans te Heusden, verzonden p. ord. Post uit Brielle, den 30^e Augustus 1798.

Brielle den 30^e Augustus 1798.

Zeer geachte vriend!

Daar U op eergisteren op mijn voordragt, door de commissie tot de executie der sluis- en dokwerken te Hellevoet, benoemd en aangesteld ben, als vast opzichter bij die werken, op een

daggeld van 3 ½ gld: per dag, heb ik het genoeg U daar van kennis te geven, met verzoek, zig nu derwijze te arrangeeren, dat hoe eerder hoe beter naar herwaards overkomt, om al direct aanvang met Uwe nieuwe werkzaamheden te maaken- immers zal het goed zijn, dat Uw eens spoedig naar hier komt overvliegen, om zo wat kennis der

22.

zaaken te neemen- wat mij belangd, U kunt hier onder mijn directie, van den huidigen dag af aan, werk vinden, en dus al aanstonds, naar meeste convenientie, zig inrigten, om, of direct voor goed, of eerst om land te verkennen, over komen wilt.

Het is U bekend dat den overste Kraijenhoff zelve lid van boven gemelde commissie is, en U heeft aan zijn Ed: zeer te danken, de mede hulp bij U bovengemelde aanstelling- adieu vriend de Men! Wij zien ons dan in het kort weder, terwijl ik blijve.

Uwen vriend.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze pro memorie aan Chardon, te Hellevoet overgegeven, s' namiddags van den 31^e Augustus 1798, om alle nodige arrangementen en verzorgingen, tot het peijlen, te doen.

Pro memorie.

Voor den penning- meester der sluis- en dok- werken te Hellevoet, J. Chardon.

Dato den 31 Augustus 1798.

1^e Om het dok te peijlen gereed maaken genoegzaame peijl- stangen, zwart geverwd, met witte verdeelingen.

2^e Een van roe tot roe gemerkte lijn, lang genoeg om de geheele breedte te overreijken.

3^e Langs de oostkant, uit de sluis tot aan agteren toe, van 10 tot 10 roeden, vaste paalen laten slaan, uit welken perpendiculair, naar de west kant, soortgelijke paalen over gebragt en gesteld moeten worden, waar aan de einden der lijn vast te maken zij, bij het doen der peijlingen.

4^e Een peijl- schouw en manschappen gereed maaken, om als Verheij komt

23.

om te peijlen, alles gereed en klaar ligt.

5^e Soortgelijke verdeelingen van 10 tot 10 roe, moeten ook uit het buiten front der sluis, langs de kaaij- muuren naar buiten gemaakt worden, om met de peijlingen spoedig gereed te zijn.

6^e Er moeten ook eenige juffers, sparren, en ribben worden gereed gemaakt, om de keel van het Hollands bolwerk te bepaalen, en in het dok binnen de heijning over te brengen.

7^e Eenige vierkante bouten te laten maaken, om het peijl- nagels voor en agter in het grootte dok, in de haven ten wederzijde, en in de buite en binne gragten, als vaste peijlen, eens vooral water pas gesteld, en geslaagen te worden.

De ondergetekende voegd hier bij eene Rhijnlandsche maat- stok, naar welke alle metingen en maat- stokken, voor het geheele werk, eens vooral moeten gedaan en gereguleerd worden, en

waar van altoos eene halve roede, van ebben hout, als etalon of ijk- stok, in het comptoir of bureau van den penning, meester, zal bewaard blijven.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S' Hage.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 1ste September 1798.

Brielle den 1ste September 1798.

Waarde vriend!

Gisteren heeft mij de schout bij nagt Gevais, een copie van het rapport gezonden, omtrent de bevindingen, van het Hitzers- gat, waar uit blijkt,

24.

dat wij van dien kant, geene hoop op berging hebben, spreekt toch bij gelegenheid papa Hoek daar eens over, die meen ik heeft ook wel eens van een vissers gat, of zo iets gesproken, het is alleen maar tegen den ijsgang, dat wij eene dekking zoeken moeten, want anders komt het mij voor dat het Hitzers- gat, eene zeer goede leg plaats kan weezen, om scheepen gereed te maaken, en te repareeren des noods, geduurende dat de haven van Hellevoet zal gedamd moeten zijn, wij spreken daar over eens meer empel op de plaats te Hellevoet zelve, maar het is hier omtrent, dat ik U zeggen wilde, dat daar ik Dingsdag te Haarlem zijn moet, ik niet voor Donderdag 6^e, weder hier te rekenen ben, en hoop niet dat U voor die tijd, hier in 't quartier komen zult, alzoo ik U vooral niet missen moet, U hier te spreken, en ik zou er de Haarlemsche reis om laten, als ik wist dat U eerder kwam. Ik ben na den 6^e vast te huis, en tot U dienst: adieu waarde vriend, geloofd me altoos. F. F.

(was get:) Blanken.

Kantlijn:

Aan den schout bij nagt, en commandant der reede van Hellevoet. S. J. Gervais.

Aan boord van s' lands schip van oorlog, Oldenbarneveld, ter reede van Hellevoetsluis.

Verzonden onder couvert van Chardon, per ord: post, den 1ste September 1798.

Brielle den 1ste September 1798.

Zeer geachte vriend!

Onder erkentelijke dankbetuiging voor het gecommuniceerde, omtrent de bevindingen in het Hitzers- gat, beken ik, dat het mij zeer leed doet, dat wij van dien kant niets te hopen hebben. Er zullen dan andere middelen beraamd dienen, waar toe ik, voor mijn aandeel, altoos zeer bereid ben, onder U goedvinden, het mijne toe te brengen. Ik hoop in het laatst

25.

der volgende week, d'eer te hebben, U te zien. Morgen ga ik voor een dag of vier naar 't voormalig Holland, en heb intusschen d'eer met alle hoogachting mij te noemen.

Uw bereide vriend.

(was get:) J. Blanken Jansz:

NB. Het komt mij toch voor, dat, zonder eens op ijsgang direct te zien, het Hitters gat, egter eene goede reede of legplaats zoude kunnen weezen, om scheepen te repareeren of gereed te maaken, geduurende de tijd, dat de haven en het dok van Hellevoet afgedamd zullen zijn.

Kantlijn:

Aan den opzichter van de sluis- en dok- werken te Hellevoet.

J. de Men. te Hellevoetsluis.

Expidie met de heer Chardon, hier zijnde, 17^e September 1798, met eene algemeene schaal.

De directeur van de sluis en dok- werken te Hellevoet.

Aan den opzichter bij dezelve werken.

Brielle den 17^e September 1798.

Vriend de Men!

Voor de werken, welken onze voornaame bezigheden zullen gaan uit maaken, heb ik eene algemeene schaal aangenomen, waar na ik alles, zo veel doenlijk getekend heb. Ik zend U dezelve hier nevens, om het geen wij op gisteren, omtrent de kaaij- muuren hebben afgesprooken, daar na op het papier te brengen.

Ik verzoek ook, dat U daar na tekenen wild, eenige exacte aftekeningen, inplan, opstand en profils, der tegenwoordige draaij- brug, in alle zijne deelen- waar toe U dezelve kunt opmeten, zo als ze zig actuel bevind.

26.

Verders gelieft U alle gelegenheden van stil weer en water, waar te neemen, om agter in het dok, vooraan en in het midden der haven, op geschikte plaatzen te merken, het merk van no: 11 aan de deuren in de grootte sluis te vinden, en zulks bij eenige herhaalde reizen te observeeren, zo wel met laag water als stilstaande hoog waater, op dat men zeker kan zijn, als wij deeze merken, in de gragten aan de beeren, zullen overbrengen, wij het waare peijl juist hebben, het geen U tot deze en andere zijner werkzaamheden benodigd hebd, zal de Mr: Chardon, als daar mede belast, U verzorgen, zo dra U met het een of ander stuk klaar zijt, dan zend het mij ten spoedigste, om er gebruik van te maaken. Terwijl onder groete verblijve Uwen vriend

(was get:) J Blanken Jansz:

NB. Bij de heer Chardon ligt een duim- stok van mij, van vier voet die ik verzoek, dat U, ook als de juiste maatstok, aanneemd, en alle metingen doet, op dat daar bij geene differentien plaats hebben.

Kantlijn.

Aan den sluizen en molen- bouw- meester J. F. Blanken te Haastregt.

Expidie p: ord: post uit Brielle den 5^e October 1798.

Brielle den 5^e October 1798.

Waarde en geliefde ouders!

Met genoegen heb ik van broeder Teunis vernomen, dat U lieden alle de beste staat van gezondheid geniet, ook vernam ik van zijn Ed: dat een der modellen van een ton na genoeg klaar was, en ik die te wagten had, het mij zeer veel plaijzier doen zal, dan wat de overige modellen die ik U wegens een ketting- molen

27.

had gesolliciteerd, en waar aan nog niet begonnen is, betreft, daar mede verzoek ik dan nog te wagten, tot dat ik U mondeling zal gesproken hebben, het welk Teunis mij gezegd heeft aanstaande te zijn. Laat van den Hout aan U opgeeven, wat het boor kost, en meld mij dat, dan zal ik hem aanstonds laten afbetaalen.

Kantlijn:

Aan den constructeur generaal van s' lands marine, en lid der commissie tot de executie der sluis- en dok- werken te Hellevoet.

S.Glavimans te S' Hage.

Geexp: p: ord: post uit Brielle den 10^e October 1798.

Waardig en hoog geacht vriend!

Ik hoop u met onzen vriend van Liender even gelukkig in S' Hage als ik gisteren hier zult geretourneerd zijn.

Maandag avond half elf was ik te Delft. Ik had gisteren morgen nog wel zeer grootten lust, om eens á costij te komen zien en hooren, maar de bezigheden die mij altoos hier wagten, deden mij maar onafgebrooken, mijn te rug togt doorzetten, te meer daar ik den 16^e aanstaande weder voor een dag of 6 á 8, in commissie moet.

Ik heb U gezegd mijn vriend, dat eene voordragt omtrent de werktuiglijke middelen, ter droogmaaking en drooghouding van ons groot werk, de stoffe mijner overdenkingen gingen worden, om daar omtrent aan de commissie de beste middelen open te leggen, onder die werktuigen behooren ook de pompen, ik weet dat daar over veel bij den scheepsbouw gehandeld, en veele soorten van pompen verzonnen en voorgesteld zijn, weest zo goed mijn beste vriend, mij daar omtrent te suppediteeren, wat U denkt, dat dienen kan, en welke soort van pompen naar U inzien, de preferentie verdienen. Ik heb van Dorsman eens een tekening

28.

wegens een nieuw soort van pompen, voor eenige jaaren gezien, die de Engelsche gebruikte, en die zeer geroemd wierden, dan geen groot liefhebber van nieuwigheden, vooral niet zonder grond, zijnde. Heb ik daar minder acht op geslagen, het is ook niet mijn vriend, dat ik zeer dubieus ben, omtrent de middelen die ik de commissie voorstellen zal, en die ik zeker ben, dat de beste zijn, lange door de ondervinding beweezen, maar dat laat niet na, dat er altoos gevonden worden, waar om gebruikt men niet B, en als men B ziet gebruiken zijn er nog meer die zeggen, zij moesten A genomen hebben, het is derhalven om die reden, dat ik aan de commissie een kort verslag wilde geeven, van alle water werktuigen, die men tot droogmaaking en drooghouding gebruiken kan, en daar uit tot ons gebruik de beste wilde afleiden.

Dus geeft men eens alle Uwe waarneemingen, omtrent de grootte en capaciteiten der pompen op de scheepen, op en heeft U de tijd niet, zegd dan S:V:P. aan onzen vriend Piet te Rotterdam, dat hij zig daar eens een beetje mee bezig houd, en mij opgave doet.

Apprpo: Glaaf ik vergeten U te vraagen, naar de opgegeven malltjes, bij pro memorie U verzogt den 28^e Augustus laat ze mij geworden, dan tob ik onder de hand al voor uit.

Wat is het toch jammer lieve vriend, dat de penning meester Chardon de beloofde f. 3000 gld. Nog niet heeft, dat ik met zulk mooi weer niet ilico de grondbooringen doen, en de proefpaalen heijen kan. Als het weer zo blijft zal ik denkelijk de grond booringen van de week voortzetten, het heijen moet wagten, tot er daadelijk geld in loco is. Dus bezorgd dat toch ilico, met ook de instructien voor

29.

Chardon en mij, en ik kan het niet te veel herhaalen, om dat er s' lands voordeelen zo merklijk in gelegen liggen, dat U toch de Agenten doet zien, hoe nodig het is, dat er een vast fonds aangewezen word, op dat de commissie die voorgestelde aankoop van steen, doen kan, dat is van grootter gewigt als men meend, en men zou ons naderhand zelve kunnen accuseeren, daar niet al het mogelijke, met onverwijlde spoed togedaan te hebben.

Meld mij eens met een paar regels hoe de zaaken staan, en zo goed, als ik hoop en bid, dan dringd er bij gelegenheid eens op aan, dat den B. Spoors, bij het uitvoerend bewind klaar maakt, dat ik mijne opdracht en overgaaf doen kan, dat toch de stukken maar eens in handen van eene commissie komen, dan zijn zij op de baan, en dan kunnen er instructien uit getrokken worden.

Als u te Rotterdam komt, zegd dan aan U neef, dat ik den 16^e van huis ga voor 6 á 8 dagen, zo ook weder den 4^e November voor 4 á 5 dagen, ik zeg hem dit, dat hij de intervallen zelve bereekenen kan, om eens met zijn familie hier te komen, zo als hij beloofd heeft, en daar in dan beter doen zal, als U ooit gedaan heb. Adieu waarde en zeer hoog geachte vriend, groet Uwe lieve vrouw van mij, en ons zeer hartelijk, met de bede van spoedige herstelling, en geloofd me Uwen oprechten vriend.

(was get:) Blanken.
Brielle den 10^e October 1798.

30.

Kantlijn:
Den burger J. D. Huichelbos van Liender, lid van den waterstaat der Bataafsche Republiek te Rotterdam.

p: ord: post uit Brielle den 12^e October 1798.

Brielle den 11^e October 1798.

Hoog geacht vriend!

Bij eene vierde voordragt, wilde ik de commissie voorstellen doen, omtrent de geschikste maniere van droogmaaken en droog houden, wegens het grootte dok, daar toe dien ik alle bekende water- werktuigen eenige maten te ontwikkelen, als pompen, ketting- ton en vijzel- molens. Het is daarom waarde vriend, dat ik U in het generaal deszelfs hulpe verzoek, zo als ik weet, dat U nimmer weigerig ben, als het der algemeene diensten bevorderen kan.

Daniel Bernoulli heeft, zo ik meen, eene vrij uitgebreide theorie gegeven over de zogenaamde vis d'archimede, in het 9^e deel van zijn hijdrodini, in het Fransch geschreeven. Zoude U mij het plaijzier kunnen doen dat werk voor eenigen tijd te procureeren, en in het jagtje mede te brengen, dan kunnen wij op onze reize daar eenige onderhouden over hebben, of weet U mij iets beters aan te wijzen dan doet het, zo wel ten aanzien van dit werktuig, als omtrent die U oordeelen zou, dat ter bedoelde oogmerken dienstig zijn konde.

Ik hoop toch dat Bhon, nu niet langer sukkelen zal, om het werk van het Bataafsche genootschap over de vuur- machines, het ligt te doen zien, ik verlang daar nu bijzonder na, om dat ik oordeel, wij toekomende voor jaar gereed diende te zijn, een stoom- machine voor ons droog- dok te ontbieden, en eer ik bepaald voorstel daar toe deed, wenschte ik, het te verwagtene werk, eerst geleezen te hebben.

(was get:) J. Blanken Jansz:

31.

Kantlijn:

Aan den eersten commis bij het bureau van dijken, wegen en wateren der Bataafsche Republiek.

L. Lorentz te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle gezonden den 13^e October 1798.

Deze missive gaf mij Lorentz, den 8^e November 98 te S' Hage op het bureau zijnde, terug, en ik overhandigde dezelve daar na aan den Agent van de marine, Spoors, die er, met de anderen te zenden stukken, vermeende, een nuttig gebruik van te zullen maaken.

De ordinairis opzichter der fortificatien in den landen van Voorne en Goedereede.

J. Blanken Jansz:

Aan den eersten commis bij het bureau van dijken, wegen, en wateren der Bataafsche republiek.

J .Lorentz.

Brielle den 13^e October 1798 anno IV L.B.

Mede burger!

Gisteren in mijn dienst naar Hellevoetsluis geweest zijnde, ga ik op het ogenblik van mijn retour, zo veel mogelijk, met deze omlopende post nog beantwoorden, het geen U mij bij deszelfs geëerde van den 11^e namens de drie Agenten, benoemd tot de executie der sluis- en dok- werken te Hellevoet, vraagd, aangaande het geresolveerde omtrent die zaaken, bij Holland.

Na oneindig veele onderhandelingen, en bewijzen van de hoogste noodzaaklijkheid, zedert meer dan 30 jaaren, dat de grootte dok- en zeesluis van Hellevoet, waar aan niet alleen s' lands oorlogs- marine, maar het gantsche commercieerende lichaam onzer Republiek, zo onbegrijpelijk veel gelegen ligt, behoorden te worden droog gemaakt, op dat zij van haare zichtbaare grond- gebreeken, konde worden hersteld, en dewelken eindelijk, zo als de natuur der zaaken dicteerd, al raadpleegende tot eene hoogte gekomen zijn, die ieder kundige, op het denkbeeld van de gevolgen, die daar uit ontstaan kunnen, doen

32.

beeven, schijnd het eerste besluit, om als dan, wanneer die sluis zou worden droog gemaakt, dezelve ook te verwijderen, op dat s' lands scheepen van oorlog, daarom niet meer misbouwd zouden behoeven te worden, bij Holland te vinden te zijn, in de jaaren 1789, of 1790. want den ondergetekende wierd volgens eene schriftelijke order, in dato den 3^e Maart 1790, door commissarissen tot die werken uit het voormalig collegie van gecommitteerde raaden, gelast, het als toen aan te koopen hout voor nieuwe sluis- deuren, in deze sluis, zodanig te reguleeren dat dezelve 3 voeten verwijd konde worden, zo als ook dien ten gevolgen, al dat zwaare hout,

door den ondergetekende verzorgd, en reeds van dien tijd af tot die verwijding geschikt, in het dok te Hellevoet, aan handen gereed liggende is.

Wat vervolgens, al, wegens de projecten dier verwijding, tusschen beiden, geloopt heeft, diend hier volgens Uwe vraagen niets ter zaaken, en zal daarom voortgaan, met U de mij bekende verzogte aanwijzing der stukken verder te doen.

Op dato den 21^e april L.L. heb ik op last van den toenmaligen chef van het bureau van den waterstaat, aan het zelve een memorie ten berigte, omtrent den loop dier zaaken ingezonden, en daar bij de copiën gevoegd van de resolutien des aangaande, nader bij het voormalig Holland genomen, als:

Eene van 6^e Julij 1796.

Idem van 12^e Augustus 1796.

Idem van 25^e dito 1796. Met eindelijk het resultaat van een gehouden besogne, waarbij ik present ben geweest, op dato den 6^e April 1797 te s' Hage, met commissarissen uit het comite provinciaal, en schouten en ingelanden der polders daar bij geïntresseerd, waar uit blijkt, dat die polder f 15 duizend guldens in de kosten van de nieuwe uitwaterende sluizen draagen zullen.

Weinige dagen na dit besogne ben ik

33.

naar Frankrijk vertrokken, en heb als toen van de verdere besluiten bij Holland minder vernooten, welken er egter nog nader schijnen genomen te zijn, omtrent het daadelijk aanleggen van drooge dokken zelve, want in eene resolutien van den 10^e Junij 1797, welke mij op reis toegekomen is, vind ik vermeld, dat een der commissarissen tot de zaaken, wegens het aanleggen der geprojecteerde drooge dokken te Hellevoetsluis, gelast wierde, ook zegd reeds de resolutien van dato den 10^e Maart, waar door ik bij Holland gelast wierd, boven gemelde reize naar Frankrijk te doen, dat het was om die kundigheden op te zamelen, welke tot het maaken van drooge dokken te Hellevoetsluis van het meeste nut zoude kunnen zijn, zo als U in het hier bij gaande copie van die resolutien vinden zult.

Ten slot diend hier nog bij gevoegd eenig bewijs van het geen ik bij de premisse van deze zegde, dat, namelijk deze grootte en zeer importante zeesluis, in questie, van onbegrijpelijk aanbelang, niet alleen voor s' lands marine van oorlog, maar voor het gantsche lichaam der commercie is.

Daar toe diend geweeten, dat zij de eenige oorzaak, ja het eenig hulpmiddel bevat, waar door de zee- haven van Hellevoetsluis, des winters bij vorst kan open gehouden worden, want bij ongeluk of verval van eenige weinige dagen maar, van haare kragtadige werking in het spuijen, als dan nacht en dag, zal de haven van Hellevoetsluis, nog eerder als veele andere havens van het ijs vervuld, en met de scheepen die ze bevat, vast toevroosen zitten. Dit nu gebeurde, wat dan zal het ongelukkig lot zijn, van zo veele rijk beladen koopvaardij-scheepen, die, het zij dezelve in deze republiek te huis behooren, het zij dezelve naar andere natien en waereld- deelen bestemd zijn, zo dikwerf het Goedereesche zee- gat binnen loopen, om in de haven en het dok van Hellevoet, des winters een veilige schuil- plaats te vinden, waar zullen nu zo veele zogenaamde- ijs- sloepen, dewelken die scheepen nu buiten gaats gaan vinden, en dezelve onder grootte belooningen, met ijs gemeen, in de haven van Hellevoet, die ze open vinden, dezelve bergen kunnen. Nergens het Goedereesche zee- gat en de haven van Hellevoet, zijn eenig en alleen als dan des zee- mans toevlugt, voor zijn schip en leven, zo als om die reden, de ondervinding ieder winter- saizoen leerd, dat de haven en het voor- dok zoms te klein zijn, alle die tot haar toevlugt neemende kielen te bergen. En het is onder veele andere zaaken van gewigt, om die reden alleen, dat de zaak van reparatie der

groove grond gebreeken aan die allerbelangrijkste zee- sluis, reeds te lang verschooven is, en mij waarlijk doen beeven, wanneer ik bedenk, dat zij met een daadelijk begin der preparatoire werken, zo als men nu eindelijk bezig is, nog twee volle winters staat moet zijn, deze en andere gewigtige diensten te presteeren. Jets, het welk, hoe zeer ik om de zorge, last, en rustelooze werkzaamheden, eener zulker gewigtige directie als de droog maaking en verwijdering dier sluis zijn zal, met de beste zele en ijver voor den dienst des vaderlands, hartelijk wenschte, daar toe niet geroepen te zijn, egter een mijner duurste pligten reken, dat niet te veel aan de Agenten en het gouvernement kan worden voorgesteld, op dat deze onuitstelbaare zaak, dan ook eindelijk met die vigeur en klem worde aangevat, die haar s' lands dienstig belang vordert en waar mede derzelve goede en minst kostbaarsten uitslag ten naauwsten verbonden is.

Heil en vriendschap

(was get:) J. Blanken Jansz:

35.

Den 14^e October 1798.

Copie van vorenstaande officieele missive, gezonden aan den president Brunings, en daar bij nog nader aangedrongen, dat toch den penningmeester Chardon, met de gevraagde f. 3000--: mogt worden voorzien, tot het doen der proeven, en de noodzaaklijkheid daar van voorgesteld. Tevens berigt dat de grondbooringen in het Hollands bolwerk gedaan had, en de bevindingen der gronden, allezints voordeelig voorkwaamen.

Kantlijn:

Aan den Agent van de marine der Bataafsche Republiek J. Spoors. Resideerende in S' Hage.

Verzonden uit Brielle p: ord: post, den 12^e November 1798.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap. Brielle den 12^e November 1798 A: 4. L. B.

De directie van de grootte zee- sluis en dok- mwerken te Hellevoetsluis

Aan den Agent van de marine der Bataafsche Republiek.

Burger Agent!

Ik heb d'eer U te zenden, copie eener qualificatie, van 14^e April 1798, waarbij ter eerster instantie gelast wierd, het hout, voor de deuren der Hellevoetse grootte zee- sluis, bij voorraad te verzorgen op de oude lengte.

Dan waar in op eene gepresenteerde memorie van wegens de admiraliteit, waar van copie hier bij voeg, zodanige verandering gekomen is, dat ik bij eene nadere last, in dato den 3^e Maart 1790, geauthoriseerd ben ge

36.

worden, de regel- balken dier grootte zee- sluis- deuren, in plaats van 27, ieder op 28 ½ voet lengte te verzorgen. Eenig en alleen, om ingevolge de memorie van de admiraliteit, de grootte zee- sluis in questie, bij het bezigen van dat nieuwe hout, dan 3 voeten te verwijderen.

En of schoon deze waren zin der zaaken, al wederom, bij gebrek van goede extensie, niet letterlijk, zo als behoord had, in die nadere last van 3^e Maart 1790 staat uitgedrukt zelve, door

het werkelijk ordonneeren, en het daadelijk doen aanvoeren van zo veele langere kostbaare regel- balken, niet minder duidelijk.

Te meer daar deze nadere last het gevolg was, van eene memorie, welke de admiraliteit toenmalig presenteerde, om toch het hout dier sluis- deuren, niet op de oude lengte, maar zo veel langer te doen aankopen, dat de sluis, die zo schadelijk voor s' lands marine te naauw was, verwijd konde worden. En vermits er ook bij mogelijkheid, geene andere bedoelingen, als de verwijding der grootte zee- sluis in questie, uit de geordonneer verlenging zo veeler zwaare houten, als welken ook dien ten gevolgen, tot dat einde, zedert 1791, in voorraad te Hellevoet gereed gelegen hebben, kunnen afgeleid worden, kan er immers uit het verrigte van die tijd zelve, redelijker wijze, geen ander besluit worden opgemaakt, als dat gecommiteerde raaden van het voormalig Holland toen zij den 3^e Maart 1790, door haar commissarissen den last deden uitvaardigen, om het meergemelde hout dier sluis- deuren, zo veel langer te bepaalen, dat de zee- sluis 3 voeten

37.

konde worden verwijd, geen ander oogmerk of besluit kunnen gehad hebben, als om de doorvaart deezer sluis, na die langer bepaalde regel houten, in der tijd, te doen verwijderen.

Want anders zou men op de absurde gedagten moeten vallen, dat gecommiteerde raaden in 1790, zodanig zwaar en kostbaar hout, op die meerdere lengte hadden doen verzorgen, om het zelve tot den zamenstel der sluis- deuren eigenlijk zou worden gebezigd, nutteloos weder te doen afzaagen.

Nog een zeer wettig en gewigtig gevolg, ligt er in de order van gecommiteerde raaden, tot het bij voorraad verzorgen van al het hout, ter vernieuwing zulker twee paar zwaare sluis- deuren, als in de Hellevoetsche zee- sluis hangende zijn, opgeslooten, namelijk, dat, daar men reeds in 1789, niet alleen bedagt is geweest, maar daadelijk de order gegeven heeft, om het hout zulken nieuwe sluis- deuren, bij voorraad, te doen aankopen, men als nu dan, wel tien jaaren na dato rekenen mag, aan de uiterste term gekomen te zijn dat, naar de hoofd bedoelingen des tijds, van dien voorraad, eindelijk gebruik gemaakt zal moeten worden. En wie, des kundig, zal daar aan twijffelen, zo dra hij weete, dat de tegenswoordige deuren dier zeer belangrijke zee- sluis, in haar 20^e jaar, werkelijk dienst doende zijn.

Nimmer hebben er deuren in deze en zeer zelden, bij eenigzints gelijke omstandigheden, zo lang in eenige andere sluis gehangen. En daar er bij de promptste executie der werken en zaaken, welken de droogmaaking der sluis, om der uitwatering wille, moeten voor af gaan, die oude sluis- deuren, nog twee jaaren, de gewigtigste diensten, niet alleen voor de haven van Hellevoet, en s' lands marine aldaar, maar voor de commercieerende

38.

zeevaard deezer republiek in het algemeen, zo als U in het bijzonder bekend is, presteeren moeten, zo kan er, om der grootte gevolgen wille, niet te ernstig gedagt worden, om met alle kragt van middelen, de daadelijke uitvoering der werken, daar toe strekkende, promptelijk te ondersteunen, op dat men eindelijk binnen korten tijd, kragtdadige handen aan het werk slaan moge, ter voorkoming van onberekenbaare onheilen, welken ik niet nalaaten mag te zeggen, dat reeds te nabij gekomen zijn, en gewisselijk ras treffen zullen, bij aldien er niet kort en prompt in deze beslooten, en daar na gehandeld word.

Heijl en Eerbied!

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den president van den waterstaat, der Bataafsche Republiek.

C.Brunings!

Op den huize Zwaanenburg half wegen Haarlem en Amsterdam.

Expidie p: ord: post uit Brielle, den 20^e Februarij 1799.

Brielle den 20^e Februarij 1799.

Hoogst waarde vriend!

Hoe gaarne, zeg ik heden aan onzen achtenswaardigen vriend van Liender, dat ik de bestedingen te Hellevoet, zonder uitstel zag doorgaan, kan ik uit hoofden der omstandigheden van het ijs, en de twijffelachtige bevaarbaarheid van de rivieren, tegen den 8^e Maart aanstaande, niet nalaaten, om mede in te stemmen, om die bestedingen 14 dagen te verschuiven, en zend zijn Ed: wetende dat zulks met Uwe gedagten instemd, daar toe het nevens gaande concept advertentie, om dan, hoe eerder hoe beter, in de Rotterdammer courant te laten plaatzen. Zo als ik ook vervolgens, antwoord van den burger van Liender terug hebbende, zorgen zal, dat het in de Leijdsche en andere couranten, word bekend gemaakt.

Ik hoop dat dit uitstel verzekeren zal, mijn verlangen, om bijzonder Uw, met den overste Kraijenhoff, en de overige leden van de commissie, dan te Hellevoet te mogen opwagten, om dat zulks der omslagtige zaaken, ten hoogsten nuttig zijn zoude, en dewijl als dan het saizoen, zo veel na de zomer zal geraaken gewis nuttig, maar mij bijzonder aangenaam weezen, Uw ook eens op de noord en zuid- stranden van het Eijland Goedereede te zien, om dat aan die beide zijden, thans reeds middelen van tegenweer, en zeker vervolgens, ten hoogsten, behoeven zullen, die wel Uwer kunde en ondervindingen meriteerende zijn. In het kort komt alles neer, dat ik hoop, en zeer verzoek, dat Uw dan voor de commissie, in dit quartier, de

40.

dagen ruimelijk afzondere, terwijl ik mij, met Uw believen, aangaande het grootte jagt der marine, en de rest gaarne chargeeren zal, om van dien kant, zo mogelijk, geene te naauwe bepalingen te ontmoeten.

Ik zal nu waarschijnlijk het genoeg hebben, Uw den 5^e Maart te Haarlem te ontmoeten, terwijl ik ondertusschen zeer benieuwd ben, wat men doch nu, voor eene nadere redactie, tot instructie voor den waterstaat, zal ter waereld brengen. Ik heb, met het uiterste genoeg het uitgebragte rapport, door Leemans gelezen, en de sources, zo ik meen, kunnen bemerken, waar uit men wijzelijk geput had, namelijk Uwe memorien. Niets immers zou men zeggen, kan klaarder en duidelijker, (of behoorden ten minsten niet te) weezen. Dan het komt mij aan den anderen kant, evenwel uit het beloop dier zaak, zo ver ik ze uit de bladen gezien heb, ook voor:

1^e Dat het strijdig tegen de staats- regeling, en phijsicq onmogelijk zij, om dat stuk, op eenen departementaalen voet te schoeijen en:

2^e Dat met eenige weinig beduidende bepalingen, omtrent kleine zaaken, in de instructie te maaken, genoeg te geeven, en dezelve volgens den geest der tweede- kamer in te rigten ware zo als ik wagt dat ook wel geschieden zal- of indien het mogelijk ware, op de sleep- helling tot 1/3 afmarcheerd.

In het camp van ter Heide, is alarm geweest, dat wel meer gebeuren zal, als men naar geen goeden raad hooren wil, zo als ook daar het geval is. De oude heer Heinsius heeft mij disteren

daar van een rapport laten leezen, dat ik heden aan den heer van Liender zend, met verzoek om het Ued: te willen doen geworden

Met de rivieren, voor het beneden gedeelte der Republiek begin ik hoop te krijgen, dat schikken zal. Hier is het los tot aan de Nieuwer Sluis (dus noch niet ver) voor Maassluis wie

41.

gisteren, nog op het ijs, de rivier over geloopen. De Baardwijkschen overlaat moet volgens de berigten hier, deerlijk gesteld zijn, dat ik uit de gesteldheid der zaaken, en het locaal (t' welk ik bij ondervinding, in die quartieren eeniger mate meer te kennen) ten hoogsten vrees, om der gevolgen wille, voor het reeds arme land van Heusden en Altena, op het Maasje uitwaterende.

Vergeef me, dat ik Uw eene te lange nietige lectuur verg, dan geloofd dat ik met ware hoogachting en vriendschap mij noem.

Uw dienst din: en vriend.
(was get) J.Blanken Jansz:

S.P. Ik geef heden ook kennis aan de B. Glavimans, van de dispositie en reden die er is, om de besteeding 14 dagen te verschuiven.

Kantlijn:

Aan den constructeur generaal van s' lands marine L.Glavimans te S' Hage.
Per ord: post uit Brielle verzonden, den 20^e Februarij 1799.

Te gelijker tijd aan den constructeur generaal Glavimans kennis gegeven, van de ontfangen consideratien van den president Brunings, en van Liender, om de besteeding te Hellevoet 14 dagen te verschuiven- die ik ook approbeerde, en ten dien einde heden eene contre advertentie, aan van Liender zond, om des goetvindende, in de Rotterdamsche courant te doen plaatzen, en dat, wanneer nader antwoord van van Liender had, ook eene dito advertentie, aan den Amanuensis Apostool zenden zou, om in de overige couranten te doen plaatzen.

Ik meen dat het des te meer nodig en goed is, dat men de besteeding veertien dagen verschuijve, om zeker te weezen, onzen ouden heer, met den overste Kraijenhoff, te gelijk, op Hellevoet in loco aanwezig te hebben, ten einde als dan met alle overige zaaken, spijkers met hoofden te slaan. Ik zal mij daar toe zeer prepareeren, en doet Uwe ook zo, om het geen wat ten aanzien eener mast- kraan enz: enz: zou

42.

benodigd kunnen zijn- als toekomend jaar het grootte dok droog zal weezen. Wij moeten voor af, alles wel prepareeren, tijd van deliberatien neemen en geeven, om het nuttige voor de marine, bij deze zeldzaame gelegenheid, in Hellevoetsluis, nu dag en nacht te bestudeeren, zo als ik doe, om dat, als deze droogmaaking van het grootte dok en zee- haven, eens voor bij zal weezen, Hellevoetsluis in geene eeuw, weder zodanige uitmuntende gelegenheid, ontmoeten zal, eene haarer schoonste militaire etablissementen, der wijze tot verbetering aan het lijf te komen.

Kantlijn:

Aan den burger J. D. Huichelbos van Liender, lid van de commissie tot de zee- dijken en zee- weeringen te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle verzonden den 20^e Februarij 1799.

Ook aan van Liender gezonden, de bekendmaaking, tot contre advertentie in de couranten, en daar bij geschreeven: dat het ijs, en de moeilijkheid der reize, naar Hellevoet, oorzaak zoude kunnen zijn, dat de president, en overige leden der commissie, niet alle aldaar present zoude kunnen weezen, iets dat ik zeer gaarne zag, en voor het reguleeren veeler zaaken in loco, ten uitsterste nuttig zoude zijn, ook daarom zou adviseeren, om de besteeding 14 dagen te verschuiven, om zeker te weezen van de commissie dan in zijn geheel in loco te zien, ook den overste Kraijenhoff, het welk te meer nodig, als te gelijk directeur der fortificatien zijnde, is- doch wagt met de omlopende post Uw nader antwoord af, voor dat ik de advertentie aan Apostool zend, om in de overige couranten te doen plaatzen.

43.

Pro memorie.

Van den Agent der marine, in antwoord op de navolgende vraagen.

Dato den 4^e Maart 1799.

1^e Hoe veel zullen de onkosten zijn, tot de compleete reparatie en verwijding der grootte zee- en dok- sluis te Hellevoetsluis.

Kantlijn:

Den 3^e Maart 1799, naar Haarlem reizende, vond ik, s' avonds te Delft komende, ten huize van de heer Harst, eene missive van den constructeur generaal Glavimans, met eene ingeslootene van den representant A. E. Daendels, aan den Agent der marine, J. Spoors geschreeven, gedateerd: S' Hage den 1ste Maart: en welke brief den Agent Spoors, aan mij te adresseeren, met verzoek van spoedig antwoord, op de drie vragen, in gemelde brief van Daendels voorkomende, ten einde de commissie uit de eerste kamer, aan wier hoofd missive van het uitvoerend bewind, om authorisatie tot de Hellevoetsche sluis- werken, zoude kunnen uitbrengen, ten welken einde dan des morgens van den 4^e te Delft, deze pro memorie geschreeven, en aan den Agent Spoors in persoon heb overgebracht, die daar mede zeer te vrede was,- en dien conform de gemelde commissie berigten zou.

Daar deze reparatie niet geschieden kan, zonder afdamming en droogmaaking der zee- haven en het grootte dok, en weder dit niet kan geschieden, zonder het daar bevoorens maaken en etablisseren, van eene solide uitwatering, voor de daar agter gelegen, zeer uitgesterkte bouw- en polders- landen, in het land van Voorne, zo verdeeld aller noodzaakelyks, het geheele werk, tot de gemelde reparatie der sluis, zig zelve in drie afzonderlyke hoofd deelen, en tijd vakken van uitvoering, waar toe ook drie campagnes of werk saijsoenen besteed dienen te worden als:

1^e Het maaken en etablisseren van eene solide uitwatering, waar toe door de ingelanden, eene zeer convenabele som word gedraagen.

2^e Het afdammen, droog maaken en droog houden van de zee- haven, en het grootte dok.

3^e Het werk ten principaale, de reapratie en verwijding der zee- sluis zelve.

Tot de uitwatering word geheel afgezonderlyk, een gansch saijsoen alleen vereischt, en kan en moet, om phijssique redenen, dezen zomer 1799 geschieden.

Het kan redelyker wijze geschieden, bij aldien er geen ogenblik, om zo te spreken, retardement meer plaats hebben, en de bestedingen, met den immediaten aanvang der werkzaamheden begonnen worden, op dato den 22^e deezer.

En het moet om spijsique redenen,

onaangezien alle consideratien hoegenaamd, geschieden, om dat de gevaaren van onberekenbaare onheilen, wegens de gebreken en slegtheid der gemelde zee- sluis, der wijze daadelijk groot, en te dugten zijn, dat er alle momenten, ongelukken daar omtrent voorvallen kunnen, die de damming en droogmaaking van haven en dok, absolutelijk zouden kunnen gebieden. En hoe doch dan! Bij aldien eens geene uitwatering, en, andere noodwendige voorzorge, waren in het werk gesteld, de kostbaarste rampspoeden te vermijden, en vijf á zes voornaame polders, voor overstromingen, en het grootste bederf te bevrijden.

Geduurende dat deze onvermijdelijke, en hoogst nodige uitwatering, in dit saijsoen gemaakt word, vorderd het menagement van s' lands finantien, even imperieus, dat, zo lang de haven, en het dok, met grootte scheepen nog bevaarbaar is, den aanvoer van alle zwaare bouwstoffen, als hout, steenen, kalk en tras, zo veel mogelijk geschiede, en dat ook alle werktuigen en preparatien, woden gereed gemaakt en bezorgd.

Door al het welken dan, met het maaken en etabliseeren van de gemelde uitwatering, de beraaming van kosten, voor dit jaar beloopt ter somma van f. 130-000- : gld.

Voor het tweede en derde werk- saijsoen, in welken de damming en droogmaaking, met de uitvoering der werken, ten principaalen geschieden moeten, zullen de onkosten, na dat den aanvoer der zwaare bouwstoffen, zo als voorondersteld is, prompt en goed zal zijn geschied, als meerendeels dan maar arbeidsloonen, en daggelden, met kleindere leverantien zullende uitmaaken, niet meerder als f. 60 á 70 duizend gulden belooopen kunnen.

Waar door het geheele montant der onkosten, tot de reparatie en verwijdering der grootte zee- en dok- sluis, die derwijze om de belangrijkste redenen, urgent

geworden is, dat alle phijsique toedragten te Hellevoetsluis, de verhaasting daar van gebieden, en welker langer uitstel de enormste schaden in het algemeen, veroorzaaken kunnen, bedraagen zal, de som van: een maal honderd en t' negentig á twee maal honderd duizend gulden, in drie jaaren tijd.

2^e Hoe veel zullen de onkosten zijn, tot de compleete bouwing, van aan droog dok, zonder dat er reparatien, aan de grootte zee- sluis benodigd waren te doen.

Wanneer zodanige fondatie en bouwing van een droog dok, geschieden moest, zonder eene zeldzaame gelegenheid, zo als thans, van noodwendige reparatien, droogmaaking en drooghoudingen van het grootte dok zelve, zou dusdanige uitvoer, allerkostbaarst en moeilijkst worden kunnen, dewijl als dan alle afdammingen, droogmaaking en drooghoudingen, voor rekening, en tot lasten van zodanig werk, afzonderlijk komen zoude, niet alleen, maar dat de gevaaren en moeilijkheden, die bij zulke uitvoeringen, altoos overwonnen moeten, worden, de onkosten den wijze zouden kunnen verdubbelen, dat daar omtrent, zeer bezwaard, bepaalde opgaaven kunnen worden gedaan, immers niet tegenwoordig, daar er in deze vooronderstellingen geene bepaalde plans, nog calculatien van kosten, ontworpen zijn.

Dan men kan vejilg opgeeven, dat: als de fondatie en bouwing van een droog dok, hier ter plaatze geschieden moest, zonder deze zeldzaame gelegenheid, die zig maar eenmaal in eene eeuw aanbied, de onkosten zeer ligt 1 á 1 ½ tonnen gouds, zo niet meerder, verhoogen zoude!

Een daar ter beantwoording van de

46.

derde vraag:

Wat de onkosten van dit werk gecombineerd met de reparatie der zee- sluis, zouden zijn.

Het zelve aldus voorondersteld, gecalculeerd is, op de som van omtrent twee maal hondert, en tagtig, á drie maal honderd duizend gulden, in vier, ja wil men, wanneer het gebouw, tot boven het gewoone water zal opgetrokken weezen, in vijf á zes jaaren tijd, volgd daar uit dan ook, eenig meer bepaald antwoord, op de gemelde tweede vraag.

(was get:).

J.Blanken Jansz:

* Op de vraag van den Agent Spoors, op dato den 4^e Maart 99' wat de fondamenteen en aanleg, als nu, zonder verdere voltooiing van een droog dok, kosten zouden opgegeeven f. 100 – 000 - gld.

47.

Kantlijn:

Aan den president van den waterstaat der Bataafsche Republiek C. Brunings te Zwaanenburg, halfweegen Haarlem en Amsterdam.

p: ord: post uit Brielle versonden den 9^e Maart 1799.

Brielle den 9^e Maart 1799.

Hoog geacht en waardig vriend!

De B. Glavimans heeft, op mijn verzoek, de conferentie bij den Agent der marine, bijgewoond, bij welke ik, namens Uw, als president der commissie tot de sluis- en dok- werken, gevraagd heb: of de commissie nu hangende het nader deliberereen, bij de wetgeevende vergadering, gevoeglijk zoude kunnen doorgaan, met de bestedingen op dato den 22^e Maart geannonceerd. Waar op den Agent Spoors geantwoord heeft, dat de commissie niet anders als voortgaan kan, dat de zaaken ten principaale, volgens alle betoogen, geen uitstel dulden, en daar deze werken, die men nu voor had, te besteden, in alle gevallen, maar preparative tot uitwatering waren, die op zig, zelve slegts grootte 30 à 40 duizend gulden, uit s' lands kas behoefden, er op zijn ergste genomen, geen zwaarigheid, omtrent het vinden dier weinige penningen waar op het doch maar aankomt) zijn zoude, overigens is er alle waarschijnlijkheid, dat er na de laatst gegeeven ilucidation, een voordeelig rapport, en daar op een besluit van authorisatie vallen zal, die de zaak eens voor goed termineeren en bepaalen zal.

Kantlijn:

Aan den burger J. D. Huichelbos van Liender, lid van de commissie tot de zee- dijken en zee- weeringen te Rotterdam.

Den 14^e April 1799 verzonden, met de fabricq Blanken, die naar Rotterdam vertrok, om den 15^e met de Hr: Liender op reis te gaan, tot aankoop der metzel- steenen.

Hoog geacht en waardig vriend!

Ik heb d'eer door middel van de fabricq deezer stad, Uw deze, met eene memorie van de metzel steenen, die wij te Hellevoet het eerst benodigd hebben, te doen geworden.

De aannemers der Hellevoetse sluis- werken, hebben mij een paar monsters- steen, waar na zij op de Waal bij den Hr: Hofman, hun provisie voor dit jaar gekogt hebben, gezonden, die mij zeer aanstaan.

48.

1^e Grootte vlakke klinkert,

2^e Ondervoets hard graauw, voor de eerste moeten zij betaalen 11, en voor de tweede soort 9 gulden, per duizend.

Ik heb van die aanneemers vernooten, dat zij op vijf differente ovens op de Waal geweest waren, maar dat zij naar hun inzien gevonden hadden, de beste steen, en de minste prijzen bij gemelde Hofman, dat de koopman, die in minste prijs daar op volgende, was, Timmer en Zuijlekum. De andere koop- lieden waar zij geweest waren hebben zij mij niet genoemd, maar eene opgaave gedaan, zo als zij de prijzen op die vijf ovens dan gevonden hebben, waar van ik U een nota zend, zo als er de fabricq ook een heeft, en veel licht geeven kan bij de aanstaande negotie, die U gaat onderneemen. Het is niet onmogelijk dat de behoeften van de sluis der krimp, waarin de gerugten der Hellevoetse werken, de prijzen der steen eenigzints hebben doen monteeren, doch ik verbeel mij, dat de 40.000 gulden, die wij gepetitioneerd hebben, voor den aankoop dier steenen, tot de vijf milloenen voldoen zullen. Want na de prijzen der bijgaande nota, op welke ik de soorten die ons convenieeren, heb aangehaald, zouden de vijf milloenen steenen kosten f. 43. 000 gld, nu verbeel ik mij dat Uw de boeren graauw en het rood, minder kopen zult, als op de nota gemerkt staat. Dan hoe dit zij, de 40.000 gulden, die mogen wij niet te boven gaan voor eerst zelve dienen wij een iets daar beneden te blijven, om eerst eens te zien, hoe het met onze andere gepetitioneerde posten afloop, want f. 120- 00- gulden is de hoofdsom, die wij niet overschreden mogen, ook is de proportie geweest 4 á 5 milloenen metzel- steenen voor dit jaar, en alzo eene speling tusschen de 4 á 5 milloenen, na gelang der prijzen.

49.

Kantlijn:

Aan de president van den water- staat der Bataafsche Republiek C. Brunings te Zwaanenburg, halfweegen Haarlem en Amsterdam.

P: ord: post uit Brielle verzonden den 21^e April 1799.

Brielle den 21^e April 1799.

Hoogst waarde vriend!

Daar ik in gereedheid ben, om aan de commissie der sluis- en dok- werken, een bestek te exhibeeren, tot de aanbesteding der blaauwe escoaijsche steenen, en daar deze besteeding hoe eerder hoe beter diende gedaan, zo wenschte ik d'eer te hebben, deze zaak ter vergadering van gemelden, commissie voor te dragen, en neem, dien ten gevolgen, de vrijheid, Uw te verzoeken, of in bedenking te geeven, om zulks, het zij op den 6^e, het zij op den 8^e Meij, eerstkomende, te Haarlem in het Gulde Vlies, te mogen doen.

De constructeur generaal Glavimans, die ik gelegenheid gehad heb, daar over te onderhouden conveniëerd deze bij eenkomst als dan ten besten, en zal er zijne schikkingen na maaken, onzen vriend van Liender spreek ik morgen bij de S' Gravenzandsche inspectie, maar die zal deze schikking gewis, conveniëeren, om dat den 7^e met ons te Haarlem vergaderen moet.

Mijnen geachten directeur der fortificatien, spreek ik in het laatst deezer week hier in mijn quartier, en waar ik berekend heb, conveniëerd ook zijn Ed: zo wel den 6^e als den 8^e Meij,

doch in het generaal liefst en beter den 6^e Maandags. Ik wagt deswegens Uw goedvinden, om er mij na te reguleeren.

Indien de leden als dan ten aanzien de memorie nopens de werktuigen ter droogmaaking, eenigzints gereed zijn, zoude ook daar op eenige besluit vallen kunnen.

De burger van Liender zal als dan een zeer gunstig rapport kunnen uitbrengen, wegens zijne voordeelige aankopen van tusschen de drie á vier

50.

milloenen metzel- steenen, op de Maas, Waal en Leck. Ik ben deswegens nog niet geheel aufait, maar eene missive van onzen gemelden vriend uit Gornichem, zegde mij, dat hij reeds van 3 milloenen, op de Maas en waal (dato 17^e deezer) meester was, en hoe op de Leck geslaagd is, hoop ik morgen ochtend van hem zelve in persoon te weeten. Die man is voor zijn jaaren infatigabel, een door en door hartlijk, den publieken dienst, welwillende, kundig en waardig man. Ik verheug mij, zeer dat wij deezen voorraad van steenen, tegen zulke modique prijzen hebben. Nu kunnen wij voorwaards, als men maar hoe eerder hoe beter voor de blaauwe steenen zorgd.

Wel ligt is ook den directeur der fortificatien in staat, eenig rapport ter vergadering uit te brengen wegens de in zijne handen gestelde plaatsing der kleij- spetien uit het dok, aan de fortificatien.

Ik zal eenig rapport, of verslag geeven, van de vorderingen en staat der daadelijke werkzaamheden, in loco, dat, hoe min gunstig ook het weer, met regen, wind, stijve vloeden en waarlijk is, niet onvoordeelig zijn zal.

Gisteren morgen heeft men ook de gragt agter den beer droog gekreegen, en ik heb nu alom billietten doen afkondigen en bekend maaken, dat zij die gading hebben, perceels gewijzen aan te neemen, komen kunnen.

Dit zullen objectten bij eene volgende vergadering zijn, die ik de vrijheid genomen heb, hier bij te voegen, als daar toe permissie van U bekomen hebbende.

Ik beveel mij Uwer vriendschap, en gevoel mij met alle hoogachting.

Ued: dinaar en vriend
(was get:) J. Blanken Jansz:

51.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors, resideerende in S' Hage Verzonden met de ordinare post uit Brielle den 15^e Meij 1799, onder couvert van den constructeur generaal Glavimans.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

Brielle den 15^e Meij 1799 het vijfde jaar der Bataafsche vrijheid

De directeur van de grootte zee- sluis en dok, werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Burger Agent.

De commissie tot de executie der sluis en dok werken te Hellevoetsluis, begrepen hebbende, dat het naar den vrij algemeenen regel van betaaling der geëmploijeerden, bij s' lands fortificatie- rivier en zee- werken, ook het beste, en met de order der zaaken, meest overeenkomstig zouden zijn, de directie hebbende, bij de grootte sluis- en dok- werken te Hellevoetsluis, mede quartaals gewijze van drie tot drie maanden, ieder loopend jaar, naar de vast gestelde bepalingen, te doen declareeren en betaalen. Zo is het, dat ik dien ten gevolgen de eer heb, U mijne declaratie, als directeur der voorzegde werken, volgens het besluit van het intermediair uitvoerend bewind van dato den 18^e Julij 1798, en mijne instructie, in order opgemaakt, te laten toekomen, met versook, onder U gunstig welneemen, daar op voldoening te genieten, tot ultimo Maart II, ten einde als dien op een gelijken voet te zijn, om vervolgens quataals gewijze, naar dezen regel, mijne declaraties op te maaken, en U in te zenden.

Heijl en eerbied.

(was get:) J. Blanken Jansz:

52.

Kantlijn:

Deze order aan den fabricq Blanken ter hand gesteld, den 2^e Junij 1799.

En heeft daar van, zijn memorie, tot rapport, ingegeven, den 10^e Junij 1799.

Order.

Voor den fabricq blanken, en opzichter J. de Men, om in de volgende week, ten diensten der sluis en dok- werken te verrigten, en daar van bij memorie aan den ondergetekende opgaaf te doen.

1^e De kaaij- muuren ten wederzijde der haven, uit de sluis naar buiten opmeten, en zo veel mogelijk bij laag water de defecten, aan de metzel- werken opneemen, daar na de uitbreeking van 2 ½, 3 of meer deze steenen, met kassen, blokken en tanden (zo na doenlijk) bepaalen en berekenen, hoe veel klinkert en hoe veel graaun, er op iedere strekkende roede zal benodigd wezen.

2^e Daar na zullen zij de plaatzen opneemen, alwaar die benodigde steenen kunnen gesteld worden, de grootte daar van opmeten, en in de memorie duidelijk omschrijven, met de wijze hoe de steenen soort bij soort, ten besten voor het verwerken bij vervolg, daar op gesteld kunnen worden.

De plaatzen die daar toe voorkomen zijn:

Als aan de oost- zijde.

(a) Op de plaats tusschen de wal, en het magazijn der marine, binnen de barriere aldaar, voor zo veel daar op met overleg van den equipagie meester Asmus, maar kan gesteld worden.

(b) Voor dat gedeelte van het gemelde magazijn, alwaar de steentassen met overleg als boven niet hinderen zouden.

NB. Voor de buiten einde der kaaijmuuren, die droog worden zullen, zal men altoos genoegzaame plaats buiten den grootten dam vinden.

53.

aan de west- zijde heeft men om te plaatzen.

1^e Het terrein agter de hoofd- wagt, binnen de palissadeeringen aldaar.

2^e Gedeeltelijk voor aan, binnen in het kuijpers- magazijn, in de gang en op de agter- plaats van dat gebouw.

Ook te onderzoeken of er met schiklijkheid voor de burgerij, en zonder vrees van te sterke drukking, voor de kaaij muuren zelve, eenige- steenassen, agter de meerpaalen op de straten, ten wederzijden, zouden kunnen gesteld worden.

Voorts omtrent de sluis, en kaaij- muuren, gelijke waarnemingen te doen, en bij eene memorie uitdruklijk te bepaalen, waar en hoe de aankomende metzel- steenen, soort bij soort, moeten worden gesteld, waar na den keur- meester, J. Wessels, zig gedraagen kan, en welke bij het voormelde onderzoek moet verzogt worden, tegenwoordig te zijn.

Actum Brielle den 2^e Junij 1799.

(was get:) J.BlankenJansz:

Kantlijn:

Deze order aan den landmeter Verheij ter hand gesteld, den 2^e Junij 1799.

En heeft daar van zijne rapporten ingegeven, voor het 1ste point den 6^e, en voor het tweede, den 24^e Junij 1799.

Order.

Voor den landmeter Verheij, en de opzichter Kuijk, om in de volgende week, voor de sluis- en dok- werken op te neemen, en daar van aan den ondergetekende bij memorie en profil tekeningen opgaaf te doen, waar bij ook de kosten met bepaaling van den tijd, voor ieder werk, moeten uitgedrukt weezen, met specificatie van de manschappen, werktuigen, en middelen daar toe benodigd.

1^e Hoe veel schaften aard- spetie, en

54.

onder welk profil, zonder gevaar van instorting der kanten, uitgewerkt moeten worden, ter verkrijging van een put, die in de bodem de vierkante wijde heeft van 2 roeden, op de diepte van 15 voeten, onder het peil No: 11, te plaatze in of bij het Hollands bolwerk, alwaar het baak van de verlengde middelenlijn der haven, door den ondergetekende, met verdoorn gesteld is.

Men moet stellen, dat de spetie uit dit gat, gebragt zal worden, midden in het revolutie bolwerk.

2^e Hoe veel schaften aard spetie, en onder welk profil, er moet uitgewerkt worden, ter verkrijging van een doorgaande put of gat, midden in het Hollands bolwerk, volgens de aldaar, op deszelvs capitaale lijn, gestelde baakens, dat in den bodem wijs is 90 voeten, uit de koorn-molen ter lengte van 20 roeden diep 10, en voorts diep 14 voeten, onder het peil van No: 11. Den bodem op het noord- west eind moet zijn begin neemen, aan de noord- west kant der koorn- molen, en van daar in het dok uitloopen, tot aan de geheide proef- paal toe.

Stellende deze spetie te transporteeren, tot 3 voeten verhooging en verzwaaring van de wal, met een buiten berm van 4 voeten breed, waar van Kuijk de intentie weet, tot aan, en in het Fransche bolwerk. Brielle den 2^e Junij 1799.

(was get:) J.Blanken Jansz:

Nota.

De fabricq Blanken, als met het oogmerk der bouwing in voormelde gaten of putten, meer bekend, zal in loco de juiste plaats van graaviing aanwijzen.

55.

Kantlijn:

Deze concept missive aan de drie Agenten, voor de commissie gesteld, die dezelve op de vergadering den 15^e Junij 1799, te Hellevoet, alzo omze woordelijk te doen copiëeren, en tekenen, zo als geschied is.

Glavimans nam dezelve den 16^e Junij naar S' Hage reizende mede, omze aan den Agent Spoors te bezorgen, zo als mij den 17^e berigtete, dat direct bij zijn komst in S' Hage, gedaan had.

Ingevolge van dien, wierd bij de Agenten geresolveerd, den 18^e Junij 1799.

Concept missive.

De commissie tot de executie der sluis- en dok werken te Hellevoet.

Aan de Agenten van marine van oorlog, en inwendige politie der Bataafsch Republiek

Hellevoetsluis den 15^e Junij 1799, het vijfde jaar der Bataafsche vrijheid.

Burgers Agenten!

Daar wij op heden te Hellevoetsluis, in het openbaar voor de somme van f. 16.000 hebben aanbesteed, de leverantie van alle de blaauwe hardsteen, die berekend zijn, ter verwijding der grootte zee- sluis nodig te wezen, hebben wij ook ter deezer gelegenheid, in loco kunnen inspecteeren, zo als wij met de vereischte opmerzaamheid gedaan hebben, alle de onderhanden zijnde werken, ter uitvoering en daarstelling, van het bij U lieden bekende, en voor dit jaar bepaalde ontwerp, ter verkrijging van een permanente en zeer verbeterde uitwatering, langs de oostzijde der voormelde fortres, welke tot hier toe, tot grootte ongelegenheid en schaden, zo voor s' lands marine, als de daar bij direct belanghebbende eigenaaren en ingezetenen des lands van Voorne, door s' lands dok en haven plaats had. En het is omtrent dit reeds vrij aanmerkelijk, gedeelte van onzen last, bij resolutie in dato den 18^e Julij 1798, van het toenmalig uitvoerend bewind, ter executie van de daar bij beslooten ontwerpen, ten aanzien der grootte zee- sluis en dok- werken hier ter plaatse, dat wij het bijzonder genoeg hebben mogen, U lieden te melden, dat na ons verlangen, geene werken en uitvoeringen van zulken omvang, meerder ordentlijk, wel

56.

ingerigt, prompt, met kragt van manschappen en middelen, en met behoorlijke menagie voor den landen, kunnen worden uit gevoerd, als wij deze in het algemeen aan den gang gebragt, en tot hier toe voortgezet bevonden hebben.

Bijzonder is het eerste, grootste en moeilijkste perceel, waar voor wij bij de openbaare besteeding van alle deeze werken, op dato den 22^e Maart LL, geen aanneemer konde bekomen, dan ter onmatige som van f. 26.400 gld, en waarom wij als toen deeze uitvoering, voor s' lands rekening te onderneemen, en onmiddellijk tot stand te brengen, opdroegen, aan den directeur deezer werken, steeds derwijze ingerigt en voortgezet, dat wij thans reeds grootte voordeelen, met de wijze dier uitvoering berekenen; dat zonder de onvoorziene toevallen, over een paar grootte maanden, weinig aan de geheele voltooiing daar van, ontbreken zal.

Met het tweede perceel, bevattende het graaven van het kanaal enz; heeft men mede goede vorderingen genemaakt, en wij hebben het vingerling gelegd, de verlaat- put geheel op zijne vrij aanmerkelijke diepte gegraven, en het kanaal zelve, ter lengte van 45 roeden, compleet, volgens het bestek, gegraven gevonden.

De aanneemer van het derde perceel, was in gemelde verlaat- put bezig, met het heijen der mastboomenpaalen, en zou daar mede binnen een paar dagen in gereedheid zijn, om dan onverwijld de grondslagen te leggen, en het verlaat daar uit op te trekken, waar toe bijna alles in gereedheid zig bevond.

De aanneemer van het vierde perceel, tot het maaken van de nieuwe sluis, door den steenen beer, voor het Rotterdams bolwerk, had wel het gat door denzelven beer, die onbegrijpelijk hard en sterk bevonden werd,

57.

tot bijna op de fondamenten doorgebrooken, en veele zaaken, en aanvoer van materialen verrigt, doch deze had tot hier toe de minste vorderingen gemaakt, waarom deswegens, door den directeur reeds zulke maatregelen genomen waren, om ook dien uitvoer in niets agterlijk te doen blijven.

Wijders waren reeds een goed deel der bepaalde afheiningen, ter afsluiting van de terrijnen, alwaar den boven der zee- sluis, en het in zekerheid stellen der materialen, zulks vorderde, opgetrokken, en men was ijverig bezig, ter afmaaking van dezelve daar aan te arbeiden; ook hebben wij tot ons genoeg, reeds circa, drie maal honderd duizend van de, op de rivieren de Maas, Whaal, en Leck, zo voordeelig aangekogte metzelsteen, te Hellevoet in loco, aangevoerd gevonden, waar toe thans reeds dertien transport scheepen vaarende zijn, en welks getal, daagelijks vermeerderd staat te worden.

Zo dat in alle opzichten, de gelegenheid van het beste werk saizoen met het meeste overleg, om alles wat in dit jaar bepaald is, ten minsten kosten voor den landen uitgevoerd te krijgen, met allen ijver begonnen en voort gezet word, en tot het vervolgen daar van wij de vrijheid neemen te verzoeken, dat de kas van den lenningmeester Chardon, voor of uiterlijk op het eind van deze maand Junij, mag worden gesubsidieerd, met de som van tien duizend gulden.

Eindelijk vinden wij ons verplicht, ter u lieder kennisse te brengen, dat de koren- molenaar Dirk Landheer, zig bij requeste aan ons vervoegd heeft, met verzoek, dat daar hij ontwaarde, dat zijn koren- molen, thans in het Hollands bolwerk staande, tot het

58.

bouwen der drooge dokken aldaar hinderlijk, weg gebrooken en opgeruimd zoude moeten worden, hij desaangaande, op billijke schadeloos stelling, door hem ter som van f. 13.400 guldens opgegeeven, hoopte, en het hem wijders vergund mogt worden, daar voor een nieuwe koren- molen, agter de huizen op den zogenaamde Zanddijk, binnen Hellevoet te stichten.

Wij hebben den directeur der sluis en dok werken, ter voorn: plaatze verzogt, dit tweeledig verzoek, naauwkeurig te examineeren, en ons deswegens te dienen van bericht. En waar door wij thans in staat zijn, ter U lieder kenis en approbatie te brengen, dat wij het van belang oordeelen, om hoe eerder hoe beter, die oude koren- molen, voor s' lands belangen der fortificatien, zo wel als voor die der marine, zo kwalijk in het gemelde Hollands bolwerk deezer zee fortres geplaatst, geamoveert te krijgen, ten welken einde het ons voorkomt, dat onverwijld, met gemelde Dirk Landheer, koren- molenaar te Hellevoetsluis, een behoorlijk contract behoorden geslooten te worden, waar bij hij zig verbond, om in de maand Februarij, of uiterlijk Maart aanstaande, ten zijnen kosten, lasten en perriculen, op eene hem aan te

wijzen plaats, agter de huizen op den Zanddijk, binnen Hellevoet een voldoende nieuwe koren- molen gebouwd, en den oude afgebrooken en opgeruimd te hebben, en waar voor hem als dan van wegens den landen, 9 á 10 duizend guldens, Zo veel minder of meer, als met hem molenaar zou te accordeeren weezen, in twee á drie termijnen, pro rato den door hem te makenen goede en prompte voortgang tot schadeloos stelling, geleden, en geaccordeerd zoude worden.

Omtrent welk point het zeer

59.

Nodig is, dat ten spoedigsten afgedaan, en den requestant in staat gesteld word, om onverwijld, de stichting van een nieuwe koren- molen te beginnen.

Heijl en achting uit naam van de commissie voorn:

(was get) C. Apostool
Amanuensis bij de commissie.

Kantlijn:

Den 18^e Junij 1799, zijn Jacob Glimmerveen, en J. Blanken FZ. met deze instructie, als lijsthoudens enz: naar Hellevoet vertrokken.

Instructie.

En order van den directeur der sluis- en dok- werken te Hellevoetsluis voor Jacob Glimmerveen en J. Blanken FZ, welken zig als lijsthouders en leerlingen, op de onderhanden zijnde werken, naar Hellevoetsluis begeeven zullen, op dato den 18^e Junij 1799.

1.

Zij zullen beide in de eerste plaats staan, onder de bijzondere ordres van den penningmeester Chardon en stiptelijk doen en nakomen, wat hun van denzelven word gelast, ook zullen zij de overige opzichters en s' lands baazen onderworpen weezen.

2.

Zij zullen niet anders logeeren, nog in quartier mogen zijn, als in s' lands directie keet, bij den baas Pieter Verdoorn, aan wien zij betaamelijke gehoorzaamheid verschuldigd zijn.

3.

Zij zullen ieder morgen ten 5 uren

60.

behoorlijk gekleed, op de werken zijn moeten, of wel, bij aldien ieders bijzondere werkzaamheden, het vroeger vorderde zo veel vroeger als dat nodig is.

4.

Zij zullen zo wel in als buiten de schoft tijden, des daags, nog des avonds of s' nagts, zonder speciale permissie van den penningmeester of last tot dienstzaaken van de opzigters, zig niet buiten hunne werkzaamheden, van de werken nog keet mogen begeeven, en zullen wel hebben te zorgen, dat zij ieder schoft, wanneer de eerste (eenige minuten voor klok- slag) op hun posten zijn.

5.

Zij zullen beide bij het begin van ieder schoft, zodra de werk- klok geslagen heeft, beginnen moeten, om volgens de lijst, alle de naamen der baazen, javaanen, en werklieden overluid, en verstaanbaar op te roepen, en daar bij niemand wie hij ook is, op de lijsten aan tekenen

mogen, terwijl bij gemis van eenige baas, javaan, of voornaam werkmán, zij immediaat den penningmeester, en de opzichters daar van kennis geeven zullen.

6.

J. Glimmerveen, zal ieder morgen, en ieder schoft, de naamlijst der manschappen leezen, binnen 't fort voor of op de plaats van s' lands huis, en J. Blanken FZ zal zulks doen, voor de directeurs keet, op het werk, of alwaar in het een of ander geval, de grootste ploegen volks werkende zijn zoude, volgens nadere order in loco. Waar na zij direct hunnen bijzijndere aantekeningen, van de presente manschappen, gezamentlijk op de generaale lijst, die op het comptoir

61.

in de directie keet, altoos voor handen liggen moet, invullen, en behoorlijk collationeeren zullen, bewaarende egter ieder voor zig, zijne eige aantekeningen, wel in order, tot zo lang de betaalingen, aan 't werk volk, weeklijks geschied, en alles dien aangaande, door den penningmeester zelve geliquideerd zal zijn, om er zig, des noods, mede te kunnen verantwoorden.

7.

Ieder avond, direct na het aflopen van het werk, zullen zij zig gezamentlijk begeeven, naar het comptoir, om aldaar aan den penningmeester hunne lijsten te vertoonen, die dezelve nazien, zig geschreeven en ingevuld bevind. Voorts zullen zij ook den penningmeester dan mondeling rapport doen, van alles, wat er dien dag bijzonders voorgevallen is, en zijne orders voor den volgende dag vragen.

8.

Na het afroepen en invullen der lijsten, zullen zij zig aan hunne bijzondere werkzaamheden begeeven, en onafgebrooken ijverig arbeidende moeten zijn, ter vervulling van al dat geen, waar toe ieder door, of van wegens den directeur zal gelast worden.

9.

Ook zullen zij getrouwelijk observeeren, alle secretesse die ter goede behandeling van s' lands zaaken vereischt omtrent al het geen hunnen werkzaamheden, en de werken in het algemeen betreft, maar bijzonder zorglijk en getrouw belooven en nakomen; dat zij van geen plan, tekening, nog geschrift, hoe ook genaamd, het minste copie voor zig of anderen maaken, of houden zullen,

62.

zonder speciale permissie van den directeur zelve, ja dat zij van geen een eenig voormeld stuk, dat onder hun berusten mogt, zonder boven gemelde permissie, aan niemand wie hij ook zij, de minste visie veel min copie, nog bericht, op welke wijze ook, daar van geeven, of bij onachtzaame bewaaring, gelegenheid laten zoude, dat zulks verlooren of verspreid geraakte.

Voor al het welke, zo als voor de stipte nakoming, van hunne voorgeschreeven pligt in deezén, ieder voor zig zelve, op verbeurte van zijn dienst, verantwoordelijk is.

Actum Brielle den 18e Junij 1799.

(was get)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze voordragt aan de Agenten van marine, oorlog en inwendige politie, tot het stoom-machine eene vuur of stoom- machine te Hellevoet, en het zenden van een á twee

deskundigen naar Engeland, tot aankoop dezelve aan den Agent der marine gezonden, den 29^e Junij 1799.

Hier op is in dato den 1ste Julij bij de drie Agenten beslooten, om de commissie tot de sluis- en dok- werken, approbatoir aan te schrijven, en te qualificeeren, om een deskundig persoon voor te draagen, tot het doen van de reize naar Engeland, en inkoop der stoom-machine.

Copie van deze missive, op de vergadering te Hellevoet, overgelegd, den 13^e Julij 1799.

Gelijkheid, Vrijheid, Broederschap.

De directeur der sluis- en dok- werken te Hellevoetsluis.

Aan de Agenten der marine, van oorlog, en inwendige politie enz: der Bataafsche Republiek.

Brielle den 29^e Junij 179 A° 5 L. B.

Burgers Agenten!

Het is op speciale last en autorisatie, van de commissie tot de executie der sluis- en dok- werken te Hellevoet, dat ik bij deze d'eer heb ter U lieder kennis te brengen: dat gemelde commissie, na veele discussien en overweegingen, op onderscheiden beraisonneerde ver

63.

toogen en voordragten, volgens mijn verpligting, in haar midden gebragt en gedaan, te meer overtuigd, en als ten vollen bewezen aangenomen heeft, dat eene vuur of stoom- machine (zogenaamd á double effect, dat is van de nieuwst verbeterde soort, naar de vinding van James Watt en Matthen Boulton, te Birmingham in Engeland, welken deswegens, aangezien de belangrijke nuttigheid dier verbetering in 1775, een uitfluitend privilegie bekwaamen en door welke verbetering, de vuur of stoom- werktuigen, zo wel in Frankrijk als in Engeland, bij de voornaamste fabricquen, welken werktuiglijke vermogens behoeven. Ja wat meer zij tot zommige graan en koren maalderijen, de regelmatigste, en voordeeligste werkingen presteeren) dat, zeg ik, een dergelijk werktuig, ook inzonderheid het beste en voordeeligst toe te passen voorkomt op den dienst der drooge dokken, welken men elders nog kostbaar, door kragt van menschen en paarden, droog maaken en droog houden moet, zo als wij ook, zonder het vermogen van eene vuur of stoom- machine, verpligt zouden zijn, te doen.

Waar bij komt, dat in ons bijzonder geval te Hellevoetsluis, bij aldien men onverwijld het stichten van een dergelijk werktuig onderneemd, en tijdig genoeg, in het aanstaande voorjaar, tot stand brengen kan, er te gelijk grootte voordeelen kunnen worden betracht, om door middel van die zelfde vuur- of stoom- machine, welke voor den dienst der drooge dokken zulke gewigtige voordeelen bevat, ook de aanstaande droogmaaking en

64.

drooghouding van het grootte dok en haven, als dan alleronkostbaarst te verrigten. Waar toe anders eene menigte waterschroeven, of zogenaamde ton, pomp, of ketting- molens, met niet minder dan 30 á 35 stuks sterke molen- paarden, in werking te brengen en te huoden, een geruimen tijd, zouden worden vereischt.

Het zijn alle deze gewigtige inzigten en ontwikkelingen, der voor en nadeelige toepassing en keuse, zo veeler hydraulische werktuigen, Burgers Ageten! omtrent welken de gemelde commissie met mij, zig eenigen tijd onledig gehouden heeft, eer zij besloot, zo als op den 26 LL na rijpe deliberatien gemeend heeft, te moeten doen, om daadelijk en wel onverwijld over te doen gaan, tot den aanleg en plaatsing eener vuur of stoom- machine, als behoorende zulks onmiddellijk tot den geordonneerden bouw der drooge dokken, te Hellevoet voorn: zullende

reeds tot dat einde, op dato den 13^e Julij aanstaande, ter aanbesteding worden geveijld, het heijen van eenen paalen kistdam, met de leverantie van alle de houtwaaren tot denzelven, benevens tot de fondamenten van den water- of pompput, der gemelde stoom- machine benodigd, als zijnde het van groot aanbelang, ter voortzetting van de gemelde droogmaaking van het grootte dok en haven, in het volgende saizoen, met den sluizen en dokken bouw daar aan verbonden, dat men niet alleen de pomp- put, maar het gebouw zelve, tot eene vuur of stoom- machine, nog zo veel doenlijk, in dit jaar doet aanleggen en optrekken.

Dan daar het bij ondervinding bekend is, dat zwaare gegooten, en gesmeede ijzer- of staalwerken

65.

in het algemeen, maar in het bijzonder de kunstigste werktuiglijken samenstel van eene vuur- of stoom- machine, nergens zo goed, en volledig kan worden gemaakt, als in Engeland, en dat de nieuwe stoom- machines, zelve in Frankrijk, zo wel als in alle andere landen, om die reden, merendeels van daar verkreegen worden, zo heeft meergemelde commissie, dien ten gevolge, mij geauthoriseerd, en gelast, om op gronden hier voren open gelegd, in de eerste plaats, de voordeelige noodzaaklijkheid, tot het onverwijld stichten eener stoom- machine te Hellevoetsluis, met haar genomen besluit des aangaande, ter U lieder kennisse te brengen, en in de tweede plaats, daar het correspondeeren met brieven naar Engeland, bijzonder in ons tegenwoordig geval, te onzeker langwijlig, allezints gebrekkig, en onvolkomen, in dergelijke bestelling, mag gehouden worden, U lieden voor te draagen, en te verzoeken, om, onder U lieder approbatie, door het gouvernement, in allen opzichte te mogen worden, in staat gesteld, tot het onverwijld naar Engeland zenden, van een á twee deskundige personen, ter bestelling en spoedige verkrijging van eene allezints voldoende vuur of stoom- machine, zo als men op het oog hebbe.

Zijnde de commissie voorneemens, om bij haare eerste zamenkomst ten aanzien van een geschikt deskundig persoon of personen, tot eene dergelijke commissie naar engeland, nadere bepalingen te maaken.

Heil en eerbied.

(was get:)

J. Blanken

66.

Kantlijn:

Deze missive, tot kennisgeving aan de Agenten, van het geslooten contract, met de koren- molenaar Dirk Landheer te Hellevoetsluis, en verzoek om subsidie van penningen, die, ingevolge van dien, aan hem moeten worden uitbetaald, aan den Agent der marine verzonden den 15^e Julij 1799.

Den 17^e Julij ontfangen extract uit het verbaal van den Agent der marine, in dato 16^e Julij, waar bij vroeg, de reden: waarom de commissie, van hunne qualificatie, (die maar was, om 9000 gld aan den molenaar uit te keeren) was afgegaan, en met hem gecontracteerd had, voor f. 9500 gld.

Waar op den 18^e Julij, de volgende missive, aan den agent der marine, afzond.

Vide pag: 68.

Ook copie van deze missive, op de vergadering te Haarlem, overgelegd, den 7^e Augustus 1799.

Gelijkheid, Vrijheid, Broederschap.

De directeur der sluis en dokwerken te Hellevoetsluis.

Aan de Agenten der marine van oorlog, en inwendige politie enz: der Bataafsche Re[publiek.

Brielle den 15^e Julij 1799 A° 5 L. B.

Burgers Agenten!

De commissie tot de sluis en dok- werken, op dato den 13^e LL te Hellevoetsluis vergaderd geweest zijnde, heeft aldaar, ten eersten, in het openbaar voor de som van 12. 000 guldens aanbesteed, de bepaalde leverantien en arbeidsloonen, tot eenen kistdam en de fondamenten der pomp- put of water- bak, eener stoom- machine bij de drooge dokken.

Zo als zij ten tweede, ingevolge u lieder resolutie en qualificatie van dato den 18^e Junij LL, met Dirk Landheer, als eigenaar van den ouden koren- molen te Hellevoet voort: een allezints, den landen voordeelig contract geslooten heeft, waar door gemelde eigenaar verplicht geworden is, van stonden aan, handen aan het werk te slaan, om eenen nieuwen koren- molen te bouwen, ten einde in het volgende voor- jaar, den oude koren- molen kan worden afgebrooken en opgeruimd, zonder eenig verlet, nog aan de burgerij van Hellevoet nog aan de bakkerijen en behoeften voor s' lands equipagien van oorlog, en der zee- vaard in het algemeen, op de allerminste wijze toe te brengen. En wel dit alles (over eenkomstig het geen de

67.

commissie, bij haare missive van den 15^e Junij, zulks ter som van 9 á 10 duizend gulden voorlopig gecalculeerd en aan U lieden opgegeeven had) voor de allezint zeer mediocre en redelijke som van negen duizend en vijfhonderd guldens.

Welke som volgens het gemaakt contract, aan gemelde Dirk Landheer vrij, en zonder onkosten, te Hellevoetsluis, door den penningmeester der sluis en dok- werken, J. Chardon, moet worden uitbetaald, pro re nata, dat hij Dirk Landheer, van stonden aan, den spoedigsten voortgang, met den opbouw eens nieuwen koren- molens maaken zal. En dewijl hij contractant, deswegens reeds zijne metzel- werken besteed, en veele aankopen van hout en matrialen, voorlopig besprooken, en nu immidiaat finaal aankopen zal, of reeds aangekogt heeft, zo zal hem gewis binnen den tijd van een maand, volgens het geslooten contract van de gemelde hoofdsom, al aanstonds uit betaald moeten worden, vijf duizend guldens, zo als vervolgens de resteerende penningen moeten worden gedaan, zo als dat bij het gemelde contract duidelijk bepaald, en gespecificeerd geworden is.

Om welke redenen dan, burger Agenten! De gemelde commissie der sluis- en dok- werken, mij verzogt en gequalificeert heeft, dit alles te brengen, ter U lieder kennis, en uit haar naam te verzoeken, dat het U lieden behaagen mogt, om alleen ten respecte van gemelde koren- molen (afgezonderd van alle andere gelden, tot den daadeliijken uitvoer der sluis- en dok- werken zelve benodigd, en waar mede de promptste en voordeeligste voortgangen worden gemaakt) ten allerspoedigste, eene ordonnantie, groot 9 duizend 5 honderd gulden, op den gemelde penningmeester J.

68.

Chardon te Hellevoet te verleen ten einde dat hij penningmeester daar door in staat gesteld word, om binnen een maand, volgens het geslooten contract, van s' lands zijde, even prompt in het betaalen der penningen te kunnen voldoen, zo als men dan nog te meer van gemelde contractant Dirk Landheer, in allen opzichten, s' lands dienstig vorderen kan en zal, de promptste voldoening en voortgang van zijnent wege.

Heijl en Eerbied.

(was get).

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze missive aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek, op deszelfs vraag bij extract verbaal in dato 16^e Julij 1798, waarom de commissie, tot de executie der sluis en dok werken van hunne qualificatie (die maar den molenaar uit te keeren) was afgegaan, en met hem gecontracteerd had, voor f. 9500 guldens, geschreeven en gezonden uit Brielle den 18^e Julij 1799.

Ook copie van dezelve op de vergadering te Haarlem, overgelegd, den 7^e Augustus 1799.

Hier op hebben de Agenten, in dato den 19^e Julij, het gemaakte contract, ter som van f. 9500 gld., met Dirk Landheer, volkomen geapprobeerd.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek

Brielle den 18^e Julij 1799 A^o 5 L. B.

Burger Agent.

In gereedelijke voldoening aan Uw geëerde van dato den 16^e LL kan ik d'eer hebben, U te berichten; dat de commissie der sluis- en dok- werken, na differente onderhandelingen, en als het ware uitputting, van argumenten en vertoogen, ten einde op de minst kostbaarste wijze, met den eigenaar van den ouden koren- molen te Hellevoetsluis te contracteeren, tot den immediaten opbouw van eenen geheelen nieuwen, met den afbraak en opruiming van den ouden koren- molen, eindelijk geraden, en als noodzaaklijk vond, om op dato den 13^e Julij, het

69.

aanbod, ter som van f. 9500 gld onverwijld (aldus) finaal te accepteeren, om reden: het te vreezen wierde, dat langer onderhandelingen, en het niet toestaan van de f. 500 gld, boven de bepaalde qualificatie, deze allezints zo nodige zaak, niet alleen verder terug, maar meer schadelijk voor s' lands finantien, zoude hebben doen worden, zo wel in opzicht der werkzaamheden, ter uitvoering van de bepaalde grootte werken, als wel de mediocre, ja zeer laage prijs, waar toe den eigenaar des ouden molens reeds gebragt was, zo als de volgende opgaaven, volledig bewijzen zullen.

Het consteerde uit de transport brieven, en verdere legaaie stukken, dat voor nog maar 16 jaaren, dezen ouden koren- molen, den eigenaar gekost had, omtrent zeventien duizend gulden.

Het bleek uit specifieke, en door s' lands directie geëxamineerde begroottingen, dat eenen nieuwen koren- molen, op de plaats die s' lands belangen daar toe het geschikste aanwijzen kon, met employ van het oude bruikbaare van den ouden molen, den eigenaar kosten zou, na genoeg f 14. 000 gld.

Waarbij nu aangemerkt, het verlet, en de schaden die den eigenaar daar te boven in zijne dagelijksche broodwinning, onvemijdelijk een geruimen tijd lijden moet, door het overbrengen van het gemaal, uit den ouden, in den nieuwen koren- molen, striktelijk na rechten genomen, de eerste opgaave en vraag, tot schadeloos stelling, van hem eigenaar ter som van f. 13.400 gulden, moeijelijk te weder leggen, of te verminderen zoude zijn geworden,

ware niet hij eigenaar een zeer redelijk en schiklijk mensch, die, zonder eigen baat, alle de vertoogen en redenen van s' lands directie, aldus had willen

70.

aanneemen, dat hij eindelijk tot de verminderde som van f. 9.500 gld gekomen was, en op welke de commissie, als in loco, van de allezints matige billijkheid, ja geringe som, tot schadeloos stelling, overtuigd, gemeend heeft, het contract, op dato den 13^e deezer finaal te moeten sluiten, zo als zij deed.

Waar toe zij evenwel niet overging, dan na bevoorens ook haare qualificatie rijpelijk overwoogen te hebben, en wel in deezer voegen, zij zag uit haare missive van dato den 15^e junij LL, aan de Agenten van marine, oorlog en inwendige politie geschreeven, dat zij als toen het artikel van den koren- molen, reeds beraijsoneerd voorgedragen, en daar bij de som van 9 á 10 duizend gulden, minder of meerder, opgegeeven had, en waar op het besluit, in dato den 18^e Junij LL, volgde, om, overeenkomstig haare voordragt, de nodige arrangementen te treffen, tot wegneeming van den ouden koren- molen.

En of schoon nu het daar bij gevoegde verzegelde billet, alleen maat tot negenduizend gulden qualificeerde, zo meende egter gemelde commissie, bij haar laatste aanwezen te Hellevoetsluis, alle zamenloopende omstandigheden, in het breede, op de plaats zelve, overweegende, dat s' lands belang van haar vorderde, om, ter voorkoming van alle nadeelige gevolgen geen moment langer uit te stellen, het bovengemelde contract, ter som van negen duizend vijf honderd gulden te accepteeeren, en finaal te sluiten.

En welks ten gevolge, den eigenaar des koren- molens, ten duursten word verplicht, om zonder uitstel van

71.

tijd, eenen nieuwen koren- molen te stichten, waar toe hij reeds ijverig bezig is, en om welke reden, volgens het gemaakte contract, de gevraagde ordonnantie, op den penningmeester Chardon, alleen ten dien respecte, nodig is, en spoed vereischt.

Heijl en eerbied.

(was get).

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze order aan den fabricq F. Blanken ter hand gesteld, op dato den 29^e Julij 1799, om dienvolgende te verrigten.

Daar op rapport ingegeeven den 31^e Julij, nopens het werk no: 4, de sluis door den oost- beer.

Voor den fabricq F. Blanken en opzichter J. de Men te Hellevoetsluis, dato den 29^e Julij 1799.

Deze beide geëmploijeerden, bij de grootte sluis en dok- werken te Hellevoet, zullen in den loop van deeze week, op de werken in loco specificq opneemen, en hun door den aanneemer Singels doen opgeeven, alle aanwezig zijnde middelen, om het werk no: 4, de sluis door den oost- beer, volgens het bestek, voor ultimo October eerstkomende, volledig klaar en afgemaakt op te leveren, en bij aldien de aanwezig zijnde middelen van den aanneemer, zo in manschappen als matrialen, hun niet voldoende voor komen, als dan op te maaken, en dien conform op te geeven.

1^e Hoe veel duizend metzelsteen en er tot het werk nodig zijn.

2^e Of dit getal volledig op het

werk aangevoerd zig bevind.

3^e Of kalk en tras genoegzaam is.

4^e Wanneer den eersten steen zal worden gelegd, en met hoe veel metzelaars, er onafgebrooken moet worden gemetzeld, om vroeg genoeg klaar te komen.

5^e Of er andere artikels, het zij hardsteen, timmer-of ijzer- werken ontbreken, die het werk kunnen ophouden- zo ja, welke, en wat behoord gedaan te worden op dat het werk compleet met ultimo October kan opgeleverd word.

Dit alles, met het dien betreklijke, zullen gemelde geëmploijeerden, met en benevens den aanneemer, zeer specificq behandelen en opmaaken. En daar van eene specificque memorie dresseeren, en, door hun getekend, aan den ondergetekende overgeeven eerstkomende, den 2^e Augustus op dat den ondergetekende daar van, bij de voorhanden zijne vergadering, der gemelde sluis-en dok- werken, zodanig gebruik maaken kan, als hij zal meenen te behooren.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Als directeur der voorsz: werken.

Nota.

De gemelde s' lands geëmploijeerden zullen hunne werkzaamheden, tot uitvoering van het geene in deze is vervat, beginnen, met op het comptoir van den penningmeester Chardon, en ter zijner presentie aan den aanneemer en zijne medestanders, de inhoud deezes voor te leezen.

Kantlijn:

Den burger J.D. Huichelbos van Liender, lid van de commissie tot de zee- dijken en zee weeringen te Rotterdam.

Verzonden per ord: post uit Brielle den 11^e Augustus 1799.

Brielle den 11^e Augustus 1799.

Waardig en hoog geacht vriend!

Het is eerst heden morgen, dat ik de tijd heb kunnen vinden, U verslag te doen van onze commissie bij den Agent der marine, zijn Ed: keurde zeer goed, het middel dat U door eene brief zoude zien te bewerken, dat Watt en Boulton, iemand van hunnent wege, deskundig, te Hamburg zond, om aldaar zodanige stoom- machine te bestellen, als men oordeelen zoude nodig te hebben. Maar de heer Spoors had reden om te geloven, dat, als iemand van hier, als overbrenger zulker brief, direct gezonden wierd, dezelve minder goed te regt zoude komen, als dat de brief op zig zelve afging, en maakte zig sterk, als U zijne brief aan Watt en Boulton geschreeven, aan hem Agent wilde geeven, dat er als dan aan de te regtkoming, niet behoefde getwijffeld te worden, en heeft mijn daar en boven, nog het nevens gaande adres te Hamburg (∂) doen opgeeven.

Maar vriend! ik geloove, in alle gevallen, het best dat U ten spoedigste eene brief aan Watt en Boulton geliefde te coucheeren, waar in hun deed zien, dat men hier ijverig arbeide, om onze laage en met water bezet zijnde landen en poelen, door middel van stoommachines droog te krijgen, dat men daar toe eene veranderingg en verbetering in de pomp- werken had bedagt, die gewis deze werktuigen, hier naar ons land geschikt, de grootste voordeelen aanbrengen zullen, en mogelijk derzelven voordeelen, of liever laat ik zeggen, zeker derzelven voordeelen beslissen zullen, boven alle andere.

(∂).Gilshrist Fo te Hamburg.

werktuigen, maar dat die verandering en verbetering der pomp- werken van dien aard zijn, dat men zulks niet door brieven geschikt beduiden kan, en daar de oorlogstijd het over en weder reizen van hier naar Engeland, moeilijk, en zoms bedenkelijk maakt, dat Uw verzoekt, dat, zo niet een der principaalen zelfs, iemand des kundig van harent wege hoe eerder hoe beter naar Hamburg overkomen mag, ten einde eene mondelinge conferentie, over zodanig werktuig te hebben, niet alleen, maar er daadelijk een te bestellen, het welk men, tot het droog maaken van eene diepe poel, in het aanstaande voor- jaar gebruiken moet, en dat de heer Watt en Boulton zelve, aan U maar gelieven op te geeven, of in welke week van de maanden September, of uiterlijk begin van October, iemand van hunnent wege, te Hamburg zal zijn, dat U en U vriend, er ook weezen zullen.

Deze brief zodanig ingerigt, zegde de Agent, kunnen zij openbreken, maar vermeende als zulks in zijn paquet overging, dat zijn correspondent in Londen, die overigens zeker zou kunnen bezorgen.

Dan ik geloof ook nog, als U zijne missive gereed had, en kon die zelfs een brengen aan den Agent Spoors, zulks nuttig zijn zou.

Vrijdag is de eerste steen, met al de order die zulks vereischt gelegd, en de vrolijkheid die ik daar voor had geprepareerd, voor het volk en alle directie hebbende is zeer in order, en ten algemeenen genoegen, afgeloopen- zo feesten eenig nut- adieu waarde vriend, mijne vrienden groeten.

F.F.

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den construteur generaal van s' lands marine L. Glavimans te S' Hage.

Geëspideërd p: ord: post uit Brielle den 14^e Aug: 1799.

Brielle den 14^e Augustus 1799.

Hoog geacht vriend!

In antwoord op de Uwe van gisteren diend, dat zekerlijk den Agent juistelijk calculeerd, met geene accessoire werken te brengen, ten lasten der sluis en drooge dok- werken, en onder deezen behoord ook het uitdiepen van het geheele dok, welks droogmaaking geheel en al, alleen voor de sluis- en dok- werken niet was nodig geweest, ware zulks niet om andere maritime noodwendigheden, als de fondamenten eener mast- kraan, schoeijingen, enz; enz; Waar bij komt: dat zodanige uitdieping op zig zelve oneindig beter, en goedkoper, droog zijnde, kan verrigt worden, als vol water, want daar het zelve verdiepen van dit grootte s' lands dok, onder mijn directie, bij baggerring, in den jaare 1781 en 1782, gekost heeft, limpido aan aanneemspanningen, zonder eenige andere kwaade kosten, hoe genaamd, de som van f.96.526 gulden, calculeer ik, dat wij dit dok, in 1800 en 1801, droog zijnde, geheel en al gaaf verdiepen zullen, voor de som van f. 50 duizend gulden. En het welke dus de som is, die ik verzoeken zoude, dat U, daar voor in zijne petitie geliefde te stellen.

Wat de fondamenten eener nieuwe mast- kraan, met de schoeijingen langs de kanten van het dok betreffen, oordeel ik dat U voor het jaar 1800, met een f. 60 á 70 duizend gulden zult kunnen volstaan, om dat men ook daar aan, tot den geheelen afmaak in 1801 zal kunnen

arbeiten, en welke verdere kosten daar toe dan op de petitiën van dat jaar, kunnen worden gebragt.

Maar wat anders is het accessoir werk, dat wij tot berging der scheepen, bij ons laatste rapport hebben voorgesteld, namelijk het graaven van eene grootte commercie haven in het Gors, beoosten Hellevoet,

76.

dit is van de uiterste noodzaaklijkheid, dat het vroeg in 1800 geschiede, en betaald worde.

De kosten daar van staat in ons rapport, zo ik meen bepaald op f. 40. 000 gld: Maar hier bij zou dan te gelijker tijd, die plaats droog zijnde, van het uiterste belang zijn, dat de kanten van die nieuwe haven of berg- plaats van onderen beschoeijd wierden, en daar toe zou grosso modo gecalculeerd, met leverantien en arbeidsloonen te zaamen nog behoeven de som van f. 50 á 60.000 gld.

Zo dat dan die nieuwe bergplaats, te gelijk tot eene commercie havens voor bereid, en van stonden aan in staat gebragt wordende, voor het jaar 1800 (of laten wij zeggen geheel, want ten eersten beschoeijd wordende, wat behoefd ze dan al veel meer van aanbelang) behoeven en kosten zou honderd duizend gulden.

Hier mede hoop ik voldaan te hebben, aan de Uwe van den 12 LL welke de mijne van dien datum aan U gecroiseerd heeft, en welkers inhoud ik nog de vrijheid neem aan te beveelen, zo als ik mij Uwer vriendschap doe, en blijve met ware hoofachting Uwen vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

77.

Voor het land.

Kantlijn:

Met deze qualificatie, is den fabricq Blanken, ter onderzoeking van de pointen, als in den tekst, naar de steen- ovens vertrokken, den 15^e Augustus 1799.

De fabricq Blanken heeft zijn rapport, omtrent deeze onderzoekingen, aan den directeur ingegeeven, den 23^e Augustus 1799.

Qualificatie en last.

Voor den fabricq en eerste opzichter bij de sluis- en dok- werken te Hellevoet, F. Blanken Jansz: om zig te begeeven naar zommige steen- ovens, op de rivieren de Whaal, en Maas, ter onderzoeking der navolgende pointen.

Gegeeven te Brielle de dato den 14^e Augustus 1799.

Het is op speciale authorisatie en last, van de commissie ter executie van de sluis- en dok- werken te Hellevoet, in derzelver vergadering op dato den 7^e Augustus LL bekomen, dat de ondergetekende, directeur van voorsz: werken, den bovengemelde fabricq en opzichter qualificeert en gelast, om zig te begeeven:

1^e. Naar den steen- oven van J. van den Bosch en C. Veerploeg in comp: te Herwijnen, om aan denzelven naauwkeurig op te neemen, welke, en hoe veele goede, leverbaare mopsteenen, aldaar nog gevonden worden, en bij aldien hij bevinden mogt, dat er geene genoegzaame quantiteit leverbaare steenen, meer op dien oven voor handen waaren, om de quantiteit van 660 duizend mopsteenen, door de commissie van aankoop, door hem fabricq mede geadsisteerd, op dato den 17^e April LL aldaar ten diensten der sluis-en dok- werken

aangekocht, voltallig naar Hellevoet te kunnen afleveren, als dan naar de redenen daar van, bij hun steen- kopers, en verder op alle mogelijke wijze, niet alleen te inquireeren, maar zo mogelijk, daadelijk te bezorgen, dat er aan gemelde leverantie, prompt en goed door gemelde verkooper voldaan worden

78.

Dewijl de commissie der sluis en dok- werken voornoemd, op het gerapporteerde van bovengemelde commissie tot de gedaane aankoop, vastelijk beslooten heeft, zonder de wettigste redenen, in geen en deelen, het minste af te gaan, van het als toen aangekogte getal, goede soorten van metzelsteen.

2^e. Zal hij fabricq zig begeeven, naar den steen- oven, genaamd Cassperschoef bij Driel aan de Maas, om ook gelijk onderzoek te doen, naar de redenen der opgegeeven vermindering van het getal steenen, aldaar op dato den 16^e April LL, aangekocht, zo van de steen- koper Bisdom, als van Verhellouw, en ingeval hij deze verkoopsrd niet opgemelde steen- oven te Driel aantreffen mogt, zal hij dezelve in S' Bosch gaan spreken, en met hun lieden de zaak van de opgegeeven te kort koming, naar den bovengemelde last van de commissie al mede behandelen en afdoen. Zo hij ook verder aan gemelde kooplieden met de hier bij gevoegde geattesteerde lijsten van den s' lands penning-meester, en den s' landsl keur- meester deezer matrialen te Hellevoet, zal doen zien, welke abuijzen of fraudes er op gemelde over begaan zijn, en worden, bij de inlaadingen der steenen, waar van reeds het verschil, tot op dato deezes beloopt, de quantiteit van zeven en twintig duizend vijf honderd en zeventig stuks metzelsteen in soorten, welken successivelijk minder uit de respective scheepen gelost zijn, als de fragt- brieven van eenen G. van den Heuvel, in naam der koop- lieden, Bisdom en Verhellouw geschreeven, opgegeeven hebben, en waar over met voorkennis van den ondergetekende, telken reize, door den penning- meester

79.

Chardon, vrugteloos geschreeven is.

Wordende aan hem fabricq en opzichter van s' lands wegen, ernstig aanbevoelen en gelast, om het naauwkeurigste onderzoek, omtrent alle de voorsz: punten, daadelijk en in persoon in loco te doen, en deswegens aan den ondergetekende schriftelijk te rapportteeren, ten einde daar van op de aanstaande vergadering van meer gemelde commissie, rapport te doen, en verder deswegens zodanig te handelen, als den aard der zaaken, nodig, en s' lands dienstig vorderen zal.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Mijn heer:

De heer J. Verhellouw koopman in steenen te S' Bosch.

Verzonden den 28^e Augustus 1799 met de ordinaris post uit Brielle

Brielle den 27^e Augustus 1799.

Mijn heer!

Na dat mijn broeder, op mijn last, in loco, onderzoek heeft weezen doen, en ja wel bevonden heeft, dat er eenige steenen door kwaadwillige schippers waren over boord gesmeeten, is het daar na egter niet minder zeker geworden, dat de grootte abuijzen of fraudes, bij U op den oven, door de inlaaders moeten gepleegd zijn, als U zig daar van zelve overtuigen wild, dan laten de schippers Marinus Vos, Jan Vos, Jan van Dijk, en Tratel, alle te wel in de

Bommelerwaard, en dus in Uwe nabijheid woonende, voor U komen, en zegd hun dat zij steenen moeten hebben overboord gesmeeten, dewijl zij alle in de abuizen op Uwe oven begaan begreepen zijn, dan zullen de getuigenissen deezer

80.

menschen U niet alleen van de waarheid overtuigen, maar zij zullen u alle die ontdekkingen doen, en aanwijzingen geven, die nodig zijn, om de schuldigen te ontdekken, zo als ik geloove, dat voor U, en vooral voor de tegenwoordige steen bakkers van Caspersshoef, ten hoogsten nodig is, en waar van mij de informatien aangenaam weezen zullen. Schipper Aart Spek heb ik ook op het interragotoire gehad, en deze is eensluidend met de overige Cornelis de Graaf heb ik nog niet kunnen spreken.

Dan daar het dus overtuigend blijkt, dat de grootste abuizen en fraudes op de steen- oven gepleegd zijn, bij het inladen, zo volgd daar uit zeer klaar, dat het niet geraden is, om aan s' lands zijde onderzoek te doen, na de schippers, die eenige steenen, op den droogen van Stedikhuizen over boord gesmeeten hebben, maar zulks voor de leveranties over te laten, als kunnende, nog zullende van s' lands zijde, geene andere betaalingen, immers door mij niet worden geattesteerd, eenige rekening hoegenaamd, welke niet volkomen overeenstemmend zijn, met de lijsten van ontfang te Hellevoet, alwaar zulks derwijze naauwkeurig, door s' lands keur en penning- meester behandeld worden, dat er geene abuizen, van aanbelang plaats hebben kunnen.

Ik verzoek U, dat U de goedheid heb, de inhoud van deze aan de kooplieden Bisdom en Hopman mede te deelen, om dat U lieden niet alleen in het zelfde geval zig bevinden, maar het door de zelfde arbeiders zal begaan wezen.

In welke verwagting, met te rug zending van de geattesteerde lijst van ontfang van Uwent- wegen d' eer heb van te zijn.

Ued W. Dienaar.

(was get:)

J.Blanken Jansz:

81.

Kantlijn:

Aan den agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors te S' Hage.

Verzonden per ord: post uit Brielle, den 8^e September 1799, verzoekende, om 6 á 700 gulden, uit de kas der sluis en dok- werken te mogen hebben, om reden als in den tekst.

Waar op een extract verbaal van den Agent der marine, in dato den 11^e September 1799, ontfangen heb, waar bij den penning- meester Chardon gequalificeerd wierd, om mij f. 600 ter goeder rekening te geeven.

De directeur der sluis en dok- werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 8^e September 1799.

Burger Agent!

U zult uit de berichten van den commandant Bijl, reeds daadelijk hebben ontwaard, in hoe ver ik aan Uwe geëerde van den 1ste deezer heb geresereerd. Alles is dien aangaande, voor zo ver mij kenlijk is, ook ten aanzien van onze onderhanden zijnde werken, te Hellevoet, van waar gisteren avond laat te huis gekomen ben, in goede order

Dan ik vind mij verplicht U mits deeze te verzoeken den penning- meester Chardon eene qualificatie te zenden, om mij ter goeder rekening, uit de kas der sluis en dok- werken, en op afkorting van mijne te goed hebbende penningen, als directeur van dezelve te betalen, zes á zeven honderd gulden.

De reden daar van is: dat ik voor mijne overige diensten bij den landen, voor dit jaar, nog geene betaaling genooten hebbende, door menigvuldige reizen en verteeringen, tot s' lands dienst U bekend, welken geene geringe uitschotten zijn, thans bijna geheel 't einde bot ben, het welk in een tijt als deze, daar men dagelijks opzitten en verteeren moet, bijzonder onaardig, ja stremmend is. Ik zie geen kans, daar mijne overige specificatien, door de rekenkamer gaan moeten, thans op eenige andere wijze, prompt geholpen te kunnen worden, en neem alzo de

82.

vrijheid, boven gemelde qualificatie op den penning- meester Charton, van Uwe goede zorgen te verzoeken.

Heil en eerbied

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den burger A. W. Cassa substitut secretaris van het departement van finantie, bij het Agentschap der marine te S' Hage.

Verzonden per ord: post uit Brielle den 24^e September 1799.

Brielle den 24^e September 1799.

Zeer geacht vriend!

Indien het mogelijk is, zo doet mij het plaijzier, om te bewerken, dat de rekening van den steenkoper A. van Lakenveld, waar op ordonnantie gevallen is, zo ik den koop op het compoir te Rotterdam, aldaar in contante zijn geld kan ontvangen. Die man schrijfd mij, dat hij wel banknoten, maar geen geld had kunnen ontvangen.

Alle die steenen, heeft de commissie der sluis en dok- werken, min of meer, bij gepermitteerde surprise, zeer goed koop voor s' lands dienst gekogt, ik heb wel gezorgd, dat ik dezelve te Hellevoet in het dok kreeg ten spoedigsten, zo als ze daar, thans zijn, de conditien van aankoop, waren formeel ilico contant geld. Mijne beloften om ze te krijgen, zijn altoos geweest, immediaat na de aflevering geld. Deze A. van Lakerveld behoort onder die menschen, die op mijne verzekeringen immediaat voldaan heeft, en waar van wij nog eene quantiteit te goed hebben, en bij vervolg ten besten voor s' lands dienst krijgen kunnen.

Dus, indien 't mogelijk is, doet mij het plaijzier, en bewerkt dat de ordonnantie van Lakerveld, groot f 2275-10-: in contante kan ontvangen worden.

Waar mede Ued: ten hoogsten verpligten zult, die d' eer heeft zig te noemen.

Uedwdin: en vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

83.

Kantlijn:

Aan den president van den waterstaat der Bataafsche Republiek C. Brunings te Zwaanenburg. Halfweg Haarlem en Amsterdam.

P; ord: post uit Brielle verzonden den 4^e October 1799.

Brielle den 4^e October 1799.

Hoog geacht vriend!

Onze sluis en canaal werken zijn zeer in order voortgaande, te Hellevoet, en loopen meerendeels naar het finaale einde, metzel- werken zijn afgedaan.

Ten aanzien van den dam, put, en fondeering der stoom- machine, gaat alles zeer goed, dan ook hier in speelen de tijds omstande ons den baas- hellevoetsluis word, wat het dok en de magazijnen aangaat, van de marine, geheel geëvacuëerd, de drie gewapende oorlogs scheepen van linie, zijn reeds voor een dag of 3 naar de Moerdijk opgezeld. Al het canon, touwwerken, word van de werf te Hellevoet, met zeer veel pressance naar Rotterdam opgezonden.

Dan deze manoeuvre benadeeld ons zeer, met onze damming en put, voorsz: om dat de vloed alle dag, en zoms al vrij hoog, in het grootte dok uit en inloopen moet. Dan wel dra zal ik dat ongemak te boven, en met mijn dam zo digt, en zo sterk weezen, dat geen vloed ons in vrees behoeft te zetten, nog ophouden kan.

Gaarne gooide ik nog dat fundament daar in, in dit najaar te Parijs kunnen wij, des noods, bij de Perriers eene stoom- machine krijgen, onzen braaven vriend van Liender, die alles goed doen wil, heeft daar over gecorrespondeerd. Als het weer maar een beetje wil verbeteren, en men laat mij maar zo stil voort tobben, zal er het gemelde fundament inzitten, en mogelijk nog al wat gemetzeld worden, eer men het gelooven zal, dat er ligd, ligd er, en dat gevestigd en gefondeerd is, is gefondeerd, zo dat geene mathematische waarheden zijn, ken ik er geen, en deze zijn goed, en onwrikbaar zegd een ieder erge goed!

(was get:) J. Blanken Jansz:

84.

Kantlijn:

Mijnheer

De heer G. J. Bisdom koopman in steenen te S' Bosch.

P; ord: post uit Brielle den 14^e October 1799.

Brielle den 14^e October 1799.

Mijnheer en vriend!

Onderscheiden omstandigheden hebben mij het antwoord, dat ik Ued: op deszelfs ge of zulks is, geschied reeds, eerde van 25^e September LL schuldig was, tot heden doen differeerende. Voornamelijk diend tot Ued: narigt, dat ik op den 30^e LL, Uw rekening naar S' Hage heb geëxpieerd, met den sterksten aandrang, op spoedige verleening van ordonnantie, en als dan dezelve immidiaat aan Ued: te zenden, of zulks is, geschied reeds, weet ik niet, dan Ued: kan zig deswegens, adresseeren, en met de meeste vrugt spoedige voldoening bevorderen, bij P. Lorentz eerste commis op het bureau van den waterstaat te S' Hage.

Voorts dien ik Ued: een enkel woord te antwoorden, op het geen Ued: meend een harde zaak te zijn, ten aanzien van de te kort komende steen, daar de bewijzen, zegd Ued: voorhanden zijn, dat de schippers steen over boord hebben gegooid. Dat is zo, het schijnd zeker, dat er door eenige weinige schippers steen over boord is geworpen, maar dat is in vergelijk van de te kort koming zeer weinig. Maar zeker is het niet minder, dat er bij de inlaading aan Ued: over, groove abuijen begaan zijn, of voorbedagtelijk bedrog is gepleegd, zo dat het grootste verschil weezentlijk daar ter plaatze zit. En ik geloof dat het Ued: weinig moeite zal kosten, om de schuldige daar van te ontdekken, en ik heb het reeds aan Verhellouw geschreeven, en neem de vrijheid, zulks aan Ued: te herhaalen, dat ik verlangende ben te verneemen, of des aangaande geen ernstig onderzoek geschied is, zo als ik geloove, dat voor het credit van Uwe fabricq, wel nodig was, op dat er geweeten wierd, wat er van deeze zaak zij, en de schuldigen ontdekt konde worden, onder

tusschen geloof ik, dat Ued: daar het beweezen is aan mijne zijde, dat het grootte manquement aan Ued: oven zit, bij nader inzien er geen hardigheid in kan vinden, dat ik van s' lands zijde niet meer doe betaalen, als er daadelijk ontvangen is.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S' Hage.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 28^e October 1799.

Brielle den 28^e October 1799.

Hoog geacht vriend!

Hoe zeer ik gedacht had, dat het onlangs opzenden van de oorlogs- scheepen, uit het dok van Hellevoet, ook zijn betrekking had, om het zelve dok, reeds bij voorraad te ontruimen, en die scheepen in het Vissers Gat te bergen, benmerkte ik eergisteren á Costij van den equipagie meester Hoek, dat zij immediaat te rug gebragt, en in ons gemelde dok overwinteren zullen.

Deze omstandigheid gevoegd bij het groot belang, dat de perfectie van Hellevoet zee- haven en dok, waar omtrent ik rusteloos arbeide en omzie, in alle gevallen heeft, bij het bergen van oorlogs of commercie scheepen ten tijde van ijsgang, oordeel ik geen moment te moeten verwijlen, Ued: te verzoeken, den Agent Spoors in het particulier eens te willen spreken, en kennis te geeven, dat ik niet vreemd ben, dat er aan de oost- zijde van het stadsche hoofd, door inschaaring in het gors, en verdieping kort tegen de kant aldaar, eene plaats gekomen is, alwaar drie á vier scheepen, als de noodneep, zoude kunnen geborgen worden, U, mijn vriend gevoeld ligt, dat ik hier zie op het geheel, wanneer men eens door een vroege vorst overvallen wierd.

Immers ik meen van de ons zo bekende oprechte handelwijze des Agents, dat deeze particulieren kennis geeving, hoe zeer maar in het algemeen tot onze werkzaamheden gehoorende, zijn Ed: niet onaangenaam zijn, nog ontijdig voorlomen zal.

Want daar papa Hoek, nu het Haringvliet, zo menigmalen en consecutief gaat bevaaren, zo geloof ik, dat eene speciaale aanschrijving, of melding van den Agent aan zijn Ed: om bij die gelegenheid zijn ijver en kunde te besteden, in het naauwkeurig onderzoeken, of er omtrent het stadsche hoofd, of eenige andere plaats langs het Haringvliet, des noods geen heele of halve schuil plaatzen, bij ijsgang, voor een of meer scheepen zouden te vinden weezen, en daar van eenige memorie, ten fine van rapport te geeven, veel nut zoude kunnen doen, in de vermeerdering van de hhydrographische kennis, omtrent deeze rivier, welke zulke onmiddelijke betrekking, op ons zee atabissement van Hellevoet, en voor de commercie in het algemeen heeft, maar bijzonder nu gaat hebben, zelfs in de vooronderstelling, dat men in het volgende saizoen, een bergplaats in het gors zoude kunnen graven, bij de aanstaande afdamming dier geheele haven en het dok:

Ik dien reeds Vrijdag van hier, mijn vriend! En zal niet over den Haag nog Leijden, naar Haarlem reizen. Wij zien ons daar dan, zo ik hoop, in gezondheid, alles komt nu aan onze winkel los, en U weet welk deel ik met pennen en tekenen daar in heb. Adieu geloofd me opregtlijk. Uwen vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den equipagie- meester van s' lands marine A.L. Asmus te Hellevoetsluis.

Per expresse verzonden, des avonds ten half zeven van den 28^e October 1799.

Brielle den 28^e October 1799 des avonds.

Geacht vriend! Zo op het monent bericht men mij per expresse, dat den dam in het agter- dok, door het inlaaten van de vloed, op het doorbreeken gestaan, en men veel water in de put gekreegen heeft- dat kan bijna niet missen, mijn vriend! En wij zullen daar mede gewis een ongeluk, en grootte schaden bewerken, indien wij niet over het al of niet inlaaten van het vloed water disponeeren kunnen. Indien dus Uwe werkzaamheden en orders zodanig pressant zijn, en aanhoudend blijven, is het beter dat wij agter in de put uitscheiden. Ik heb voor eergisteren aan het bureau der marine in het bijzijn van de equipagie Mr: Hoek, de noodzaaklijkheid voorgesteld, om geen vlooden in het dok te laten, en men dagt, dat behoefde nu ook voor eerst niet. Ik kom morgen of overmorgen bij Ued: om daar mondeling over te confereeren, en dan tot het een of ander finaal te besluiten. Dan verzoek om het gewigt der zaaken wille, dat er tot die tijd geen vloed- water in het dok gelaaten word.

In welke verwagting steeds blijve.

Ued: W: Dr: vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Mijnheer.

De heer G. J. Bisdiom koopman in steenen te S' Bosch.

P: ord: post uit Brielle verzonden 9^e November 1799.

Brielle den 9^e November 1799.

Mijn heer en vriend!

Gister avond te huis gekomen zijnde, haast ik mij op Uwed: geëerde van den 30^e LL te antwoorden, dat ik met leedweezen verneem, men aldus van formeel gemaakte conditien bij aankoop, zig verwijderd, ook dat men aldus grof, de bezorging van ordonnantie in S'Hage thans berekend.

88.

Eigenlijk heb ik, hoe zeer met de hoofd directie dier werken belast, niets gemeens met het finantiëele hoegenaamd, dan daar de gevolgen zulker handelingen, op de meerdere kostbaarheid der werken en uitvoeringen redondeeren, en het algemeen dus aanmerklijk daar bij lijd, zal ik geene gelegenheid verzuimen, om daar omtrent redres te bewerken.

Ondertusschen zoude ik oordeelen, dat U met vrucht een adres zoude kunnen maaken, aan den Agent der marine, als zijnde dit Agentschap, met de betaaling dier leverantien en werken belast.

Voorts zig even zeer adresseeren en beklagen aan den heer van Liender, die de koop op publieke last gemaakt heeft, en daar op approbatie heeft erlangd, deeze braave man zal gewis, al het mogelijke met mij doen, op dat er zonder zulk merkelijk rabbat buiten den letter van het accoord promptelijk voldaan worde.

Zegd het mij, als U of de heer Verhellouw, zijn adres aan het Agentschap der marine afzend, of zo doenlijk eenige dagen daar bevoorens. Ik schrijf er nog heden over naar S' Hage, ook

over het exorbitant declareeren, voor het bezorgen of ligten der ordonnantie. Hebbende intusschen d'eer met alle hoogachting te tekenen.

Uwed: Dvdin: vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle verzonden den 12^e November 1799.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

De directeur der grootte sluis- en dok- werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek

Brielle den 12^e November 1799 Ao: 5 L.B.

Burger Agent!

Veelvuldige bezigheden, hebben mij

89.

verhinderd, U eerder te prezenteeren, mijne gewoone declaratie, als directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis, over de maanden Julij, Augustus en September LL

In hoope U mij dit verwijl ten goede houde, neem ik de vrijheid, de bevordering, ter voldoening daar van, te verzoeken volgens de aparte nota, die ik, inhoudens u verbaal van den 11^e September LL, d'eer heb hier bij te voegen.

Heil en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Mijnheer:

De heer J.F. Blanken molen en sluizen bouw- meester te Haastrecht.

Verzonden p: ord: post uit Brielle den 12^e November 1799.

Brielle den 12^e November 1799.

Waarde broeder!

Daar ik gelast ben, om ten diensten der sluis- en dok- werken, een paar ton-molens, in den loop van deezen winter te doen aanmaaken, en dewijl dit niet ieder zijn werk is, ja er maar weinige gevonden worden, die in staat zijn, zulke water werktuigen, na den besten aard der zaaken, zamen te stellen en te maaken immers daar ik, in dit land ontbloot zijnde van molen-makers, daar mede hier zeer verlegen zoude zijn, indien ik geene hoop hadde, dat Uwe goedheid mij, en den dienst van den landen, daar mede zoude willen gerieven, om zodanige twee ton- molens, onder U oog, en immediaat directie, in den loop van deezen winter, en wel hoe eerder hoe beter, te laten vervaardigen, zo Ued: zulks geliefd, en op zig neemens kund, weest dan zo goed, mij zulks te melden, op dat wij dan over de grootte en eigenlijke zamenstelling nader correspondeeren kunnen.

Dan, mijn waarde vader! Hier bij moet ik nog voegen een verzoek, het welk ik hoop Ued: mij ten goeden

90.

houden zult, namelijk : van mij, en den landen, deze dienst, met Uwe kunde en ervaarnis in dat vak van werken te willen doen, zonder dat men bij U te huis, of wie het zij, weete, dat U deeze ton- molens, voor de werken onder mijne directie maakt, niet dat ik voor de publiciteit daar van vreezen, o neen! Zij die het weeten moeten, weeten het, zullen alles daar van zien en beoordeelen, maar welke dienst, welk nut is het voor het algemeen belang (dat ik in deeze alleen beoogde) doch ingelezen, dat de booze geesten, de jalousie en afgunst, daar in stoffe vinden, voor haare eeuwig duurende argwaan, dus met dit aldus stil te behandelen, doen wij den landen dienst, wij bevrijden den kwaaden voor galbraak, en ons zelve voor tijdsverspelling, om daar in het kort mijn oogmerk. Ik wagt Uw antwoord, en blijf gelijk altoos.

Mijn waarde vader!

Ued: DWdinaar en Zoon.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze pro memorie aan den fabricq Blanken ter hand gesteld, den 14^e November 1799.

Pro memorie.

Voor den fabricq F. Blanken, wegens het geen met alle mogelijke zekerheid, moet worden betracht, en daar gesteld, bij het heijen en maaken van het grondslag, voor de pompput van het stoom- werktuig, te Hellevoetsluis.

1^e. Dat de midden van het fundament, zo als die daar den ondergetekende op de werf, en in het bolwerk is bepaald, wel juist raaijende, perpendiculair in de put word neder gelood, immers dat de pompput, vooral niet naar de zijde van het drooge dok nader kome, als bepaald is, op 84 voeten uit de middellijn van het drooge dok.

91.

2^e. Dat het fundament, in juiste zigting, zo veel doenlijk, naar den dam, voor uit getrokken word.

3^e. Dat ten aanzien van de diepte vooral word gezorgd: dat de boven kant van de eijken vloer, niet minder als 4 voeten onder O : of 15 voeten beneden het gewoon laag water, in de grootte sluis, gelijk No: 11 voeten bepaald, komt te liggen.

Waar na de borsten van de heijpaalen, voor het buiten raam aldus te berekenen zijn.

De dikte der eiken vloer 3 duim.

Eiken zwalpen op zijn kant 12 duim.

Dennen vloer 4 duim.

Dennen kespen van het buiten raam 13 duim.

Dus nog 32 duim.

Dat de borsten van deeze paalen dieper, en dus 17 voeten 10 duim onder Nr: 11 komem moeten, het welk maakt = 24 voeten = 4 duim onder de gewoone vloeden.

Het verstaat zig, dat daar de kespen van bovene gelijk van hoogte komen, de borsten van de overige paalen, zo veel hooger moeten worden gewerkt, als zommige kespen, minder als 13 duim dik in het bestek bepaald zijn.

Wordende hij fabricq voor de stipte uitvoering van dit een en ander verantwoordelijk gesteld, en dien ten gevolge, bij absentie van den ondergetekende gequalificeerd, om al het nodige, mitsgaders dat de voorsz: heijwerken, ten allerspoedigste begonnen en voort gezet worden, te doen bewerkstelligen.

Actum Brielle den 13^e November 1799.
(was get:) J. Blanken Jansz:

92.

Kantlijn:

Den president van den waterstaat der Bataafsche republiek C. Brunings.
Op huize Zwaanenburg halfweg Haarlem en Amsterdam.

Den 18^e November 1799 met schipper Versluis op Rotterdam gezonden, om van daar verder op de eerstvaarende pakschuit op Haarlem mede te geeven.

Brielle den 14^e November 1799.

Hoogst waarde vriend! onderanderen heb ik mij deezer dagen beijverd, om de nevens gaande algemeene ontwerp- tekeningen, tot eene stoom- machine, met 9 pompen, voor Uw in gereedheid en beschreeven te krijgen. Ik heb ongelukkig voor die partij weinig hulp, en dus lijd door den haast zeer dikwerf de uitvoering wel eens in proprëeteit, dat ook hier een weinig het geval is, en waar over ik Uwe gewoone goedheid, en toegeevenheid voor mij verzoeke.

Mijn oogmerk om Uwe dit voor mijn vertrek te doen geworden, is, om het onderwerp aan Uwe kunde en ik houde mij verzekerd, aan Uwe betere en nuttige ontwikkelingen die ik weet het zelve nodig hebbe, te onderwerpen, en over te geeven, met bede dat Uw de behoorlijke tijd mag gelaten worde, om het zelve niet alleen te overzien, maar die bewustheid daar aan te hegten, voor welke ik geloove, het vatbaar zij. Het jagt is in het gezicht, en wij gaan zo op het moment naar Dort dus alles in vliegende haast, doch niet minder met alle gevoelens van waare hoogachting en vriendschap.

F.F.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Mijnheer de heer J. F. Blanken molen en sluis bouw- meester te Haastrecht.
P: ord: post uit Brielle gezonden den 23^e November 1799.

Brielle den 23^e November 1799.

Waarde en geliefde vader!

Gister avond te huis gekomen zijnde, heb ik eerst heden morgen de Uwe van den 13^e kunnen beantwoorden. Ik neem gaarn genoegen met de nieuwe

93.

ton- molen die U onderhanden hebdt, over te neemen, maakt dus dezelve maar hoe eerder hoe beter af, en laat het mij weeten als dezelve gereed is, dan zal ik een vaartuig zenden, om hem te haalen, en dan kunnen ook die bewuste kruij- wagens mede geeven worden.

Het zoude mij aangenaam weezen, dat de spillen deezer ton- molen, wierden ingerigt, dat om alle, een en een zelfde bonkelaar kon gehangen worden om ze op alle mogelijke wijze met de hand, en met 't paard te kunnen gebruiken.

Voorts geliefd U dan een tweede onderhanden te neemen, zo als het model is, dat U mij laatst in het klein gemaakt heb, en daar na denk ik er nog een nodig te hebben, enz:

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

Per ord: post uit Brielle verzonden den 9^e December 1799.

Copie van deeze missive aan den amanuensis F. W. Conrad, te Spaardam (bij absentie van Apostool) gezonden, den 15^e December 1799.

Op deeze missive over de bergplaats, ontfang ik den 14^e December een extract verbaal van den Agent der marine, in dato den 12^e deezer vragende daar bij of het volstrekt noodzaaklijk was eene zodanige nood- haven of berg- plaat te graaven. Welke vraag beantwoord word, met eene missive, in dato 23^e December vide hier na volgende pag: 105.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

De commissie tot de exëcutie der sluis en dok- werken te Hellevoet.

Aan de Agent der marine, van oorlog, en inwendige politie enz; der Bataafsche Republiek.

Haarlem den 4^e December 1799.

Het vijfde jaar der Bataafsche vrijheid.

Burgers Agenten!

Daar volgens het beraamde plan voor de werkzaamheden van dit jaar, alle de sluis, verlaat, kanaal en diep- werken, met den aan kleeven van dien, tot het daar stellen eener bepaalde uitwatering, van de bekende

94.

polder in den landen van Voorne, welken anderzints bij de aanstaande damming en droogmaaking van s' lands zee- haven en dok te Hellevoet, daar van verstooken zouden zijn geweest, thans zeer in order en volledig afgebouwd zijn, niet alleen, maar daar te boven het diepe fundament voor de pompkelder eener stoom- machine, even gelukkig en voordeelig afgeheid zijnde, zo als wij déer zullen hebben, na het einde van dit jaar, U lieden in het bijzonder op te geeven, en te rapporteeren. Hebben wij bij onze vergadering op heden, in overweeging gebragt, eene voordracht van den directeur deezer werken, nopens eene beredeneerde werk- order voor het volgende jaar 1800, bij welke de hoofd voorwerpen der uitvoering, in de volgende order zijn voor gesteld, als :

1^e Het daadelijk doen maaken en in werking brengen, van een bekwaam stoom- werktuig, met deszelfs aankleeven.

2^e Het dammen van gemelde zee haven met het grootte dok daar aan gelegen.

3^e Het droog maaken van dien.

4^e Het verkrijgen van nog onderscheide zwaare bouw- stoffen, voor de fondamenten en opbouwning van dezelve, tot de drooge dokken.

En eindelijk:

5^e Wel ligt het graaven van eene bergplaats, in het buiten gors beoosten Hellevoetsluis, zo voor s' lands, als der te hoopen eerlang zullende navigeeren koopmans zee- scheepen.

Vermits nu, burgers agenten! alle deeze uitvoeringen, derwijze met den anderen verknogt zijn, dat een rijp overleg, ten aanzien der tijd en wijze, nodig is, om ook dezelve met de meeste onder en minste kosten, tot stand te kunnen brengen, hebben wij

95.

gemeend, bevoorens des aangaande bepalingen te maaken, aan U lieder aandagt te moeten onderwerpen, het vijfde of laatste point der voorgestelde werk- order, om dat de uitvoering van het zelve, nog onbeslist voorkomt, en egter in zulk naauw verband staat, met alle de opgegeeven werken, dat bijna geene van dezelve, gevoeglijk, ten aanzien van de tijd der onderneeming kan worden bepaald, zo lang niet, of finaal beslooten zij: er zal geene bergplaats in het gors beoosten Hellevoet gegraven worden, of dat de graaving deezer bergplaats, zodanig aangevangen is, dat men de voltooiing daar van stellig berekenen kan.

Want den dam die wij daar toe in het nieuw gegraven uitwaterings canaal, in dat zelve gors, beoosten Hellevoet als nog gelaaten hebben, nu zonder de eerste beslissing weg te neemen, en also die uitwatering daadelijk te openen, vermeenen wij niet gevoeglijk; En ingeval gemelde bergplaats, in het aanstaande voor- jaar 9(waar toe de commerciërende, zo wel als s lands belangen, de meeste waarschijnlijkheid voordoen) zoude gegraven worden, diend zulks te geschieden, eer men de zee- haven van Hellevoet, dammen mag, om dat anders de meergemelde uitwatering, der onderscheiden polders, daar bij onmiddellijk belang hebbende, aanmerklijk gehinderd, en eenigen tijd geslooten zoude kunnen geraaken.

Derhalven hangd de tijd van damming der gemelde zee- haven, ten eene maal af, van het besluit, omtrent de graaving der bedoelde berg- plaats, voor s' lands en koopmans scheepen, in het gors beoosten Hellevoetsluis. En dewijl alle verdere onderneemingen, weder afhangen van deeze damming, zo volgd; dat bijna het geheel, ten aanzien der tijds bepaling, onderworpen zij, aan het besluit, tot de al of niet graaving, van gemelde bergplaats.

96.

En het is om deeze allezints gewigtige reden, burgers agenten! dat wij, bevoorens tot de voorgestelde werk- order, voor het jaar 1800, bepalingen te maaken, gemeend hebben, de vrijheid te moeten neemen, ons, wegens het besluit, aangaande meergemelde, bergplaats, bij U lieden te informeeren, met verzoek, om hoe eerder hoe beter, deswegens, voldoende onderrigting te erlangen.

Want ingeval de graaving van meergemelde bergplaats, zoude moeten geschieden, is de uitvoering daar van, uit hoofden dat alle verdere onderneemingen, met betrekking tot tijd en wijze, daar aan onderworpen zijn, een zeer aangelegen voorwerp, het welke in het voor jaar 1800, den grootsten spoed vereischt: en al dus steeds onverwijld bepaling en schikking vorderd.

Heijl en eerbied, uit naam der commissie voornoemd.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage

Geëxp: 10^e December 1799.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

De directeur der sluis- en dok- werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 10^e December 1799 Ao 5 L.B.

Burger Agent

In voldoening aan uwe geëerde, de dato 27^e LL gaan hier nevens de duplicaten der laatst ingezonden declaratie en nota. Zo als bij vervolg altoosd' eer zal hebben, het dubbeld daar van in te dienen.

Heijl en eerbied

(was get:)

J. Blanken Jansz:

97.

Kantlijn:

Deze order aan den landmeter Verheij ter hand gesteld, den 10^e December 1799.

En heeft een memorie tot rapport daar op ingegeven den 15^e dito.

Order.

Volgens welke de landmeter Verheij, met s' lands baas de heer Verdoorn, te Hellevoetsluis zullen opneemen en berekenen.

1.

Hoedanig ten meesten voordeelen 13 á 14 honderd schoften kleij- spetie uit het oost- gors getransporteerd, en op de oost kant der haven van Hellevoet, (van de contre-escarp af naar buiten, latende 12 á 14 voeten passagie langs de haven kant) kan gelegen worden, om ten minsten prijze te kunnen worden aangebragt, als:

(a) Tot den grootten dam over de west- kaaij, en door de gragt tot aan de capitaale wals- muur aldaar, waar toe vereischt word, circa 660 schaft

(b) Tot het gedeelte van den grootten dam in de haven, tusschen de kaaij- muuren vallende der vlet- schuiten zijnde, het welk men calculeerd op circa 300.

(c) Tot het gedeelte van den grootten dam, dat over de oost- kaaij aansluiten moet, aan den dam in de gragt liggende, waar toe nodig zal zijn omtrent 400

Te zamen , uit het gors over

Hoe veel zullen die 1300 schaften, uit het gors over den dam gekard wordende, kosten.

2.

Hoe veel schaften zullen er benodigd zijn, tot het aanwerken van een glacis, tegen de front face van de oost contre-escarpe, waar van de twee beginnd uit de binnen kant van den rijzen vlet- dam, aldaar op het gors gelegen, en met eene

98.

radus van 12 roeden, tot op de west- kant van het nieuwe kanaal cirkels gewijs aangetrokken word.

Laatende of maakende de hoogte der kruin, bij den haven- dam no: 28 voet, maar na de punt van de contre- ascarp 2 voeten rijzende, welke rijzing dan over de geheele lange face, tot regt in den hoek verstervende, nederwaards moet worden gebragt.

Hoe veel zullen deeze schaften, uit het gors gekard of geschuijerd wordende, kosten.

3.

Hoe veel schaften spetie zal daar na, van de buiten- damming over het gors in het canaal, tot vierkant aan de pakbermen van het nieuwe verlaat dan nog overig blijven uit te werken, om een gat in dat zelve gors te bekomen, dat boven na genoeg laag water, of het peijl no: 11 diep is, met kanten wederzijde van een voet op de voet gloijng.

Hoe veel zal deeze uitwerking nog kosten, als met de spetie, het gors aan de oost- kant, gelijklijk tot aan de grootten krib, 4 á 6 voeten word verhoogd.

En bij aldien men al deezen arbeid te onderstellen zij, per schaft aanbesteed, en zo vroeg maar doenlijk in dit voor- jaar begind, hoe veel tijd is er dan benodigd, om daar mede gereed te zijn.

Eindelijk:

4.

Bij peijlingen enz: op te neemen, hoe veel schaften spetie, van en met den buiten dam, tot buiten, in de rivier, nog moeten worden uitgewerkt en gebaggerd, om het voorsz: gat in het gors, ter breedte en diepte voorsz: geheel geopend te krijgen.

99.

Hoe veel dit gedeelte kosten zal, en hoe veel tijd daar toe benodigd.

Actum Brielle den 10^e December 1799.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den burger F. W. Conrad Amanuënsis bij de commissie tot executie der sluis en dok- werken te Hellevoet te Spaardam.

Per ord: post uit Brielle verzonden, den 15^e December 1799.

Zeer waarde vriend!

In antwoord op Uwe geëerde, mij gisteren geworden, diend: dat ik U in bedenking geeve, om aan onzen waardigen voorzitter, de permissie te accuseeren, en daar op te melden: dat de commissie, geïnformeerd zijnde, van de order aan den penningmeester Chardon gegeven, tot het inzenden van eene voorlopige rekening, met alle de stukken daar toe betreklijk bevoorens te examineeren en na te zien, of alles volgens haare order was behandeld geworden; dat de commissie deeze rekening thans deed onderzoeken, en binnen weinige dagen inzenden zou dan zal men zien er reeds ten deele door den penningmeester is voldaan, en men zal verwittigd weezen van de rigtige form, in welke deeze rekening staat in te komen.

Op de missive die ik namens de commissie aan de Agenten heb geschreeven, nopens de berg- plaats krijg ik ook gisteren het nevens gaande extract verbaal. Dit is tegen mijne verwagting bij de commissie te huis gekomen. De reden daar van is, dat ik de Agent Spoors, als niet in S' Hage zijnde bij mijn laatste retour van Haarlem, niet heb kunnen ontmoeten.

100.

Ik had om die reden met onzen vriend Glavimans stellig af gesproken, om den Agent Spoors in bedenking te geeven, nu de zaak van de bergplaats wederom te stellen in handen van de commissie die voorleden jaar, alleen van de marine daar toe is benoemd geweest, om dat de drang reden tot zulk eene bergplaats, moest, en kan gevoeglijk alleen van die zijde komen,

dan dat nu aldus zijnde, zal ik met goedvinden van den ouden heer, in voldoening aan, deeze aanschrijving een concept formeeren, en U toezenden, om dan bij de aanstaande vergadering overwogen, of misschien wel zonder tijd verzuim, of gezonden te kunnen worden.

Ik bevind mij thans waarde vriend! Zeer indispoos, door een zwaare rhumatisme, waar van ik nog niet berekenen kan, of ik spoedig zal quitte weezen. Ik wensch Ued: van harten, de volkomenste gezondheid, verzoek mijne waare hoogachtings verzekeringen aan onzen president te willen doen, en die van mij aan te neemen, als zijnde

Uwen vriend.

(was get:) J Blanken Jansz:

NB. De beloofde schaal gaat hier nevens, houd mij ten goeden, de dagen verwijl daar omtrent, ik had bijna tot niets lust, adieu.

Nog een P.S. zoude het ook beter zijn, dat deeze brief van de Agenten, door de president wierd gesteld, in handen van Liender, met den directeur, met verzoek, om zig ten aanzien van de noodzaaklijkheid, al of niet, eener bergplaats te bekwaamen, en daar omtrent, zo nodig, alle maritime informatiën in te winnen, zo ja, dan zend mij dezelve met deeze dispositie van den president, te rug, en ik zal trachten

101.

dat alles in order afgedaan te krijgen, op Dingsdag en Woensdag 8 dagen, wanneer ik bij welzijn tot de Goereeschee besteding, te Rotterdam zijn moet. En zal dan met onzen vriend van Liender en Glavimans, een besogne daar over zien aan te leggen, met den equipagie meester Hoek en anderen zonder welker bergplaats voorstellen, graaven, nog aanwijzen zullen, die goed is. Ik geloof U mij vat, en het is niet anders van overlang.

Kantlijn:

Den s' lands baas B. Bremken te Hellevoetsluis.

P: ord: post uit Brielle, den 16^e December 1799.

Brielle den 16^e December 1799.

Baas Bremken!

Dewijl de vorst schijnd door te tasten, en daar door het saagen van paalen, het maaken van pennen, in zo een diep gat, met een woord, alles onhandzaam in den uitvoer word zo diend dat U van stonden aan arrangementen maaken moet, om het timmerwerk der fondeering te staaken, en de timmer- lieden kunnen voor een week of 6 naar mate het voor- jaar gunstig zij, de winter quartieren gaan betrekken, zo als U ook zelve, van den penningmeester Chardon zal geborgen, afgedankt, betaald en behandeld weezen, doen kund. Het spreekt van zelve, dat U immmediaat hier van kennis geeft, met den opzichter de Men, en met dien braaven man, alles overlegd, voor zo ver zijn gezondheid toelaat, waarom alleen ik deeze aan U schrijf ook moet U alles overleggen met den s' lands baas Verdoorn, die ik, na dat den dam verzwaard, en de put uitgekrooijen is, ook order geeven zal, om met het einde van deeze week, alle zijne werkzaamheden, voor zo ver die door vorst en kou hindelijk worden, op te schorten.

In verwagting van goede voldoening.

(was get:) J. Blanken Jansz:

102.

Kantlijn:

Aan den s' lands baas bij de sluis en dok- werken Pieter Verdoorn te Hellevoetsluis.

Per expresse verzonden den 20^e December 1799, des morgens met het openen der poort.

Brielle den 19^e December 1799.

Baas Verdoorn!

Het spiojt mij dat wij verhinderd worden, de laatste verswaaring en verhooging aan onzen dam te geeven. Dan daar dit zo is, door de harde vorst, moet U de eerste gelegenheid van dooij waarneemen, om de gegeeven order te exëcuteeren.

Ondertusschen moet U zorgvuldig bij het werk blijven, en over alles dagelijksche visitatien doen, goed toezigt over de goederen houden, en vooral zorg hebben over den dam, ten tijde als het vloed- water om te spuijen, in het dok staat. Daar van, zo als van alles, de werken, onder U opzicht raakende, naauwkeurige aantekeningen houden, en den opzichter de Men, in alles adsisteeren. Ik heb den penningmeester Chardon verzogt vooral des nagts, als er geen volstreckte noodzaaken z\ijn, het vloed- water niet in het dok te laten, waar voor zijn Ed: zorgen zal, en Ued: moet ook deswegens, naar de gesteldheid, en Uwe waarneemingen, omtrent den dam, met gemelde penningmeester al het nodige overleg neemen, en zijn Ed: dagelijks kennis geeven, hoe zig alles bevind. Zo nodig, kund U des nagts om te waaken, of anders over dag, tot de bezorging, berging of bewaaring van s' lands goederen, de nodige arbeiders en manschappen gebruiken.

Wat aangaat om het water in de put te laten, daar in zie ik geen noodzaake, dewijl den dam van onderen hart en digt zig gehouden heeft, dus dat er inkomt, er in laten blijven, tot dat wij in het voor- jaar weder beginnen kunnen, maar verder oordeel ik niets nodig. Evenwel zo U met den opzichter de Men, en baas Bremken daar tegen bedenkingen had, dan zo zal ik dezelve met genoegen ontfangen.

U moet deeze, die U tot order en qualificatie voor deszelfs winter werkzaamheden versterkt, aan den penningmeester Chardon, en de op

103.

Zichter de Men laten leezen. Ook daarvan kennis geeven, aan den opzichter der fortificatie werken C Kuijk, met wien U, zo als deze met U, daar het nodig zij, gezamentlijk en door goed overleg, en gemeenschaplijke hulpe, s' lands belangen, in alles ten besten moet behartigen en waarneemen, zo als ik met genoegen er ken, van Uwe vigilantie en ijver, meen te kunnen verwagten.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Directeur der s' lands sluis en dok werken.

Kantlijn:

Den burger F. W. Conrad Amanuënsis bij de commissie tot de executie der sluis en dok werken te Hellevoet te Spaarndam.

Per ord: post uit Brielle den 21^e December 1799, met de volgende missive aan de Agenten.

Brielle den 20^e december 1799.

Zeer waarde vriend!

Ingevolge Uwe laatste altoos mij aangenaame, die ik eerst den 18^e ontving, heb ik, zekerlijk naar het beste idee van onzen ouden waardigen vriend, een concept aan de drie Agenten opgesteld, zo als het hier nevenms gaat, weest zo goed het zijn Ed: onder mijne waarde eerbiedsverzekeringen, aan te bieden.

Ingeval zijn Ed: mogt oordeelen, dat de commissie nog ver genoeg inliet met het betoog eener daadelijke noodzaaklijkheid, tot het graaven zulker nood- haven, dan weest zo goed te zeggen: dat ik bewust ben, deeze wijze aan den braaven Spoors, dat zijn Ed: langs dien weg, zeeker tot de middelen ter verkrijging kan overgaan. In de noodzaaklijkheid te worden gebragt, door een ávasief antwoord van deeze commissie, nu weder tot die andere commissie toevlugt te moeten neemen , zou hem onaangenaam zijn, dat weet ik. En het is om deeze reden, dat ik de naamen van Florijn en equipagie Mr: Hoek, die, met Glavimans en mij, leden daar van waaren, in dit antwoord heb ingelast, met al de materialen ten bewijzen, van

104.

de noodzaaklijkheid, om in zodanige bergplaats te moeten voorzien hebben, eer wij waarlijk voor uit durven werken, welken de Agenten nodig zouden kunnen hebben, om hunne voordracht daar toe te coucheeren.

Wij weten boven dien, dat alle onze leden ten sterksten, zo als ook natuurlijk is, voor het graaven van die bergplaats zijn, en gehoopt hebben, reeds van het begin af, dat maar iemand gelegenheid zoude geeven, dat de commissie haare gedachten daar over expliceerden konde. En boven dat alles, de alles afdoende bewustheid, dat het eene nuttige zaak is, voor het lieve maar arme, vaderland. Deeze onder anderen, mijn waarde vriend, zijn eenige omtrekken, waarom ik verlange, dat Ued: onzen waardigen voorzitter konde disponeeren, dat deeze brief, á peu pres in deeze form mogt afgezonden worden, hoe eerder hoe beter, het zij zijn Ed: goed vind, dat de expeditie door U, het zij door mij geschieden zal. Bij U van daar was de korste weg, en deeze kan hier nuttig zijn. Immers laten wij niet wagten, tot een volgende vergadering, want dan kan het nog lang duuren. En ik voor mij geloof niet op de aanstaande zee- weeringen te zullen kunnen komen. Ik ben wel eenigzints beter, doch niet genoeg om gemaklijk deeze reis te onderneemen, met zulken ijsgang als wij reeds hebben, wanneer het ook bovendien altoos beter en voorzigtiger zij, dat ik zo veel doenlijk hier bij de hand blijve, te meer daar en grootte zee- sluis, en wester hoofd te Hellevoet, in eenen zodanigen gedelabreerden staat zijn, dat het is om angstig te worden. Alle redenen waarom ik hoop deeze brief aan de Agenten zonder vergadering, zal kunnen geëxpidiëerd worden. Te meer daar het advis in questie te meermaalen duidelijk is uitgebragt. Ik wagt zo dra doenlijk U weder antwoord, en betuijg onder vriendelijke groeten, ook aan onzen waardigen ouden vriend, met oprechte hoogachting te zijn Uwen vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

105.

p.s Waar of de notule en het cachet dan zijn, is mij onbekend, zeker is het dat ik ze niet gezien heb, en dat van Kehl; laatst in S' Hagen gezegd heeft, dat alles in zeker kasje bij elkanderen lag, en men het U zenden zou Lorentz daar nog van spreekende, en beveelende om ze doch aan U te zenden, zegde mij, ik weet niet, waar ze Apostool gestopt heeft, ik antwoorde in een kasje dat van Kehl weet, goed hoe kan men nu maalen, met ze mij gezonden te hebben. Hoor wat ik heb, copien van alle de notule, except die van den 6^e November en 4^e December, om die copien te hebben, moest Apostool mij van tijd tot tijd orgineelee geeven, maar die heb ik altoos wederom gezonden, alleen die van den 6^e Meij af (orgineelen 5) heb ik, en die zal ik U meede brengen, maar geen een meer, ook niet het cachet ik heb wel een cachet, doch dat is volgens resolutie, het cachet van den directeur, en dat heb ik al een jaar gehad! Mogelijk eer Apostool dagt, naar Engeland te gaan. Daieu! Het ijs gaat hier sterk.

Kantlijn:

Missive.

Aan de Agenten, omtrent de noodzaaklijkheid van het graaven eener nood- haven, of bergplaats, in het gors beoosten Hellevoet, diende tot antwoord op de missive van den Agent der marine, in dato den 12^e December 1799.

Welke missive den 21^e December aan den Amanuensis Conrad zond, die mij daar op den 24^e berichtende, dat den president Brunings dezelve volkomen goed gekeurd had, en hij dezelve aldus den 23^e December 1799, aan de Agent der marine, had afgezonden.

Copie van dezelve op de vergadering te Zwaanenburg overgelegd, den 3^e Februarij 1800.

Gelijkheid, vrijheid, broederschap.

De commissie tot de executie der sluis en dok werken te Hellevoet.

Aan de Agenten der marine, van oorlog, en inwendige politie der Bataafsche Republiek.

Spaarndam den 23^e December 1799. Het vijfde jaar der Bataafsche vrijheid.

Burgers Agenten!

Ingevolge U lieder missive van dato den 12^e deezer d' eer zullende hebben, op te geeven, wat er zij van de

106.

noodzaaklijkheid, om eene nood- haven of bergplaats, te graaven in het buiten gors beoosten Hellevoetsluis, waar in s' lands scheepen van oorlog, met de koopvaarders zee scheepen, gedurende de damming der haven van Hellevoet, zouden kunnen gelegen en geborgen worden, meenen wij, in de eerste plaats, de vrijheid te moeten neemen, op ter merken, dat zodanige nood- haven of bergplaats, met de sluis en dok werken op zig zelve genomen, in geen ander verband staan, als voor zo ver de opruiming, en het naar elders verplaatzen van de oorlogs- scheepen, en s' lands vaartuigen, die anders in het grootte dok gelegen zijn, nu bij de hoogst voordelijk geworden reparatie der grootte zee- sluis, en daar door vereischte afdamming en droogmaaking van het zelve dok, daar in niet verblijven kunnen, maar naar elders verlegd en geborgen moeten worden, om de uitvoering van het plan of bestek, ter reparatie dier grootte zee- sluis, met den aankleeven van dien, mogelijk te maaken, en aldus daar van, een even natuurlijk gevolg worden, als alle opruiming, in het algemeen, welken tot zekere reparatie hinderlijk zijn.

Daar nu al verder deeze zo hoogst vorderlijke reparatie der gemelde grootte zee- sluis, bij geen mogelijkheid geschieden kan, zonder dat ook het grootste gedeelte van de geheele haven van Hellevoet afgedamd, en geslooten worde, zo dat er naauwlijks andere scheeps- bergplaatzen, op het buiten einde in dezelve kunnen overblijven, als voor de Hellevoetsche poon- schuiten en scheepen der binnen vaard, zo ligt even natuurlijk in het plan, tot de reparatie der gemelde grootte zee- sluis opgeslooten, dat gedurende de uitvoering daar van, dat is gedurende de gemelde damming en droogmaaking, geene koopmans zee- scheepen van eenig aanbelang, te Hellevoet havenen, noch des winters bij ijs

107.

gang , aldaar eenige bergplaats vinden kunnen.

Zo dat vooral niet minder als s'lands oorlogs- scheepen en vaartuigen, de koopmans zee- scheepen hooglijk belang hebben, gedurende de damming der gemelde haven, eene andere bergplaats of nood- haven, na bij zee, te vinden, om des winters, vooral bij ijsgang, scheepen en ladingen te kunnen bergen.

Want daar er mogelijkheid zij, en het gouvernement zelve beschikken kan, om gedurende het gantsche zomer saizoen, s' lands scheepen van oorlog, agter uit, in de kil, of naar elders, ter berging te doen overbrengen, zo zoude des winters, bij opkomende vorst, en dikwerf zeer ras plaats hebbende ijsgang, op de boven rivieren, de koopmans zee- scheepen, op de rheede van Hellevoetsluis, ter uitvaard liggende, of uit zee als dan binnen vallende, zig phijsice van deeze mogelijkheid ontstooten vinden, en zouden aldus, dewijl er buiten de haven van Hellevoet, van zee af, tot binnen de Dordtsche kil toe, weinige veilige legplaatzen, tegen ijsgang, gevonden worden, groot gevaar loopen, scheepen en ladingen, te zien verlooren gaan, bij aldien er geene voorzorge deswegens, plaats hadde.

Het waren deeze algemeen belangen der Republiek, burgers agenten! Die ons aanspoorden, om bij onze laatste missive aan UEd: eenig gewag te maaken, van het graaven zulker nood- haven of bergplaats, te meer, daar de thans plaats hebbende, en door ons nog bewaard zijnde, gunstige gelegenheid, om zodanige nood- haven, met de minste kosten voor den landen, te kunnen graaven, nog aanweezig is, maar verlooren gaat, zodra de uitwatering der polders geopend, en de damming der haven, tot stand gebracht zal zijn.

Ten aanzien verder van de noodzaak

108.

lijkheid, tot het daadelijk graaven zulker nood- haven, in het gors beoosten Hellevoet, vermeenen wij de vrijheid te mogen neemen, ons te refereeren, aan het desaangaande, naar ons inzien, wel beredeneerd rapport, eener commissie, bestaande onder andere deskundigen, uit den Mathematicus Florijn, en den equipagiemeester Hoek, welken wegens her Agentschap der marine, in de maand Julij deezes jaars, daar omtrent, reeds opzetlijk is werkzaam geweest, tot het zoeken en opneemen van geschikte bergplaatzen, langs de gantsche rivier het Haringvliet, om s' lands scheepen van oorlog, redelijker wijze, veilig, ook tegen ijsgang, buiten Hellevoet, te kunnen liggen en bergen. Zijnde het bij ondervinding zeer bekend, welke zorg, kosten, schaden, en gevaaren, voor de casques der in dienst zijnde, en ter rheede van Hellevoet liggende s' lands oorlogs scheepen, bij het bergen tegen ijsgang (door ondiepte en te weinige ruimte der haven van Hellevoet) buiten de nu nodig zijnde afdamming, doorgaans iedere winter aan gevend, en geleden moeten worden.

Gemelde commissie zegt des aangaande, bij haar rapport van dato Hellevoetsluis, den 12^e Julij 1799, dat haar, na al het gedaan onderzoek, en zulks komt ten vollen over een, met de kennis, die wij van de rivier het Haringvliet, vermeenen te hebben, maar twee mogelijke middelen voorgekomen zijn, om in de berging, des winters, tegen ijsgang, van s' lands scheepen van oorlog, te kunnen voorzien.

1^e Eene plaats, geheel binnen de Dordsche Kil, het Visser Gat genaamd, daar toe bij uitbaggering bekwaam te maaken.

2^e Eene voldoende nood- haven en bergplaats te graaven, in het gors beoosten Hellevoetsluis, ter plaatze alwaar het uitwaterings kanaal, voor de binnen- polders, deezen zomer gegraven is

109.

deeze gevallen, evalueerd gemelde commissie, als volgt:

1^e Om zes oorlogs- scheepen van linie, van Hellevoetsluis te transpoteeren, en gedurende de damming in het Visser Gat te bergen, de som van f.66-000-00 gulden.

En:

2^e Om eene nood- haven of bergplaats, voor zes soortgelijke schepen van linie, in het gors beoosten Hellevoet te graaven, de som van f. 40-000-00 gulden.

Dus dat daar uit alleen, behalven de bijna onberekenbaare voordeelen, bij dat rapport opgegeeven, die deeze bergplaats in het gors, nu al aanstonds hebben, en bij vervolg altoos behouden kon, het besluit ten voordeelen eener zulker nood- haven of bergplaats te Hellevoet zelve, onbetwistbaar schijnd, boven die in het gemelde Vissers Gat, als zoude de schepen en goederen, daar geheel geïsoleerd, en afgezonderd zig bevinden, terwijl dezelve in de te graaven bergplaats zo wel direct onder de bescherming en bewaaring der fortres Hellevoetsluis, als bij s' lands comptoir van equipagie, de magazijnen en werf gelegen zoude zijn, waar door de schepen, met de werkzaamheden, daar aan altoos verbonden, ten allen tijde, even onkostbaar, als in het dok liggende, behandeld en onderhouden, en des nodig, bijna even gemaklijk, als altoos, toegevoegd, en in dienst gesteld konden worden.

Voegd men daar bij nog het aanhoudend gewin bij vervolg, om met minder kosten en zonder gevaar, de in dienst zijnde, en ter reede liggende oorlogs schepen, des winters tegen ijsgang, in deeze eens gegraven nood- haven te kunnen plaatzen, met de zeer gewigtige noodzaaklijkheid die er is, om eene bergplaats, aan de commerciërende schepen, te kunnen aanwijzen, gedurende dat de haven van Hellevoetsluis gesloten zal zijn, zo gelooven wij, het graaven van eene behoorlijke

110.

ruime en diepe nood haven of bergplaats, in het buiten gors, even ten oosten van Hellevoetsluis, Ul, mede, als eene zeer voordeelige, nuttige, en noodzaaklijke measure, voor s' lands belangen, te moeten opgeeven en voordraagen!

en waar omtrent wij al verder in het denkbeeld staan, dat, daar thans de gelegenheid bijzonder is, en men nu bij ondervinding weete, dat de gronden in het gemelde gors, eene tamelijke diepe graaving, zonder aanmerklijk bezwaar van drooghoudingen gedoogen, dat den bodem zulker nood- haven, niet minder als 12 voeten, onder het laag water, gedolven, en uitgewerkt behoorde te worden, op eene wijdte van 12 roeden, tusschen de boven kanten van het gors, met eene dosseering van een voet op de voet.

Wanneer als dan de graaving zulker nood- haven of bergplaats naar onze berekening zoude kunnen uitgevoerd worden, voor omtrent 45 á 50 duizend gulden.

Zonder dat hier egter bij begreepen zijn, de kosten, welken het maritiem belang, al verder zoude kunnen vorderen, tot het zetten van waterschoeijingen langs de kanten, meerpaalen, duc d'albes, en andere behoefte, welken wel ras nog 12 á 14 duizend gulden zouden behoeven.

Dan waar omtrent wij oordeelen niet verder te moeten uitweiden, als zijnde zulks alleen naar het belang dat de marine in zodanige nood- haven en bergplaats zoude kunnen stellen, en welken wij reden hebben, om te vertrouwen, dat voor dezelve, en voor den koophandel in het algemeen, en voor die van de voormalige Zuid- Hollandsche koop steden in het bijzonder, thans alle aandacht verdiend.

Hier mede aan U lieder gemelde aanschrijving voldaan oordeelende, herhaalen wij ons voorig gedaan

111.

verzoek, om, zo dra doenlijk, van het finaal besluit het al of niet graaven van meergemelde nood haven of berg-plaats, geïnformeerd te mogen worden, dewijl daarvan de regeling der

werkzaamheden, voor het jaar 1800 enz: waar toe wij ons gelast bevinden, merendeels afhangende zijn.

Heijl en eerbied.

(was get) F. W. Conrad.

Amanuensis bij de commissie voornoemd.

Kantlijn:

Deze qualificatie en last aan den fabricq Blanken, en baas Pieter Verdoorn, ter hand gesteld, den 21^e December 1799.

En zijn den 22^e daar na op reis gegaan. Zij hebben daar op hun verbaal tot rapport ingegeven, den 8^e Februarij 1800.

Qualificatie en last.

Voor den fabricq en eersten opzichter F. Blanken Jansz: en den s' lands baas Pieter Verdoorn, bij de sluis en dok- werken te Hellevoet, om ten diensten deezer werken te gaan opneemen, en, redelijker prijs verkrijgbaar aantal mastboomen heij- paalen.

Gegeeven te Brielle op dato den 21^e December 1799.

Ingevolge speciale authorisatie en last, van de commissie tot executie der gemelde sluis en dok werken te Hellevoetsluis, in derzelver vergadering op dato den 4^e December 1799 gegeven, qualificatie en gelast de ondergetekende, directeur van gemelde s' lands werken, de bovengemelde fabricq F. Blanken Jansz: en s' lands baas Pieter Verdoorn, om zich te begeeven: zo naar de voormalige provincien van Utrecht en Gelderland, als naar Bataafsch Brabant te vooren Meijerij van S' Bosch, Baronij van Breda op Marquisaat van Bergen op Zoom, ten einde aldaar,

112.

of in de streeken van dien, op de geschikste en eenvoudigste wijze, als particulieren, in de respectieve hout bosschen, op te neemen, welke, en hoe veel geschikt mast- boomen – heijpaalen, uit dezelve, nu of bij vervolg, tot s' lands dienst, zouden te bekomen zijn.

Kantlijn:

65 kespen voor het kioldok.

56 timmerdok.

121.

25 paalen onder ieder ?

605.

242.

3025 paalen

Dat is 1625 voor 't kiel en

1400 voor 't timmer-

En ter plaatze alwaar de gemelde soorten van heij- paalen, met de prijs van heij- paalen, met de prijs en wijze, op welken die als nu in het aanstaande voor- jaar naar Hellevoetsluis zouden kunnen aangevoerd worden, hun zeer geschikt, en allezints voordeelig voor den landen voorkomen mogten worden zij bij deeze gequalificeert, om finaal aan te koopen een duizend

stuks stevige en zwaar getopte mast- boomen heij-paalen ieder lang 26 á 28 voeten, met een duizend daito, ieder lang 32 á 34 voeten, zwaar van 10 tot 12 á 14 duimen aan de kop. Alles zo als hun gequalificeerden kennenlijk is, dat tot de aanmerkelijke fondamenten, voor de sluis en dok werken voornt: ten besten worden vereischt.

Zij zullen van gemelde hunnen reis en verrigtingen, ten spoedigste een naauwkeurig verbaal, en rapport aan den ondergetekende overleggen met opgaave van de naamen en woonplaatzen, der hun, het zij in persoon, of bij informatien, kennelijk geworden zijnde, kooplieden of eigenaaren, van alle zodanige hout bosschen, en in welken oord die gelegen zijn, waar uit bij vervolg, meerdere mast boomen heij paalen, als mede ruuwe en beslaagen eiken roeden, balken en paalen in soorten, zouden te bekomen zijn, met opgaaven, van de zo naauwkeurig mogelijke, onderscheiden minste prijzen, waar voor ieder soort bij vervolg, tot s' lands dienst zou verkreegen kunnen worden.

(was get:) J. Blanken Jansz:
Directeur s' lands sluis en dok werken.

113.

Kantlijn:
Den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S' Hage.
P: ord: post uit Brielle, den 29^e December 1799 verzonden.

Brielle den 29^e December 1799.

Hoog geacht vriend!

Ik kan ligt bevroeden, als zo dikwerf winter campagnes gedaan hebbende, welke fatigante tour UE van Texel, in dit saizoen moet hebben gemaakt, en wensch Ued: dienvolgende hartelijk wellekom, ondertusschen dat Ued: op Texel, s' lands maritime belangen behartigd hebdt, met die zele en ijver, welken ieder weet, dat Ued: eigen zijn, heb ik van deeze zijde ook het mijne gedaan, met vlijtigen arbeid.

Ten aanzien van de nood haven, zal ik U in de eerste plaats verslag doen, dat ik eene missive uit naam der commissie heb gesteld, welken den ouden waardigen vriend van ons, ten halfweegen, derwijze bevallen heeft, dat zijn Ed: goed gevonden heeft, ze immediaan, zo als Amanuensis te laten tekenen, en expidieeren aan de drie Agenten het verstaat zig van zelve, dat het uit den aart aan het zee- comptoir thuis behoord, en ik twijffel niet, of het zelve zal den achtenswaardigen Spoors, na genoeg, en voldoende tot zijn oogmerk voorgekomen weezen, immers in dien geest heb ik het ingerigt, en daar zelve bij gezegd, dat den kundigen Florijn, en equip Mr: Hoek, reeds in het vorige jaar, met ons, van wegens de marine waren werkzaam geweest, om eene geschikte berg- plaats te zoeken, maar ook toen te recht, en op beredeneerde gronden, reeds zig tot de voordracht, om er eene in het gors te graaven, hadden moeten bepaalen enfin ik heb daar alles in geweeven, wat mij tot deeze zeer s' lands dienstig, en belangrijke zaak, nuttig voorgekomen is.

2^e Over de beletzelen in zee- gaten en vaarwaters ben ik ook mogelijk naar genoeg van onze vrienden,

114.

daar nu den achtenswaardige Aeneae bijkomt, werkzaam geweest, en zal bij onze eerste zamenkomst, als men weder behoorlijk reizen kan, productie van stukken doen, en de eerste leezing verzoeken.

3^e Ben ik vruchtbaar werkzaam geweest, omtrend den last, die ik op de laatste vergadering bekomen heb, door commissarissen tot de sluis- en dok- werken, met zagt aan, voor een gedeelte van heij- paalen meester te zien te worden, die wij voor de fondamenten der drooge dokken benodigd hebben, want als men op eens voor den dag komt, met zo veel duizende stel in een half jaar te willen hebben, zal dat enorm worden, daarom heeft de commissie goed gevonden, den directeur te qualificeeren, daar zo veel doenlijk, deezen hak- tijd van hout, in te voorzien.

Daar toe heeft den fabricq van hier, met s' lands baas Verdoorn, reeds in de bossen van Seijst, voordeelige aankopen gedaan, van nog maar een honderd of 6, maar ik zal ze nu eerst eens naar baronnie, Meijerij zenden. Zij gaan als particulieren baazen, en knippen zo den boel dus in zekeren zin een geheim, dat men noch niet aan de ooren van het publiek hangen moet.

Maar iets, daar ik Ued: antwoord op verzoek, per omlopende post, is de fabricq en baas Verdoorn hebben bij die gelegenheid aan de vaart vinden liggen, een grootte Deutsche aak, met 75 stuks Wezelsche roeden, die er volgens hun rapport uitmuntend uitzien, en zeer geschikt zouden weezen, tot paalen en fundament houden, onder de hellingen in onze drooge dokken, die ik oordeel, voor zo ver de dragt der scheepen komt, die den eenen dag 4 milloenen ponden drukken, en den anderen dag los laten, van hard eijken hout te moeten neemen. Enfin, deeze 75 stuks houten , zo als U op de nevensgaande notitie genoteerd vind, kan men

115.

krijgen, met die Deutsche pont tot Rotterdam gebragt, voor eenen 5/8 penn: bij de overlaading te Rotterdam te meeten, en alles wat over den duim is niet te rekenen.

Mij dunkt dat dat een zeer voordeelig graantje zou gepikt weezen, voor onze Hellevoetsche directie, wat zegd U daar van, zou ik de koop aanvaarden. Ja dan neen! Uw antwoord zal mij daar omtren t ten regel strekken, en ik wagt het zo dra mogelijk, wij waren daar mede in eens, voor een beetje heel wat voorzien, en het was zo het regte spul voor gemelde fondamenten, en voor alles. De fabricq die dat spul dan zeer aanbetrouwd is, zegd mij dat ze zeer toppig, en goed beslaagen zijn.

F.F.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine S Glavimans te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle verzonden, den 1ste Januarij 1800.

Brielle den 1ste Januarij 1800.

Uw hebd, waarde vriend! het regt gebruikt van de voorgestelde houten niet begreepen paalen, neen! die hebben wij, god dank zolang niet nodig, maar over die paalen dan moeten dwars balken gewerkt worden, met pen en gat, dat wij kespen noemen. Die kespen worden doorgaans van vierkant bezaagd dennen houten genomen, maar om de drukking van daag, en loslaating van morgen, onder de kielen der scheepen, is mijn voorneemen die kespen of dwars balken van eijken hout te neemen, deeze zo als de dennen van bezaagde houten te neemen, zw: 12, 14 á 13 , 15 dm: ieder hout lang 40 á 46 rh: voeten, dat zou er te vreeslijk diep in loopen. Daarom wilde ik daar toe ruuwe beslaagen, vrij vierkantige en toppige houten neemen, die ik

116.

kop en staart werken wilde. En daar toe , en tot het verder gebruik van de sluis en dok werken, komen mij deeze partij uitmuntend voor. Dan vriend, ik heb aan de Man die ze toekomt geschreeven, dat zo hij nog eene week 3 á 4 wagten kan, eer ik hem finaal bescheid geeft het

dan goed is, dat ik dan gelegenheid zal vinden, de commissie, die over die werken is gesteld, daar over te spreken, en derzelver goedvinden te vraagen. Zo niet, dat hij dan vrij is, om er mede te doen, wat hem gelieft.

Zo lang, waarde vriend, als het saijsoen zo bar is, en de rivieren vol ijs, zo hoop ik, dat men geene conserntien zal nodig oordeelen, ook kan dat voorstel aan den Agent van koophandel, nu, zonder verdere bij eenkomst, wel voort gaan, alle mogelijke matrialen zijn daar toe voorhanden, ik wagt het met genoegen in, ook zo U iets verders hoord van die tegenwerkers baas van R.... Ik had om die reden zo gaarne gezien, en heb er menigmaal gelegenheid toe gehad, dien duivel eenen kaars aan te steeken, daar zit het hem doch, en hij was zo gemakkelijk tam te maaken geweest, en nog zeer denklijk.

F.F.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den burger J.D. Huichelbos van Lieder, lid van de commissie tot de zee dijken en zee weeringen te Rotterdam.

Per ord: uit Brielle verzonden den 9^e Januarij 1800.

Brielle den 9^e Januarij 1800.

Zeer waarde vriend!

De missive over de berg plaats en nood haven te Hellevoet, aan

117.

de drie Agenten, heeft uitmuntend voldaan. De Agent van Eeconomie, koophanddel en zee vaard, zal daar in betrokken worden, om dat het eene hoogst nodige voorzorg is, voor koopmans zee scheepen, die des winters, op de rheede van Hellevoet, in het ijs vergaan moeten, als de haven van Hellevoet afgedamd zal weezen.

Het is nu volle 20 jaaren, mijn vriend! Dat de sluis deuren van Hellevoet, in die grootte zee sluis daar in gehangen hebben, onder werkingen en zee- oorlogen, als wij zedert die tijd altoos gehad hebben, niet alleen, maar met winters en zwaar ijs, als wij in 1784, 88, 95, en nu dit jaar, tot hier toe, gehad hebben.

75 volle jaaren zijn er verlopen dat die geweest, en 40 jaaren, dat men daar over, wegens zichtbare groove gebreeken, gedelibereerd heeft. Immers nu tekend en lekkasien, dat niemand, eenig zints daar mede bekend, zonder de grootste zorgeloosheid, domheid, of kwaade trouw te bezitten, als met schrik gedenken kan, aan vlooden van 1775 en 1776.

Want waar is het voorbeeld dat sluis- deuren, van zulke zwaarte en constructie, met die werkingen, volle 20 jaaren, zonder het minste ongemak, werkende blijven, en evenwel moeten dezelve nog de functie vervullen, van zee- water keeringen.

Dan dat is niet het al: van dezelve hangen alle werkzaamheden af der marine, en zonder nu, op die eenige middelen, die oud en versleeten zijn, die ieder ogenblik, phijsice het begeeven moeten, te rug te zien zegd men daar wij zullen scheepen, kielen, koperen enz: ja dat zullen zij doen, zo lang een der

118.

sluis deuren zegd, keerd ook nu het hooge zee- vloed water, en houd zelve het water op eene bepaalde hoogte, in U dok, dan zal men met de handen in 't hair zitten, werkzaamheden van marine, veiligheid van berging voor koopmans zee- scheepen, alles zal verloren zijn, den

dam in de haven, mijn vriend, moet er deezen zomer in, men zal niet altoos het gevaar ontkomen, zo als men het nu jaaren wonderbaarlijk ontkomen is.

Dit mag en diend U, mijn waarde vriend! ook wel eens aan den Agent van eeconomie, aan alle geintresseerde huizen van negotie, en die gewigt aan dergelijke zaaken kunnen, en ter goeder trouw, willen bijzetten, open te leggen, want anders zal de slag komen, en dan zal het te laat weezen, er zijn menschen, die niet anders als door hun kwalijk geplaatste ambitie, en door het egoisme geregeerd worden, die, zo dra als zij niet zelve in eene directie zijn, de zaaken waar over zij werkzaam zijn, geweest, om ze, als hoogst nuttig voor het algemeen, te verkrijgen, dan laagheid genoeg bezitten, om ze dan heimelijk tegen te werken, en van die kan men zeggen, dat zij geen ander algemeen kennen, als hunne dierbaare personagien. Adieu.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Mijn heer.

De heer J. SchaliJ koopman in hout te Jutphaas.

P: ord post uit Brielle den 19^e Januarij 1800.

Brielle den 19^e Januarij 1800.

Vriend SchaliJ! Ik zou vast niet gemanqueerd hebben, Ued: ilico bericht te geeven, indien het mij mogelijk ware geweest: De commissie die de zaak beoordeelen,

119.

en goed of afkeuren moet, komt, bij toeval, niet te zamen! voor de eerste Woensdag in Februarij, op zijn aller vroegste, zonder dezelve kan ik er niets aan doen, en Ued: verlegen met de schipper zullende worden, zo als ik begriJpen kan, wil ik van mijne zijde Ued: geene ongelegenheid, of schaden veroorzaaken, en moet dan alzoo van de koop afzien, zo als ik bij deze doe, om dat ik het niet over mij kan neemen, zonder boven gemelde commissie!

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deeze qualificatie aan den fabricq Blanken ter hand gesteld, den 22^e Januarij 1800. En is daar mede den 23^e dito op reis, naar Breda gegaan, met de s' lands baas Pieter Verdoorn, en den timmer-baas Arie Vermaas.

Zij hebben daar op hun verbaal tot rapport ingegeeven, den 8^e Februarij 1800.

Qualificatie en last.

Voor den fabricq en eersten opzichter F. Blanken Jansz: en den s' lands baas Pieter Verdoorn, bij de sluis en dok werken te Hellevoet, om ten dienste deezer werken, van den 24^e tot den 31^e Januarij eerstkomende, in de hout- bosschen onder Breda enz: te gaan opneemen, en redelijker koopen, een goed aantal mast boomen heij- paalen.

Gegeeven te Briell, op dato den 21^e Januarij 1800.

Ingevolge speciale authorisatie en last, van de commissie tot de executie der gemelde sluis- en dok werken, te Hellevoetsluis in derzelver vergadering op dato den 4^e December L.L. gegeeven, qualificeerd en gelast de ondergetekende, directeur van gemelde s' lands werken, de bovengemelde fabricq F. Blanken Jansz: en s' lands baas Pieter Verdoorn, om zich te

begeeven, naar Breda, ten einde aldaar, of in de omstreken van dien, op de geschikste en eenvoudigste wijze,

120.

als particulieren, in de respective hout bosschen op te neemen, welke en hoe veel geschikte mast boomen heij- paalen, uit dezelve, nu, of bij vervolg bekomen zijn.

En ingeval zij lieden, bij de openbaare hout bosschen onder Breda, op dat is den 27^e 28, 29, 30 en 31^e Januarij eerstkomende plaats hebben zullen, bevinden, dat allezints geschikte soorten van heij paalen, ter redelijker prijzen en wijze te koopen waren, om de zelve in het aanstaande voor jaar, of zomersaijsoen, naar Hellevoetsluis aan te voeren, worden zij bij deeze gequalificeerd, om finaal aan te koopen:

Een duizend stuks stevige, en zwaar getopte mast boomen heij paalen, ieder lang 26 á 28 voeten.

Een duizend dito, ieder lang 32 á 34 voeten zwaar van 10 tot 12 á 14 duimen aan de kop, met vier á vijf honderd eiken dito, zwaar getopte boomen als vooren, van onder scheiden lengte.

Alles zo als hun gequalificeerde kennelijk is, dat tot de aanmerkelijke fondamenten, voor de sluis en dok werken voornt: ten besten worden vereischt.

Zij zullen van gemelde hunne reis en verrigtingen, ten spoedigste een naauwkeurig verbaal, en rapport aan den ondeergetekende overleggen: met alle zodanige opgaaven als bij voorgaande qualificatie gemeld, staan, en ter zaake voornt: dienstig weezen kunnen.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

121.

Kantlijn:

Aan den rentmeester der nationaale domeinen van Breda Mr: D. de Weert te Breda.

Door de fabricq Blanken mede genomen, den 23^e Januarij 1880.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis J. Blanken Jansz:

Aan de rentmeester der nationaale domeinen van Breda Mr: C. d Weert

Brielle den 21^e Januarij 1800.

Mede burgers!

Daar ik mij door het uitvoerend bewind deezer Republiek gelast bevind, met de hoofd directie van s' lands sluis en dok werken te Hellevoet, waar toe, onderscheiden soorten van houtwerken en heij paalen, in der tijd zullen benodigd zijn, heb ik, op het zien van de bekend maakingen der verkooping, welken door U, van den 27^e tot den 31^e Januarij, in de respective bosschen onder Breda, geschieden zullen uit hoofden eener speciale eeniger heij paalen, gemeend verpligt te weezen, een paar des kundige, en vertrouwde lieden, schriftelijk te qualificeeren, zich naar die hout bosschen te begeeven, ten einde, zo zij gepaste heij paalen, tot de boven gemelde werken vinden, en dezelve bij dusdanige gelegenheid, ter goeder prijs aankopen konden, zulks ten meesten voordeelen van den landen te doen.

Daar ondertusschen de bijzondere conditien dier werkkopingen, mij onbekend zijn, en de tijd te kort is, om U deswegens te verzoeken, heb ik in alle gevallen, nodig geoordeeld, mij d' eer te geeven, bij deeze U in het bijzonder te informeer, omtrent de qualificatie, welken zij die U

deezen overhandigen zullen, van s' lands wegen hebben: en dat de perceelen houts, welken zij uit hoofden van dien aankopen mogten, op de gewoone of gevorderde wijze, rigtig betaald zullen worden, op ordonnantie van den Agent der marine deezer Republiek, verzoekende wijders dat U de goedheid hebt, hun in allen opzichte, in die betrekking ter bereiking van het bedoelde oogmerk, zo veel mogelijk, behulpzaam te weezen, op dat daar door te meer, de bedoelde s' lands voordeelen, ter meeste bevordering van gemelde zeer aangelegen, maritime sluis en dok werken, ten besten mogt worden bereikt.

Waar meede, onder reciproque aanbieding, d' eer heb, heilwenschende te tekenen.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S'Hage.

P: ord: post uit Brielle den 17^e Februarij 1800.

Brielle den 17^e Februarij 1800.

Aan den constructeur generaal Glavimans geschreeven, en kennis gegeven, dat den president voorgeslagen had, om den 5^e Maart aanstaande vergadering te hebben.

Maar iets dat ik zeer instantig verzoek, is, dat Ued: den braaven en voortvaarenden minister Spoors, en met zijn goedvindebn ook den B. Golberg, geliefd voor te houden, en zonder loslating verdiend aan het einde gebragt te worden, is, de zo belangrijke nood- haven te beginnen, daadelijk te beginnen, dat wil zeggen, mij order om te mogen beginnen, te geeven, al ware het bij anticipatie, onverminderd de deliberatien bij de wetgevers. De redenen dat ik daar nu bijzonder zo op aandring,

liggen in het groot belang voor s' lands diensten, in veele opzichten, en voornaamlijk voor s' lands scheepen, die de haven en het dok, om veele redenen, ruimen moeten, hoe eerder hoe beter, en waar toch met dezelve heen, over een maand of 4 á 5, als wij nu niet van stonden aan handen aan het werk kunnen slaan. Daar bij komt, dat alle daagen, ploegen Oostfriesen bij mij aankomen, en er werkelijk meer als 50 te Hellevoet met de schop om hoog staan, om er zo op in te vallen, als maar de order komt, ik hou die menschen al onder dat vooruitzicht, en de cours van alle die moffen, is als trek vogels op Hellevoet gerigt thans, zo dat men heel goed koop besteedden zoude kunnen, welke kans ten eenenmaal vervloogen zoude zijn, zo die menschen zich van daar begeeven, en gaan verspreiden, wij moeten hun nu engageeren, straks komt overal, in de veenen, aan de fortificatien en werk, en dan zal s' lands kas, en wij, de schaden en moeite gewaar worden, om op zijn tijd, met de nood haven klaar te worden.

Houd doch deeze en andere gewigtige redenen, de Agenten met ernst voor, en ziet eens, of het niet mogelijk zou zijn, dat ik de schop in den grond zou mogen doen steeken, tot het graven van die nood haven. Ik weet anders geen raad, om die beste, ja bijna eenige zulke aarde werkers, waar van ik een corps d'elite, thans reeds te Hellevoet heb, daar werloos langer op te houden. U kent en weet het belang van goed volk mijn vriend, doet U best, en legd alle Uwe vermogens en invloeden ten kosten, om order tot een begin voor de nood haven mij te doen geworden, en U zult den landen eene wezentlijken dienst doen, meld mij eens Uwe vorderingen. Laat Chardon nu 14 á 16 duizend gulden zenden.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende in S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 28^e Februarij 1800.

De directeur der groote sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 28^e Februarij 1800 Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Ik heb d'eer bij deeze U aan te bieden, mijne gewoone declaratie, als directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis over de maanden October, November en December 1799.!

Met verzoek van voldoening op dezelve.

Heil en eerbied.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den equipagie meester van s' lands marine A. L. Asmus te Hellevoetsluis.

P: ord: post uit Brielle den 2^e Maart 1800.

Brielle den 2^e Maart 1800.

Geacht vriend!

Ik had aan den s' lands baas Pieter Verdoorn gelast, U te verwittigen, dat men in dit voor jaar, en wel kort aan staande te wagten had, circa 3000 heij paalen, met veele andere soorten van fundament houten voor s' lands dok werken.

Daar s' lands intrest notoir vorderd, dat deeze houten het digste mogelijk geplaatst worden, alwaar dezelve dienen moeten, en deeze plaats al weder evidentelijk is, tusschen de geschut kraan, en het eind der werf, zo kan ik niet begrijpen, dat Ue, zwaarigheid maakt, die

125.

plaats voor gemelde s' lands dienst die U bekend is, dat op hooge order geschied, voor, gemelde houtwaren, in te ruimen. Daar ondertusschen dat hout op de komst is, en het immers geplaatst moet worden, zo ben ik verplicht Ue, nader zeer instantelijk te verzoeken, van bovengem: plaats, van de muur of brug, of aan zo veel, en zo ver, op te ruimen, als s' lands opzichter in loco J. de Men, of den s' lands baas S. Verdoorn, Ue aanwijzen zullen, latende volkomen aan U Uwe schikking zulks zodanig te doen, als Ue met de overige deelen van s' lands dienst meest geraaden vinden zult. Waar mede na groeten met alle achting blijven.

(get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine L. Glavimans te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle gesonden den 11^e Maart 1800.

Brielle den 11^e Maart 1800.

Beste en braven vriend! Ik proponeer heden aan onzen vriend Florijn, om Zaterdag avond te zamen te ruiteren op het zee paard van Asmus. Ik weet het zeker dat het van zijn Ed: is, want Hofman de ijzer koper te Rotterdam, vertelde het mij, en den Hr: van Liender op zijn comptoir dat zijn Ed: de zee ruiter die Asmus geïnventeerd, te Amsterdam in model en tekening gezien had.

Doch dat doet er niet toe, Labor omnia vincit, verstaan wij uit noodzaaklijkheid zedert lange. Zondag wilde ik dan te zamen naar Haarlem reizen, om dan ook met den ouden heer, Maandag daar over te handelen, doet en schikt de reis met onzen ouden vriend Floris naar goedvinden. Ik zal den braaven van Liender proponeeren, om ook Zondag, met ons de reis te doen zo dra ik Ue antwoord heb. De overste Kraijenhoff is gisteren met al

126.

de mogelijke genoegens van in een dag alles hier in het land gereguleerd en afgedaan te hebben, vertrokken, zo dra de heeren ingenieurs hier zijn, en ik haar aanwijzing gedaan heb, van het geen den overste heeft bepaald, dan kan ik met wat meer gerustheid uit dit land absent gaan.

Daar den 17^e aanstaande, bij de commissie der sluis en dok werken, nu meer finaal zal gehandeld worden, over de reis naar Engeland, en daar ik nimmer hou, wanneer eene zaak aan den gang is, daar ik in betrokken ben, om dan zwarigheden te maaken, en ook als directeur der werken en zaaken, alles doen wil, wat de commissie, of de Agenten, nuttig voor dezelve, en voor s' lands dienst oordeelen zoude, al ware er daadelijke gevaaren aanwezig, dit zeg ik, is mijn principe, in het algemeen altoos geweest, en Ued weet, zo veel als iemand, dat ik mij nimmer of nooit onttrek te water nog te land, om zo te spreken, en dat doe ik nog dagelijks, op alle voorkomende dingen, waar ik in dienst van zijn kan, ik gelijk veel na een oud ros, dat men in alle tuigen spand, en gewillig voor uit wil, zonder zweep, dus vriend was het zo ongegrond als onbezonnen, het denkbeeld van het al te driftig lid, bij het laatste besogne, en dat denkbeeld eens geuit, zal mij altoos behoedzaam doen zijn, ook daarom dat ik in de zaak der Engelsche reize paslief blijven zal, meer als te voeren.

Maar daar ik teder relatien, en huislijke geluk heb, door gods goedheid, zo gezegend als bij na wenschelijk zij, zo zoude ik ongaarne uit dit land gaan, bij aldien er gevaar van aanval was, geweest dus zo goed, en spreekt eens voor mij in dien geest, openhartig aan den braave Spoors, en laat die des goedvindende, zelve met den nieuwen Agent van oorlog, daar

127.

over spreken. Als de reis konde geschieden, tusschen nu, en een grootte maand of anderhalf, was het voor den dienst van s' lands marine, en het grootte onderwerp der drooge dokken beschouwd, aller voortrefflijkste, en ik zal met genoeg vertrekken, als man oordeeld, dat het maar half schiklijk geschieden kan.

Doch doet, zo als ik U verzoek zeer hartelijk, hebdaar over, met den achtings waardigen man, die wij om het goede der zaak alle hoog schatten, een vertrouwlijk gesprek. Ja, hoe haastig en gebrouilleerd ik deeze extensie ook ,maak, zo laat zijn Ed: de geheelen inhoud leezen, als U dat goed vind. En geloofd mij dat ik ben, Uwen oprechten vriend.

(get:)

J. Blanken.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors te S' Hage.

P: ord post uit Brielle den 14^e Maart 1800.

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 14^e Maart 1800 Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Ingevolge Uw extract verbaal van 5^e Maart, gaat hier nevens een dubbeld van mijn ingezonden declaratie als directeur der sluis en dok werken te Hellevoet, over de drie laatste maanden des vorigen jaars. Ik heb, volgens eene voorgaande last niet gemanqueerd, een dito stuk bij de orginee te enveloppeerde, dan het welk, door het in S' Hage doen omslaan van een zegel, toen buiten die enveloppe moet gelaaten zijn, voor welk abuis ik bij vervolg zorgen zal.

Heijl en eerbied.

(was get:) J. Blanken Jansz:

128.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle gezonden, den 23^e Maart 1800.

Copie van deeze missive op de vergadering te Haarlem den 31^e Maart 1800, overlegd.

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan de Agent der marine van de Bataafsch Republiek.

Brielle den 23^e Maart 1800. Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Daar den aanvoer der zwaare matrialen, als escosijnsche of Brabandsche hard steenen, heij paalen, eiken balken enz: voor de sluis en dok werken te Hellevoetsluis (merendeels in het vorige jaar aanbesteed of gekogt) door geen vorst of ijs meer gehinderd, thans reeds zeer levendig geworden is, zo dat er in den vorigen week, onder scheiden grootte Brabandsche en andere scheepen, met volle ladingen aangekomen zijn, welkers ontladingen en werkzaamheden dien ten gevolge, ter transporteerling en behoorlijke plaatzing, zo veeler zeer zwaare bouwstoffen, geen uitstel lijden kunnen, zo min als langer uitgesteld blijven kan, de onvermijdelijke voortzetting, van de in het voorige saijzoen begonnen fondeerings werken, tot de grondslagen der stoom machine, en anderen, den grootten arbeid der sluis en dok werken betreffende, is het daar door hoogstens urgent geworden, dat de zedert eenige maanden niet alleen ledige, maar daadelijk schuldige kas van den penningmeester J. Chardon, met de som van f 15 á 16 duizend gulden word gesubsidieerd.

Zo als burger Agent den ondergetekende, om het belang der zaaken

129.

de vrijheid neemen moet U voor te stellen, en te verzoeken, dat onverwijld plaats hebben mag, op dat de betaalingen van werklieden, vragtloonen, en wat meer onvermijdelijk, tot den uitvoer en werkzaamheden zulker gewigtige en zamengestelde zwaare werken, nodig is, rigtig voort gaan en promptelijk geschieden kunnen.

Heijl en eerbied.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Missive.

Aan de steen kopers G.J. Bisdom, F. A. Rutten, H.K. Vermeulen, en J. van den Bosch en Verploegh, waar in verzogt word, de leverantie van de nog resteerende metzel steenen, zo spoedig mogelijk, en wel uiterlijk binnen den tijd van twee maanden te doen.

P: ord: post uit Hellevoet verzonden den 26^e Maart 1800.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan de steenkoper.

Hellevoetsluis den 25^e Maart 1800.

Daar de voorschreeve s' lands werken vorderen, dat er ten spoedigste voldaan worde, aan de onderscheiden leverantien van matrialen, in het voorige jaar reeds aangekogt, zo diend deeze, om u in het bijzonder, die nog schuldig zijt te leveren..... onderscheiden soorten van metzelsteenen, te verzoeken, om ten spoedigste aan het comptoir van den penningmeester J. Chardon, en aan zijn Ed: adres alhier op te geeven, of gemelde steenen, op Ue over, of waar, gereed staan, om afgehaald te worden.

Terwijl, zo niet vroeg in dit voor jaar, en uiterlijk binnen den tijd van twee maanden, die leverantien binnen haven van Hellevoetsluis zijn voldaan, daar door grootte schaden en kosten veroorzaakt zoude worden.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

130.

Kantlijn:

Aan de Mr: steenhouwers en aanneemers der hardsteen werken van s' lands sluizen, van der Koog en Smak van Strij woonende te Dordrecht.

P: ord: post uit Brielle gezonden den 9^e April 1800.

Brielle den 9^e April 1800.

Aan de aanneemers der hardsteenen voor de sluis en dok werken te Hellevoetsluis van der Koog, en Smak van Strij.

De Dortsche schipper van hier, heeft heden morgen aan U adres mede genomen, twee mallen van de onderdorpels, van het waterkozijn, waar van de tekening No. 1 hier nevens gaat, en welke geene uitlegging, behoeft- zo min als de tekening No. 2, zulks nodig heeft, behalven dfe grootte schaal, zult U lieden de zwaarte en lengte van ieder stuk daar bij gecoteerd vinden. Ik behoef U lieden wijders niet aan te beveelen de uiterste accuratesse, en zuiverheid van werking, die deeze water kozijnen vorderen, derzelver naam is genoeg, voor U om te bevatten, dat alles waterdigt, of liever pot- digt daar in sluiten moet.

Weest dus zo goed, en dezelve dusdanig met den eersten te vervaardigen, en naar Hellevoetsluis te zenden, aangaande de verdere zwaare steenen, die er benodigt zijn, zal men, om redenen van de moeilijkheid thans, en de hoop op eerlang meer gunstige tijd, nog eenigen tijd het inzien, en als met U lieden nader trachten over een te komen.

Ondertusschen moet ik U lieden instantig vermaanen, om toch te zorgen, dat de aangenoomen steenen voor de grootte zee sluis, ten spoedigste te Hellevoet binnen de sluis aan de wal komen, want eenig meerder gerekt verwijl, zou U lieden, in zeer grootte kosten van transport wikkelen kunnen, dan wanneer de Brabandsche scheepen niet meer door de sluis, en voor aan in de haven zouden moeten

lossen, zou niemand de vrij enorme kosten, van het transporteren dier steenen over de wal, het meer moeilijk lossen van dezelve enz; ten lasten kunnen gerekend worden, als den aanneemer.

Ik zie dus met verlangen de volgende scheepen te ontmoet, en teken met alle achting U lieder vriend

(get) J. Blanken Jansz:

Nb deze zelfde tekeningen van ieder water kozijn, verzoek ik bij de zending, naar Hellevoetsluis er weder bij te voegen, op dat dezelve aldaar dan op het werk dienen kan.

De tekening No.1 waar van ik hier boven gesproken heb, niet klaar geworden zijnde, zal ik nader zenden ondertusschen gelieve U met No.1 hier bij gaande, voort te gaan, om dat men dit kozijn ook eerst benodigd heeft.

Kantlijn:

Den Mr: steenhouwer, en der hardsteen werken aanneemer van s' lands sluisen, Smak van Strij, woonende te Dordrecht.

P: ord post uit Brielle gezonden 10^e April 1800.

Brielle den 10^e April 1800.

Vriend Smak van Strij! Daar ik de opzichters te Hellevoet gelast heb, de laatste aangekomen steenen van U preciese op te meeten, en met mallen in het groot, aan de tekening, en het bestek, ieder stuk, te verifieeren, zo heb ik daar van gister avond geen voldoende rapport bekomen en daar de meeste stukken geen merk hebben, zo is het nodig, dat in staat ilico naar Hellevoet komt, om de stukken na te gaan, en stuk voor stuk op te neemen, en naauwkeurig te nummeren, zo als het bestek, en de order van zaaken vordert, en nij aangenaam zal weezen, dat zonder verwijl geschied, en nodig is, bevoorens eenige attestatie betaaling afgeeven kan. In verwagting van spoedige voldoening blijf U vriend.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den burger J. de Jongh secretaris op het bureau van de marine te S' Hage.

P; ord post uit Brielle gezonden, den 12^e April 1800.

Brielle den 12^e April 1800.

Geachte vriend!

Weest doch zo goed, om den Agent en den B. Penning, voor mij, en onder mijne respect verzekeringen, voor te stellen, de schriklijke embaras, daar de directie der sluis en dok werken te Hellevoet zich in bevind, door gemis aan penningen.

De aanvoeringen van steenen, heij paalen enz: voorleeden jaar aanbesteed, en gekogt, om ze voor de damming der haven binnen te krijgen, geschieden willig en zeer in order, maar die scheepen moeten gelost, de vragtloon betaald, en de transporten dier goederen door arbeiders gedaan worden, en alle deeze zaaken moeten op zicht, en weeklijks contant worden betaald. Ik heb zulks tot hier toe gaande gehouden, nu den tijd van reeds vier maanden, zonder dat den penningmeester in kas heeft gehad, dan nu ben ik met alle resources, au bout

de mon latin, en de kas der sluis en dok werken, heeft te Hellevoet, ver over de 6000 gld schuld.

Laat men doch, kan het nu niet zijn, op eens de gevraagde 16 duizend gld, zorgen, dat de penningmeester Chardon ilico, ilico 12 duizend gulden in kas bekomt, dan kan ik voor uit, en zal het dan weder, door te schikken, te besteden, te rekken, en wat al meer, een paar maanden gaande houden.

Bid doch de Agent Spoors, dat zijn Ed: uit de hoekjes, of niets mij die som doet hervoort komen, en dat heden, Zaterdag agt dagen

133.

Chardon een goed deel daar van werkelijk in kas hebben mag, om de nodigste betaalingen te doen. Ik verlaat mij daar op geachte vriend, en blijf, met alle hartelijkheid F.F.

(was get:) J. blanken Jansz:

Kantlijn:

Den scheepsbouwmeester van s' lands marine S. Glavimans Jz te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle gezonden, den 12^e April 1800.

Brielle den 12^e April 1800.

Geachte vriend!

Agter een volgende noodwendige werkzaamheden, hebben veroorzaakt, dat U niet eerder deeze tekeningen gehad heb, om de moeilijkheid van zulke breede platen van 30 duim breedte tamelijk vierkant verandering gemaakt om in plaats van 6 zulke platen van 30 duim breed te neemen, 12 houten zw: 14 en 16 duim te vraagen die ik dan koppelen zal. Verders nog eenige houten buiten de opgegeeven, reeds nodig geworden zijnde, heb ik eene geheele nieuwe notitie geformeerd, welke hier nevens gaat met verzoek, om mij alle die houten van boven of aan, tusschen nu, en 6 weeken te Hellevoet te bezorgen, zo als U uit de nevens gaande tekeningen dier balk gronden zien zult, dat vereischt word.

Ik herinner Uwe beloften om tekening te hebben van een overzij liggend schip, met de ligter en een vlot daar neevens, op de minste breedte gesteld. Adieu waarde vriend!

J. Blanken Jansz:

134.

Kantlijn:

Den F. W Conrad opzichter van Rhijnland, en Amanuensis bij de commissie der sluis en dok werken, te Spaardam bij Haarlem.

P: ord: post uit Brielle den 13^e April 1800.

Brielle den 13^e April 1800.

Waarde vriend!

Ingevolge het besluit op de laatste vergadering genomen, heb ik een bestek vervaardigd ter besteeding, van den opmetzeling van den pompput, met de grondslagen en metzelwerken van het gebouw, voor eene stoom machine te Hellevoet.

Hoe zeer ik gewenscht hadde, dat de bestelling van het werktuiglijke, en anderen inlichtingen des aangaande volgens het gemaakte plan, in Engeland, deeze bouwing van het gebouw voor af had kunnen gaan, oordeel ik egter, dewijl zulks van nu af aan reeds verlooren is, dat wij, grandement moeten toetreden, om naar de aangenoomen regelen, het gebouw hoe eerder, hoe beter te doen beginnen, en optrekken, zo dat er niets anders overschiet, als werktuiglijke daar in te stellen, en toe te tuigen, zo dra als zulks mogelijk worden zal, uit Engeland over te krijgen, waar toe doch hoop zij, dat tusschen nu en een maand 8 á 10 zal kunnen geschieden. Het gebouw aan den gang zijnde, en alles desweegens gereguleerd, zal ook meer en meer al ware zulks dan eerst over drie maanden, mijne overtocht naar Engeland gemaklijker worden, indien opzichte, maar ook aan den andere kant, word het dan des te noodzaaklijker, dat het geschiede, op dat zich dan alles naar het gebouw schikke, en geene kwalijk te verstaane geleerdheid, dan meer tusschen beide komen.

Ik heb, waarde vriend! Deezer dagen, alle min of meer voor mij rustige uren (die doch door onbegrijpelijk veele zotternijen gestoord worden) besteed, om die zaak te overdenken,

135.

en mijn besluit is geweest, geene zwarigheid te maaken, om onzen waardigen voorzitter te proponeeren van gerust voort te gaan.

Dien ten gevolge, zend ik Ue nog eerst mijnen kundigen kameraat. Het bestek te leezing, doet zulks met Uwe gewoone oplettenheid, en prezenteerd het daar na, met Uwe goed of afkeuring, aan den ouden heer, op wien wij beide, even zeer rustende, met reden, zijner kunde en goedheid, het vertrouwlijk oog houden moge.

Goedgekeurd wordende, zo als ik mij, vleij, vuld dan den gdag der besteeding, op het bijzijnde billietin naar goetvinden als boven, die ik echter liefst had, zo kort doenlijk, na de eerste Dingsdag (zeeweering) in Meij. In hoope dat het dan mogelijk zoude zijn, dat onzen achtingswaardigen vriend Brunings, zelve aan het hoofd der commissie, eene tour naar Hellevoet deed, zo als ik geloove dat nu in het voor jaar, in combinatie van alles, zeer goed ware, dat aldaar in loco, eene vergadering, en plein senaat gehouden wierd, om na examinatie der dingen, in de tegenswoordige gesteldheid te besluiten, zeker tot de damming, maar alles deswegens dan in loco, nader te zien, en op te neemen.

De invulling van het billiet geschied zijnde, heb dan de goedheid al verder, de drukking van bestekken billietten en annonces in de couranten ten spoedigste te doen plaats hebben, en te bezorgen dat de bestekken op de aangewezen plaatsen gelegen worden, en naar Brielle aan mijn adres worden gezonden, daar dan alles voor dat quartier behandeld worden zal.

Nu dien ik U dan eindelijk uit den droom te helpen; weet; dat ik denklijk in het laatst deezer week om proeven van kunst klip, bij te wonen, naar den Helder zal dienen op te zitten.

Ik heb geen idee dat die zaak, met daar maar eens te gaan kijken,

136.

kan afloopen, en dus heb ik alles gereguleerd, dat ik gerust 14 dagen daar voor stellen kan, vald het mede zal het mij aangenaam wezen, en kon ik er van tusschen nog veel aangener, maar daar voor vrees ik, of liever stel die gedagten hooploos. U geloofd niet mijn waarde Conrad, wat het dolle denkbeeld, dat wij laatst hoorde, mij affecteerd, ik meen dat van uitschuiven, om dat ik de zaak, zo wel als zulke booze opwellingen abhoreerd, par principe, en ik hun die ze ter goeder trouw denken kunnen, au fond van dat euvel, verdagt houde en meer.

Groet Uwe beminde onder dank betuiging voor de laatst genotene vriendschap. Mogelijk kom ik bij mijne reis hier boven, aan.

Groet vooral onzen ouden achtings waardige Brunings, zo als ik Ue doe, en verzekerd zijn Ed: en weest U zelve verzekerd van mijne oprechtste hoogachting en ware vriendschap.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Appropo Conrad! Laat ik, pour sur, aanstaande Woensdag, op hier van U antwoord hebben, want voor Donderdag of Vrijdag vertrek ik vast niet.

NB. Deeze besteeding zal er niet diep inloopen, maar het is nodig, dat zij nu maar, hoe eerder hoe beter geschiede. Dit bestek brengt ons tot gelijks de begaane grond, en dan is de optrekking van het gebouw, gemakkelijk en spoedig voort te zetten, voor water kozijnen en hardsteen, heb ik reeds bij de leveranciers, met modellen en tekeningen in 't groot gezorgd, en voor de zwaare eiken binten om de pompen te stellen, te Rotterdam op de werf, die twee voornaame zaaken zijn aan den gang, goddank er manqueerd nu niets als deeze besteeding, en men zal 't gebouw zien oprijzen, adieu

137.

Kantlijn:

Den Mr: steenhouwer en leverantier aanneemer van s' lands werken Smak van Strij te Dordrecht.

P: ord: post Brielle gezonden den 13^e April 1800.

Vriend Smak.

Ik probeer zeer om het boven stuk volgens nevens terug gaand schrapje in tweeën te nemen, gaat daar maar mee door.

Tekening No: 2 voor nog een water kozijn, gaat hier bij.

Ik zal nog eenige legger of binstukken nodig hebben, te gelijk met deeze water kozijnen, zw 12 á 16 duim of daar omtrent, waar van ik Ued: de lengte nog niet opgeeven kan. Maar uit tamelijke lange stukken wel 120 voeten (streckende) worden zullen, zegd mij, heb U lieden die, of van een maat daar bij komende, ten naasten bij : en laat ik dat, zo mogelijk Dingsdag met de post weten, om dat ik moet uit de stad voor eenige dagen, en dan kon ik voor mijn vertrek mogelijk, er nog op af doen.

Het zal mij zeer aangenaam weezen, dat U de stukken komt nazien en nummeren, en dat is hoog nodig, en zegd doch aan van der Koog dat hij zich haast, om zijn steen binnen te krijgen. Adieu U vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende in S' Hage

P: ord: post uit Brielle den 18^e April 1800..

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 18^e April 1800. Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Bevoorens mij morgen ochtend, volgens u geëerde order van den 7^e April L.L. naar den Helder te begeeven, heb ik d' eer U aan te bieden, mijn gewoone quartaals declaratie, als directeur der s' lands zee sluis en dok werken, met een dubbeld van dezelve.

Heil en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

138.

Kantlijn:

Deze instructie aan den fabricq Blanken ter hand gesteld, den 18^e April 1800.

Instructie.

Voor den fabricq en eersten opzichter bij de sluis en dok werken te Hellevoet geduurende de absentie van den ondergetekende.

Brielle den 18^e April 1800.

Op Vrijdag den 9^e Meij zal te Hellevoetsluis, in het openbaar worden besteed, het fondeeren en opmetzelen der pomp put enz:

Een afschrift van het bestek, zal den gemelde fabricq, immediaat worden ter hand gesteld, eensdeels: om eene specifieke begrootting van kosten, voor den ondergetekende daar na op te maaken. En anderdeels:

Om de vereischte zaaken voor de besteeding te reguleeren, als 1^e te zorgen:

Dat de put droog gemaakt zich bevind op Vrijdag den 2^e Meij, waartoe het nodig weezen zal, dat op den 25^e deezer die droog makerij begint. Ten welke einde reeds op heden, den equipagie Mr: Asmus, is geïnformeerd, en verzogt, om dan, geduurende die droogmaaking, de vloeden uit het dok te houden.

2^e De schooren tegen den dam, moete worden hersteld.

3^e De klaarzijnde peijl paal, moet op de bepaalde plaats, tegen de water sloot van de schoeijing in het agter dok onbeweeglijk gesteld en vast gebout worden.

4^e Het fondeering hout moet volgens de notitien daar van zijnde, de aanneemers worden aangewezen, zo ook de tassen, waar van de metzelsteen tot dit werk moeten gehaald worden, beginnen met die

139.

geenen, naast aan het werk staande.

5^e De s' lands magazijn, waarvan in 't bestek gesproken word, moet aangewezen worden, de jijn loads of s' lands materiaal magazijn, het zogenaamde kerkje.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.
Expidie 5^e Meij 1800.

Brielle 5^e Meij 1800.

Burger Agent!

Uit een rapport gisteren bekomen, wegens de voorgestelde nood haven te Hellevoet, zie ik met leedweezen dat de rapporteurs, ten eenenmaal kwalijk onderrigt zijn geworden, wegens de gesteldheid dier belangrijke zaak.

Waarom ik, uit hoofde van mijne betrekking tot dit gedeelte van s' lands dienst, met de kennis die ik door langduurige ondervinding deswegens meen verkreegen te hebben, mij verplicht geoordeeld heb, eenige aanmerkingen daar tegen te veroorloven, en onder U aandagt te brengen, op dat in deeze verantwoordelijke zaak, die gewis van de aller uiterste gevolgen worden zal, bij aldien men tot het eenige middel, het graaven eener nood haven, tegen alle reden aan, niet toe treden wil, wij van onze zijde geene middelen onbeproeft gelaten hebben, om der waarheid en reden voor te stellen.

Ik onderwerp deeze aanmerkingen, aan U meer verligt oordeel, en noem mij, met bijzonder hoogachting en waar respect.

U dienstvaardige medeburger.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

140.

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine L. Glavimans te S'Hage.

P: ord: post uit Brielle, den 11^e Meij 1800.

Brielle den 11^e Meij 1800.

Waarde en zeer hoog geachte vriend!

De commissie is ook nog den avond van U ed: vertrek, tijdig vertrokken, in allen opzichte ten uiterste voldaan, over het geen zij waargenomen en gezien had, het welk mij het meeste genoegen geeft.

De volgende besognes met gemelde commissie over de zee weeringen, en andere s' lands dienstige zaken, hebben ten gevolge gehad, dat in de aanstaande week, commissarissen tot de locale directie naar het Eiland Goedereede vertrekken zullen, om de gewoone voor jaars visitatie deezer zijds te beginnen, en daar van rapport op te maaken, en ten spoedigste in te dienen. Dit eene vrij uitgebreide taak zijnde, die gewisselijk geen uitstel duld heb ik daar in geene verandering kunnen te weeg brengen, en ben aldus gewisselijk voor de eerste veertien dagen buiten staat, mede naar het nieuwe diepte gaan, waar na dan waarschijnlijk zo immmediaat de reis naar Engeland (waar toe ik gisteren reeds paspoort bekomen heb) zal moeten voortgaan en waartoe mij niet weinig te reguleeren vald, dat (hoe ongaarne in de daad) ik geen opening zie, om andermaal het plaijzier te hebben, met onze vrienden de verlangde tour te doen, tot proefneeming der kunst klip.

Wijl nu de paspoorten reeds daar zijn, zorgd dan ook, waarde vriend, dat de resolutie der Agenten, waar bij onze defroijementen daags bepaald zijn, en waar bij Chardon gelast word, de nodige voorschotten te doen, ten spoedigste aan de commissie word ter hand gesteld, ten einde wij er extract van bekomen, dan is alles klaar, dan kan vriend van Liender en ik, onze arrangementen maaken, en zien weg te komen.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

141.

Kantlijn:

Den lieut: colonel directeur der fortificatien in het departement van de Krammert en Biesbosch, tot aan en met Eijland Texel. C. R. F. Kraijenhoff sdres bij J. Valter in de Kleine Houtstraat te Haarlem.

P: ord: post uit Brielle, den 12^e Meij 1800.

Brielle den 12^e Meij 1800.

Overste directeur!

Uwe missive van den 9^e, mij gisteren geworden zijnde, zal ik dien conform voor een nieuw onderhouds bestek der fortificatie aarden werken alhier zorgen. En ten aanzien van het spuij water, zal ik bij het voor jaars rapport der zee- en water werken, deezer zijds, handelen, zo als wij afgesproken zijn. Aanstaande Woensdag of Donderdag, ga ik met commissarissen der locale directie van s' lands zee weetingen naar Goeree op reis, en zal dan bij het opmaaken van dat rapport, voor het spuij water zorgen.

Ik had mij voorgesteld het plaijzier gehad te zullen hebben, U Vrijdag op Hellevoet, bij de commissaris en dok werken te ontmoeten. Het pomp gebouw is aangenomen door B. Bremken, voor f 7.100 gld. Alle inschrijvers stonden daar of daar omtrent, het was wel gemeend, en weinig onder mijne calculatie.

Toen ik op Zondag den 4^e deezer het uitgebragte rapport bekwam, hoopte ik nog de slag, die gewisse gevolgen hebben zal, voor te komen met de nodige aanmerkingen op te stellen, en dit den 5^e aan den Agent der marine te zenden, ten einde dezelve voor de discussien, nog mogten geleezen en verstaan worden, op dat men doch eene dringende, allezints voordeelige en hoogst nodige zaak, als de nood haven, zo maar niet, door dwaaling, en onkunde, verwierp, zo als te vreezen was, en op den 6^e waarlijk geschied is.

Ik heb deeze aanmerkingen de commissie voorgelegd, die dezelve allezints grondig en nodig bevonden heeft, en daar U op deeze vergadering

142.

niet is kunnen present komen, zo heb ik dezelve voor Ue laten copieeren, en heb d' eer ze hier nevens te voegen. Ik oordeel dat wij om der verantwoording wille verplicht zijn, alle het mogelijke licht, over die gewigtige zaak te verspreiden, die maar mogelijk zij, en heb daarom deeze aanmerkingen, in forma ondertekend, aan den Agent Spoors gezonden, om er opentlijk gebruik van te maaken, waar, en hoe het zijn Ed: goed dunken zou, want waarlijk overste Kraijenhoff, de zaak is van het uiterste belang, wij zullen en moeten de zee haven en het dok dammen, en men wil niet zorgen, met de minst mogelijke omslag en kosten, voor berging tegen storm weer en ijsgang, zo min van s' lands, als der koopmans zee scheepen. Het zal eene uitmuntende defensie, voor de rheede en de rivier het Haringvliet maaken zal, de oorlogsscheepen te ontladen, en te disarmeren, om ze naar het Vissers Gat te brengen, dat, om ze daar te krijgen, dan al 70 en meer, duizende guldens zal gekost hebben.

Het zullen schriklijke dagen worden, als men de koopvaardij scheepen, in het ijs bezet op de kanten en plaaten der rivier zal zien kruijen en vergaan, om dat de diepste onkunde, (zo geen grootter ondeugd) niet gewild heeft, dat men voor eene 60 á 70 duizend gulden, eene behoorlijke bergplaats graafde, die voor nu en altoos, dubbele intressen opbrengen kan.

Ik heb leeren gehoorsaamen, maar niet zeer machinalement, ik doe gaarne het goede, en vermijde het kwaade, indien er maar schaduw van mogelijkheid is. Ik had zo gaarne gewild, dat Ue waart present geweest, dan dat was niet leesd deeze aanmerkingen, en het zal,

143.

dunkt mij genoeg zijn, om immers onder de hand, nog pogingen te doen, dat de zaak zijn beslag krijgt.

Ik ben thans aan het bestek tot het leggen van den haven dam op te maaken, maar hoe meer ik daar in zie, hoe meer zwaarigheden opreizen, om dat te doen, zonder berg plaats voor de schepen.

Is den Agent van koophandel en zee vaart, door alles onder steund, niet weder a la charge te brengen.

De Agent van de marine, moet natuurlijk, van nu of aan, al werkbeginnen, om over een maand of 4 in het Visser Gat te kunnen kruipen, weest zo goed, en meld mij met een paar regels zelve, Uwe gedagten daar over, De resoluttie á 30 gld voor de Eng: reis zal geëxpddieerd worden. Dan hier over nader, daar is andere nood met de nood haven, overigens geen nieuws, alles wel.

Heijl en vriendschap.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deze memorie aan Chardon gezonden, om aan Verdoorn over te geeven, den 13^e Meij 1800. Zij hebben daar op hun rapport ingegeeven, den 20^e Meij 1800.

Pro memorie.

Van den landmeter Verheij, en den s' lands baas L Verdoorn, om onderzoek te doen, op de navolgende punten te Hellevoetsluis.

1^e Of er uit het gors agter den vlet dam, aan de oost kant der haven te Hellevoet, tot het gedeelte van den grootte dam, dat dwars door de haven moet komen, met voordeel goede kleijspecie aan te kruijen zoude zijn, dan, wanneer men gaan digten zal.

Zo ja, hoe veel schaft uit dat gors, kan geschuijerd worden. En hoe veel ieder schaft kosten zal.

2^e Of ook voor de binnen gloijing des dams, van dat gedeelte in de

144.

haven, wanneer men eene bekading aan de buiten zijde, boven de spring vloeden had, en dus bij goed weer de sluisen onder de wal openen kon, niet met voordeel, en beter, door aaken, van de buiten kant der capitaale gragt zoude kunnen gevlet worden, als dat de vletterij alle van buiten de haven geschied.

Zo ja, hoe veel schaft dan van binnen vletten. En hoe veel zal van daar ieder schaft kosten.

3^e Bepaald nagaan, en beraijsonneerd op geeven, de korste termijn van tijd, die er redelijker wijze vereischt word, om alzo dat gedeelte van den grootten dam in de haven gelegd te krijgen, dat hij in staat worde, hooge zee vloeden te keeren.

Brielle den 13^e Meij 1800.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den president van den water staat der Bataafsche Republiek C. Brunings. Te Zwaanenburg
Halfweg Haarlem en Amsterdam.

P: ord: post uit Brielle 15^e Meij 1800.

Brielle den 15^e Meij 1800.

Waardste vriend!

Na Ue vertrek van Hellevoet, heb ik immediaat onder handen genomen het bestek voor de grootte damming, en ban daar mede thans zo ver gereed, als ik de vrijheid neem, het zelve Ue onder het oog te brengen, door het nevens gaande afschrift, het welk verzoek, dat Ue de goedheid hebd, eens door te loopen. Ik meen de zaaken daar in vervat, met omzigtigheid gesteld te hebben, om, ilico te kunnen besteden, den gantschen zomer, als 't ware, te dammen, maar eerst zo laat mogelijk in het najaar, eigenlijk te sluiten.

145.

Ik geloov nu, pour des raisons raisonnables, dat men, op deeze wijze, hoe eerder hoe beter, de besteding zou kunnen annonceeren, en doen om ware het mogelijk daar door opgewekt, of gedisperseerd te krijgen, de booze geest van apathie die over onze wateren zweeft.

Gisteren heb ik van de commissaris directeur, en equipage meester ontvangen, om te willen bijspringen, en helpen, wat zij nu doch doen moeten, voor s' lands bodems, nu er geen nood haven zal gegraven worden, dat de schepen niet alleen ontladen gedismeed, maar geheel ontuigd en ontmast moeten worden, om ze naar het Visser Gat te brengen, wegens de droogten in de Kil.

Alle te maal waarheden, die wij weeten, en waarom zij nu de nouveau a la charge gaan kunnen. Ik zal als ingenieur bij die attaque dienen zeer gaarne, om al het mogelijke te prepareeren.

Eergisteren bekwam ik de resolutie waar van hier nevens copie gaat, wat kan men altoos uit de stukken bemerken, door onnauwkeurigheden en gepingen, dat die bureaux geentourneerd worden, van weinig order en afdoening prompte afdoening der zaaken, wie zal nu die toegelegde de froijementen betalen. Er is geen een comptoir geassigneerd. Vriend Glasimans zegt mij wel Chardon, maar het staat tot hier toe nergens ook op Chardon zegd onzen boven gem: vriend, kunt Ue gerust trekken maar daar moet, qualificatie toe zijn, en die manqueerd, zo dat mogelijk de commissie zelve, door aanschrijving aan den penningmeester, daar nu in zal dienen te voorzien, met hem penningen te authorisseeren, tot het doen der nodige voorschotten, en fournissementen van tijd tot tijd, door voldoening van wissels aan de burgers met de Eng: commissie belast.

146.

Ik ga heden morgen naar Rotterdam op reis, om met commissarissen, nog eenig hout te koopen, knien en dan met hun naar Goedereede te vertrekken, om de voor jaars inspectien van dit quartier aan te vangen.

Ue zult mij verpligten, op het nevens gaande bestek, en het doen dier besteeding deszelfs gedachten en goedvinden, zo dra doenlijk, te melden, op dat ik dan nog daar over, met onzen waardigen vriend van Liender, op reis, confereeren kan, als mede ons vertrek, het welk met die besteding, in naauw verband staat.

Het verzoek mijn brieven, maar op hier geadresseerd, wanneer dezelve mij spoedig geworden zullen.

Van harten hoop ik dat Ue met den braaven en kundigen Conrad, gelukkig van de laatste reize geretourneerd zijt, en zich in goede welstand bevind, waar voor ik aanhoudend mijne gebeden uitstort, om dat ik op gronden van kennis, ware hoog achting en vriendschap, steeds ben en blijven zal.

Uwed d v dinaar de vriend F.F.

(get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Begrooting der kosten voor den sluis en dok werken enz: te Hellevoetsluis over den jaare 1801.

Deze begrooting met de volgende missive ter geleide, vide pag: 150, aan den Agent der marine gezonden, den 20^e Meij 1800, met de ord: post uit Hellevoetsluis.

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Hellevoetsluis den 20^e Meij 1800 Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Door een s' lands dienstige commissie buiten staat geweest zijnde, immediaal Uwe geëerde aanschrijving, van dato

147.

den 12^e deezer te beantwoorden, neem ik de eerste gelegenheid waar daar aan te voldoen, zo na zulks thans doenlijk voorkomt.

Ten dien einde eerstelijk stellende dat de gevraagde petitie voor 1801 zich alleen bepaald, tot de eigenlijke sluis en dok werken, en

2^e Dat aan de petitie, op dato den 5^e Maart l.l. de commissie tot de executie dier werken, voor dit loopende jaar, opgegeeven, ter som van f 90 duizend guldens, rigtig kan worden voldaan, zonder dat daar van eenige artikels, ten bezwaare van het volgend jaar, overig blijven moeten, zoude als dan in het volgende jaar de werk order dienen te zijn.

1^e Het droog maaken, het welk men stelt met April of uiterlijk Meij 1801, tot stand gebragt te zullen zijn, met het droog houden en aankleeven van dien, van de havens en het grootte dok. Een werk dat van ongemeen veele omstandigheden, als de digtheid der dammen, hoge zeevloeden, regenachtig saijzoen enz: afhangd, en daarom ten aanzien der kosten, bij gissing kan worden bepaald, ter som van f. 10.000:-

.

2^e De werken ter verwijdering en reparatie der grootte zee- sluis, direct bij gem: droogwording te beginnen, stelt men voor dat jaar op f. 40.000:-
:.

3^e Het verder voortzetten, en als dan geheel voltooijen der graavingen, tot de diepe putten of gaten, voor de fondamenten der drooge dokken, ter som van f. 10.000:-

.

4^e Het daar na heijen en het leggen der houten fondamenten, met al het geen dat verder dien ten gevolge, tot prompte voortsetting dier gewigtige uitvoering, in den aanstaande
Transporteeren f. 60.000:-

148.

zomer van 1801, zoude kunnen worden gedaan, met het maaken en optrekken der grondslagen zelve, van de drooge dokken, steld man ter som van f. 60.000:-

bedraagende alzoo de calculative begrootting der kosten, over den jaare 1801, voor de eigenlijke sluis en dok werken, te zamen, de somme van f. 120.000:-

Dan burger Agent! daar U in deszelfs geëerde aanschrijving geene bepaling maakt, maar in het algemeen vordert: eene petitie der werken, welken te Hellevoetsluis, in den jaare 1801, zoude dienen te worden vervaardigt enz: zo acht ik mij verplicht, ook omtrend die werken, welken gewisse gevolgen worden zullen der sluis en dok werken, door de droogmaaking van de zee haven met het grootte dok, in het algemeen, te doen opmerken: Dat, het water uit het dok en haven weg zijnde, men ontmoeten zal.

1^e Opgeslikte gronden, en daar door verhoogde bodems, over de geheele oppervlakte.

Dezelven bij deeze gelegenheid alzoo te laten zitten, ware onverantwoordelijk voor het vlot der scheepen, en anderdeels, om dat de nog zo nodige fortificatie verbeteringen, nimmer eene voordeelige, gelegenheid, als deeze, vinden kunnen, waar bij gemelde droogmaaking, als van zelve zeer na bij de werken, de aller beste kleij specien aanbied.

Waarom bij de voorige droogmaaking van dezelve haven, en het dok, in 1725 het departement der fortificatien, van die voordeelige gelegenheid gebruik maakende, alle die soortgelijke zuivere aangeslibde kleij gronden, bij aanbesteding

149.

met karren en voertuigen, uit het dok en haven heeft doen uitgraaven en transporteeren, tot het aanleggen van drie nieuwe katten, en verhoogde bolwerken, en het verbeteren van het profiel der capitaale wal.

Zo als ook nu wederom s' lands belang vordert: dat het departement van oorlog, van deeze bijzonder gunstige gelegenheid, ten voordeeligste gebruik maake, tot soortgelijke aanlegging en verbetering der hoogst belangrijke vesting en zee haven van Hellevoetsluis.

Men gevoeld ligtelijk al mede, het min of meer onzekere, eener calculative begrootting, daar van als nu reeds op te geeven. Terwijl het echter zeker is, dat voor het eerste jaar na den droogwording (en dus in 1801) daar voor diend gepetitioneerd te worden, de som van f. 50.000:-.

2^e Zal de meergemelde droogwording van het grootte dok, ontblooten de lengte van 281 roeden oude houten schoeijingen, bestaande uit omtrend 871 stuks eiken schoeijing paalen, landvesten, planken, enz: pro rato, welken gewisslijk merendeel geheele vernieuwingen vorderen zullen.

3^e Zullen de zwakke, en reeds voor langen tijd gebrekkige fondamenten, van eenen, ouden mast kraan tevoorschijn komen, welken men al mede niet zal kunnen nalaaten, volgens een

vooraf bepaald ontwerp, bij deeze bijzonder voordeelige gelegenheid, eens voor goed, nieuw aan te leggen, en op te haalen, tot boven het hoog water peil, ten einde daar op dan een nieuw gebouw, tot eenen voldoende mast kraan geschikt, kan opgetrokken worden.

Dan hoe zeer ten aanzien deezer twee laatste gewigtige punten, de ondergetekende, als niet direct, onder zijne werkzaamheden vallende,

150.

weinig in staat zich bevind eenigzints bepaalde calculatie van kosten te maaken, laten dezelve egter niet na, alle mogelijke voorzorgen te vorderen, zo ten aanzien van daar toe te petitioneeren penningen, als ten aanzien van genoegzaamen voorraad van bekwaame schoeiing palen, landvesten, slooven, gordingen, planken en ander hout, het welk als nu nog met scheepen, op de kanten, rondom het gantsche dok kan ontladen worden, maar zo dra de damming der haven, welke met betrekking tot de uitgebreidheid dier verzorgingen, als zeer na bij moet worden beschoud, zal tot stand gebragt of begonnen weezen, zwaare transport kosten, vorderen zoude.

Edoch genoegzaamen voorraad, van alle zulke houtwaaren, uit de verzameling der marine, of anderzints tijdig genoeg aanwezig, bij de werken stellende, zullen voor de arbeidsloonen en uitvoeringen dier onderscheiden voorwerpen, welken zich ter noodwendige reparaties en vernieuwingen, bij de droogwording van het dok en haven aanbieden zullen, voor het jaar 1801, grosse modo wel mogen worden gesteld, een som van f. 50 á 60 duizend gulden.

Hier mede aan Uwen gemelde last van dato den 12^e Meij l.l. zo ver mij mogelijk was, voldaan hebbende, ondertekend zich heijl wenschende, met allen eerbied.

(was get:) J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors residerende te S' Hagen

P: ord: post uit Hellevoetsluis den 20^e Meij 1800.

Hellevoetsluis den 20^e Meij 1800.

Buger Agent!

Met leedweezen heb ik tot heden morgen moeten uitstellen, U het nevens gaande bericht te kunnen zenden, en ben zelve, zo op 't moment hier binnen geloopt, met s' lands jagtje van den waterstaat, om de expeditie te doen, waar na de commissie tot inspectie van zee dijken en zee weeringen, waar mede ik op reis ben,

151.

naar het Eiland Goedereede onder zeil gaat, ook hoop ik dat alles aan Uwe intentie, voldoen zal, als hebbende de petitien op de reis, moeten opmaaken.

Uwe laatste aangenaame, was mij in den druk der nood haven, zeer sensibel, laten wij zien eenen nieuwen aanval te beraamen, om bres op de d---- k----- te maaken, en dan storm te overweldigen.

Het geen ik U bijzonder, onder de schaduw van vriendschap, wilde doen opmerken, is dat U in het nevensgaande bericht vinden zult, dat ? kel van het uitdiepen van het grootte dok, wel naar de fortificaties gerigt, om er in te betaalen, maar geenzints om geheel en al dat naar de fortificatie directie te verwijzen.

Ook dat wat de directie belangd, moet bij uitsluiting van alle zijdelingsche invloed, of andere beheering aan de commissie van sluis en dok werken, worden gedemandeerd. Houd al het haastige in deezen ten goede, en doet mij het regt van te gelooven, dat ik met bijzondere hoog achting en vriendschap steeds blijve. F.F.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den lieut: colonel directeur der fortificatein, in het departement van de Krammert en Biesbosch, tot aan, en met het Eiland Texel. C. R. F. Kraijenhoff thans te Haarlem bij den kastelein J. Valter in de Kleine Hout Straat.

P: ord: post uit Brielle gezonden den 25^e Meij 1800.

Brielle den 25^e Meij 1800.

Waarde overste en zeer geachte vriend!

De Man , waar over U mij, in dato 22^e deezer schrijft, zou gewis onder mijne directie, op U verzoek, boven alle anderen, geplaatst worden, bij aldien er zulk eene plaats te vervullen was. U weet, dat de sluis en dok werken, voor dit jaar niet druk lopen kunnen, als zijnde het bouwen van het pomp gebouw enz: tot eene stoom machine, het dammen der

152.

haven , en (zo ik voor de zee scheepen, en de clameur die er tegen het gouvernement zal opgaan, te vermijden, hartelijk hoop) het graaven eener nood haven, met de verzorging eeniger voorraads matrialen, de hoofd zaaken die er dit jaar zullen worden uitgevoerd, en meestens bij aanbesteding af gedaan kunnen worden en onderhanden zijn, ook is de post van journaal houder, bij onze directie, niet bekend, zo als U bewust is.

Ik ben maar half wel van de commissie der zee weeringen te huis gekomen, als hebbende een paar maalen de koorts gehad, doch ik heb hoop dat het daar bij blijven zal, om aanstaande Dingsdag 8 dagen, ons voorjaars rapport te Haarlem te kunnen uitbrengen. Ik heb al de pointen van separatie tusschen den waterstaat, en 't departement van oorlog, daar in gebragt ook te Hellevoet de gebouwen welken uit den aart der zaaken, voor den dienst der zee hoofden, haven, en sluis werken, altoos gediend hebben, en primitief daar voor aangelegd zijn, als daar is:

1^e s' lands baazen keet, en smitswinkel op het ooster hoofd.

2^e s' lands materiaal magazijn voor de heij stellingen, touwen, blokken enz:

3^e s' lands heeren huis daar Chardon woond, zou ook in die termen vallen, maar dat heb ik als nog tusschen beide gelaaten, en alleen maar vermeld, dat zulks volgens de oude reglementen en instructie van den tegenwoordige bewoonder, het spuij of sluis wagers huis was, die ook volgens gemelde aanstelling , het kastelijn schap opgedraagen was, als commissarissen of leden tot de inspectie der zee haven, hoofden, en sluis werken, aldaar aanwezig zoudenm weezen.

Ik geloof ook, dat het over het algemeen beter weezen zal, dat men het bij den waterstaat trekke, om redenen dat men dan beter militaire betrekking (die als t'nodig is, altoos magt

153.

genoeg heeft om er bezit van te neemen) eeniger mate verwijderen kan, en ook den waterstaat anders op Hellevoet, geen het minste verblijf heeft, dat de marine, en 't departement van

oorlog, doch altoos overvloedig behoud, zegd mij evenwel Uwe gedachten daar over s.v.p.voor de aanstaande vergadering der zee weeringen, die weezen zal den 3^e Junij.

Aanstaande Vrijdag morgen, ben ik met onze vriend van Liender afgesprooken, in S' Hage ons te ontmoeten, en dan eens terrein te sondeeren, op de man af, om te verneemen:

1^e Of de publieke zaaken zo staan, dat wij veilig afmarcheeren kunnen, en

2^e Of Chardon zal gequilificeerd worden, ons monij te schieten, eer wij vertrekken, en wel genoeg, want uitschot doe ik er geen duit voor, met de Fransche reis ben ik dwaas genoeg geweest, en zit nu nog, met alle dagen grootte, beloften, met dat mes in den buik.

Wat nu al de marches der nood haven uitwerken zullen, daar na ben ik benieuwd.

De com: dir: Jacobson, en equipagie meester van Rotterdam, schreeuwen hemel hoog, en zeggen geen raad te weeten.

De commandant en capitains ter rheede, gevoelen ook al het groot gewigt daar van, en geen wonder! want ten hunner aanzien is de grootste, dat de snert ketel in de nood haven, maar niet in het Vissers Gat kooken kan, dus wat een onontbeerlijk s' lands dienstig stuk! dan nu wel schreeuwd ider maar waarom niet, met ons gearbeid, van 1½ jaar reeds! wij hebben het immers genoeg gezegd, en op den 22e Maart '99, toen de geheele commissie daar was, heeft men immers aan Gervais en Meurer, alle données gegeven, die zouden het toen voorstellen. Als er nu nog maar binnen 2 á 3 weeken kon geresolveerd worden, zou het mij plaizier doen, om dat die b...p... eens zien kunnen, dat het alleen met geen

154.

praatje gaat komen moet zij er, of onze gantsche boel loopt in de war. Adieu waarde overste! Zodra ik van de Eng: reize meer bepaald weete schrijf ik U nader, om voor onze fortificatie directie te overleggen, waar omtrent geen de minste verandering of voorzorg behoeft, Adieu F.F.

(was get:)

J. Blanken.

Kantlijn:

Den equipagie meester van s' lands marine A. Hoek te Rotterdam. p:ord: post uit Brielle den 28^e Meij 1800..

Brielle den 28^e Meij 1800.

Geachte Vriend!

Hebd dank benevens den commissaris directeur aan wien mijne complimenpen verzoek, voor het gezonden stuk, het welk ik hoop dat met de overige grootte belangens helpen zal, tot het eenige middel, dat is de nood haven, er is geen ander, en men moet spoedig resolveeren, want de damming niet te doen, en de haven en het dok te diepen in deezen tijd staat, is erger middel als de kwaal, en gewis de allergrootste geldverspilling die er kan uitgedagt worden, en daar voegen zich bij, gevaaren, die niemand, de gesteldheid van zaaken kundig, ontkennen, noch voor rekening neemen zal. Ik heb ze reeds voor jaaren voorzegd, ik voor zeg ze daaglijks, ik moetze blijven voorzeggen. Ze zullen gebeuren, en ik zal mijn handen in onschuld wassen. Dit is de staat deer zaaken waar over zich ieder bevoegd acht, zonder ware kennis van dezelve te redenkavelen, voor het laatste behoorde een ander woord dan ieder redenkaveld op zijn

wijs. Adieu waarde vriend! groete aan de Hr: Jacobson, en aan vriend Pieter, met alle de Uwe F.F.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

155.

Kantlijn:

Mijnheer de heer Smak van Strij Mr: steenhouwer te Dordrecht.

Per Dortsche schipper van der Schilt verzonden, den 28^e Meij 1800.

Brielle den 28^e Meij 1800.

Vriend Smak!

Wees zo goed, om bij de reeds opgegeeven blaauwe stukken, klaar te maaken, en ten spoedigste naar Hellevoet te zenden, eenen dorpel lang 6 voeten, zev: 12 en 14 duim, en met een spong en zuivere slag kant gehakt, met een watergroef daar onder, zo als de nevensgaande mal aantoonde.

Deezen dorpel, met de viet stukken zev: 13 en 18 duim, ieder lang 7 ½ voet, zal men het eerste, en wel binnen 10 12 dagen, aan het pomp gebouw nodig hebben, schrijfd mij zo ze klaar zijn, en ik zal U een schip zenden, dat doch een lading tras, bij juffr: Knipschaar haalen moet, laat die juffr: dat weten, en zegd mij wanneer U het schip om deezen dorpel en verdere klaar zijnde steenen, hebben wil. In welke verwagting U vriend.

(get:)

J. Blanken Jansz:

NB. Ik zal binnen weinige dagen, U eene notitie zenden, van eene quantiteit blaauwe steenen, volgens onze laatste afspraak, die ik doch binnen 2 ½ maand ook hebben moet.

Kantlijn:

Den commissaris directeur bij het departement van de finantie, op het bureau van den Agent der marine, deezer republiek. Penning te S' Hage

P: ord: post uit Brielle den 5^e Junij 1800..

Brielle den 5^e junij 1800.

Zeer geacht vriend!

Gisteren van Haarlem te huis komende, vond ik wel Uwe altoos aangename van 2 deezer, maar geene van onze vriend Glavimans. Hier nevens gaat een andere memorie, die niet in 1799, maar in 1798, door Brunings, Kraijenhoff, en mij, nopens de Hellevoetsche

156.

werken, aan het uitvoerend bewind, in dato 6^e April als toen daar toe gelast, ingediend is, en welke waarschijnlijk dan door den Agent zal bedoeld worden, vermits ik, buiten dit stuk, niet weete, dat eenig ander generaale voordragt kan gedaan zijn, U zult mij verpligten, per omlopende post te melden, of dit het regte is, het welk den Agent verlangd te hebben, om dat het mij hartelijk leed doen zou, daar aan niet te kunnen voldoen. En ook niet weet, dat buiten mij, iemand deswegens iets hoegenaamd gesteld heeft, zo dat ik het zoude moeten hebben, bij aldien er nog iets anders over die materie in de wereld was.

Daar de afmarsch naar Nieuw Embden, waarschijnlijk, na bij begind te geraaken, zo zoude U mij verpligten, mijn kwartaal als directeur der sluis en dok werken te laten ontvangen te

Rotterdam, als het zijn kon, op Donderdag den 12^e eerstkomende, om dat ik daar als dan zijn moet.

Ik zal trachten Woensdag morgen van den 11^e s' morgens tijdig aan het bureau in S' Hage, als dan den Agent nog een paar woorden te spreken, en Ue en mijne overige vrienden te zien.

Ik ben thans schriklijk geplaagd, en vind geen ogenblik rust, met de horlogien onder mijn bestier, zodanig goed en zeker op te winden, dat zij 6 weken gaat loopen zullen, zonder merkbaar te veragteren.

Weest doch zo goed, en meld mij met een paar regels, of deeze memorie de regte is, en zegd mij anders nader. In welke hoop d'eer heeft, met bijzondere achting te tekenen

UDVDDd heijlwenshende vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

157.

Kantlijn:

Missive aan den directeur Kraijnhoff, verzoekende om permissie, tot de reis naar Engeland.

Ingeslooten in een brief aan Lorentz, om dat niet wist, waar den overste was, en verzonden, den 6^e Junij 1800.

Per ord: post uit Brielle.

De ordinairis opzichter der fortificatie, in de landen van voorne, en het Eijland Goedeerde!

J. Blanken Jansz:

Aan den lieut: colonel directeur der fortificatien, in het departement van de Krammert en Biesbosch, tot aan en met het Eijland Texel.

C.R.F. Kraijnhoff.

Brielle den 5^e Junij 1800.

Overste directeur!

Ingevolge de conferentien, met den agent der marine, op l.l. Vrijdag, en met den president van de commissie tot de sluis en dok werken, voor gisteren, te Haarlem, gehouden, zou de U bekende, commissie naar Engeland over Hamburg, ter verkrijging eener stoom machine, bij Watt en Boulton, door den burger van Liender en mij, ingevolge de resolutien der drie Agenten, op dato den 14^e Februarij en 21^e April l.l. op, of na den 24^e deezer, voortgang kunnen hebben, bij aldien U, met den Agent van oorlog, mij daar toe de nodige permissie, onverminderd mijne betrekking als ordinairis opzichter der fortificatien, geliefde te accordeeren.

Heijl en vriendschap.

J. Blanken Jansz:

158.

Kantlijn:

Den burger J.D. Huichelbos van Liender, lid van de commissie tot de zee dijken en zee weeringen te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle den 6^e Junij 1800.

Brielle den 6^e Junij 1800.

Waarde en zeer hoog geacht vriend!

Voor dat ik straks naar Hellevoet gaa en bezorgen zal, dat vriend Chardon, Ued de penningen daar wij over afgesproken zijn, zend, moet ik Ued over twee zaaken onderhouden:

1^e Over de som die te zenden penningen, daar mede hebben wij ons merkelyk vergist, want de reis gesteld op 50 dagen, is 50 x 60 maar 3000, en wij hebben gerekend op 6, dan ik zal de proportie die wij ons hebben voorgesteld in agt neemen, en Ue $\frac{2}{3}$ van de 3000 doen zenden, dus f 2000 gld, en al het verder nodige, in de kas van den penningmeester laten weg leggen, op dat alles wat verder nodig is, kan gekreegen worden, op onze eerste aanvraag.

Dan noch eene zaak is er, die voor ons van meer belang mij voorkomt, namelijk: dat ik altoos bemerk, dat men in den Haag, niet die geheimhouding heeft in acht genomen, die wij beiden zo zeer hebben betracht, en welke zo hoogst nodig is, voor het wel doen gelukken der zaak en voor onze personeele gerustheid. Ik kan en mag geene, zwaarigheden opperen, maar doch ingeval het aan de overkant bekend was, het eigenlijke oogmerk van onze commissie, zo geloof ik, dat, daar nog de tijden zoo oorlogszugtig blijven, als zij zijn, ja ernstiger en ernstiger schijnen te worden, dat, wij zeer veel moeilijkheden zouden kunnen ondervinden, te meer om dat Apostool mij gisteren nog hier verteld heeft, dat

159.

de oude Boulten thans eengeslagen vijand was, van ons tegenwoordig gouvernement, en alzo zoude wij in dit opzicht bij den duivel te biegt kunnen komen. Het is op Ue mijn waarde vriend, die Engeland kend, en aldaar zijne gewisse relatien heeft, dat ik mij verlaat, doch laten wij in geen en vuile loopen, waar in men ons een geruimen tijd zouden kunnen houden, en veel schadden, het is uit deeze consideratien, dat ik Ued: in bedenking wilde geeven, om onze qualificatie, het zij bij mondelinge afspraak, en goedkeuring van de Agenten en de commissie, het zij bij geschriften, in zo ver tweeledig te verkrijgen, dat wij te Hamburg zijnde, ook vrijheid hadden daar te blijven, en een expresse of brief te zenden aan Watt en Boulton, om ons een intelligent iemand, daar bij ons te zenden, met wien wij handelen konde, en de zaak af doen, dan zijn wij á mene, en kunnen te Hamburg zien en hooren hoe de zaaken staan.

Het verstaat zich van zelfs, dat deeze extra kosten van expressen extra moeten betaald worden, en het is ook daarom, dat ik, Ue nader proponeer, en gaarne doen zoude, om een klerk, die vrij knap is, en tamelyk Fransch spreekt mede te neemen, de kosten die zulks naar zich sleep kunnen wij ook wel extra betaald krijgen, alzo het eigenlyk tot dienst der zaak, en niet voor ons alleen mede gaat, doch ondertusschen kunnen wij daar van alle mogelijke dienst hebben, en wij kunnen hem immers wel hier of daar, voor of agter op stoppen. Dat is waarlyk nodig waarde vriend! Anders moeten wij doch alle boodschappen, en zorg van goed, zelve doen, ook bij gebeurtenissen oordeel ik zulks nodig.

160.

Schrijft mij omtrent het voornaame point, om, casu quo uit Hamburg de bestelling te doen, ten spoedigste. Ik ben voorneemens Woensdag morgen den 11^e eens even naar S' Hage te gaan, en om 9 uren bij Lorentz af te stappen. Maar ook weder spoedig dienzelfde morgen te vertrekken, en Donderdag morgen den 12^e tegen 12 half een, á een uur, mijn vriend te Rotterdam geen belet doe, zal ik $\frac{1}{4}$ uur aankomen, om dan nog eens nader te spreken, onder tusschen maak ik alles gereed volgens ons plan. Ik vraag heden officieel bij het departement

van fortificaties verlof, en hoop met alles gereed te zijn, tegen den 19^e om dan vrijdag den 20^e in S' Hage goeden dag te zeggen.

Adieu waarde vriend F.F.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn: den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S' Hage.

P: ord: podst uit Brielle den 7^e Junij 1800.

Brielle den 7^e Junij 1800.

Waarde veel geacht vriend!

Daar de commissie der sluis en dok werken, op Dingsdag den 24^e Junij staat te vergaderen, zo zoude ik die resoluties tot die tijd onder U zelven houden, en als dan ter tafel brengen.

Deze vergadering is belegd op den 24^e om dan de laatste hand te leggen, aan ons vertrek, en zo mogelijk dan ook immidiat voort te reizen, naar Hamburg, waar over wij bepaald zijn, met overleg van den achtingswaardigen Spoors en Brunings de reis te neemen, zulks mijn waarde vriend, is om veele reden, zekerheden nodig, maar ook hierom, dat, als wij daar

161.

zijn, te Hamburg, dat wij dan door middel van onzen minister, beter als hier, kunnen hooren hoe de vork aan den overkant in de steel staat, en vinden wij de meeste speculatie, dan zenden wij met de paquet, een brief, of een expresse Deensch burger over, om de jonge Watt en Boulton bij ons te laten komen, of iemand deskundig van hunnent wege, en wij doen al heel spoedig op deeze wijze de hoofdzaak te Hamburg, af dat wij van hier doch nooit word houd intusschen alles zo veel geheim als mogelijk is, want ik heb reeds bemerkt, tot mijn leedweezen voor de zaak, dat ze in den Haag vrij rugtbaar is, en dat kan niet als kwaad doen, ja zelfs kan alles doen mislukken, want U geloofd wel met mij, als onze geloofs genooten lont ruikte, dat het voor zulk notabele verbetering voor ons atablisement der marine was, dat wij geen stoom machine kreegen, en daarom is Hamburg de geschikte plaats geworden, om het af te doen, te meer daar Watt en Boulton al reeds lange geschreeven hebben, dat zij bereid waren een kundig iemand daar te zenden, om met ons te confeeren.

Ik kom bij alle welzijn aanstaande Woensdag morgen, eens even in den Haag, maar gaa ook direct weer weg, alleen en hoofdzaakelijk om den braaven Spoors een paar woorden te spreken, ik zal tegen ½ tien á 10 uren bij U aankomen, doet mij het plaizier aan den Agent voor mij te vraagen of ik tegen elf uren, daar of daar omtrent, half elf nog liever, een paar minuten zijn Ed: zou kunnen spreken.

Wat het Vuile Gat betreft, dat kan ik zo min, als U mijn waarde vriend, ook glaaft! Glaaft! wat duurd dat lang om een nieuw voorstel te

162.

te doen, de Hr: Spoors zegde mij gisteren agt dagen, dat het al onderhanden was! Mijn hemel, wat zal er doch van de zaak zelve, de nood haven worden, ik hoor van alle kanten, dat men nu voor de nood haven is, zij die er anders tegen waren, om dat gekke, dat dwaaze rapport te refuteeren, is buiten salomons les: en antwoord den dwaas niet naar zijne dwaasheid, want het is zo vol, dat het op een Vuil Gat, meer of min niet aankomt, maakt doch dat de voordragt op nieuw inkomt. Groet hartelijk onze waardige vrienden alle, en geloofd mij de Uwe F.F.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn;

Den burger C. Brunings president van den water staat te Zwaanburg, Halfweeg Haarlem en Amsterdam.

Expidie 15^e Junij 1800.

Brielle den 15^e junij 1800.

Hoogst geacht vriend!

Gister avond van Dort te huis komende, alwaar nog benodigd hout voor het wester haven hoofd heb gekogt, vont ik Uwe mij altoos hartlijk aangenaame letteren, dien conform zal ik met empressement zorgen, voor de verzogte snuif. Ik heb deezer dagen, nog minder rust, als ooit genooten, en verlang nu, om weg te komen, om al reizende, mij tot het bedoelde oogmerk te rug te brengen. Aanstaaende 24^e hoop ik U mijn waardste vriend, bijzonder ten genoegen alles open te leggen, wat en hoedanig alles voor uit gereguleerd en bepaald is, dat gerust 6 á 8 weeken, zonder de minste hinder voort loopen kunnen, zonder dat de raderen eenige aansmeering nodig hebben, en zich niet ontstellen zullen, als er geene onvoorzichtige handen of hoofden, zich de moeite

163.

geeven, het een of ander uit te schuijven.

Alles is of zal ten mijnen aanzien, zo wel als van onzen braaven van Liender gereed zijn, om naar ons gemaakt bestek, den 24^e na afloop der vergadering, immediaat, het zij dien dag tot Naarden, of Amersfoort door te reizen, Vrijdag zullen wij gezamentlijk bij de Agenten, audientie tragten te verkrijgen, om hun laatste orders te vraagen, en vaarwel te geeven.

Ik heb den 6^e deezer reeds aan den overste Kraijnhoff officieel geschreeven, als directeur der fortificatien, om bij den minister van oorlog, een permissie in forma, aangezien mijne betrekkingen tot de fortificatien te bekomen. En zijn Ed: als vriend, van alles au fait gesteld, zo dat ik alle dagen de laatste, en eenige formaliteit, die er nog ontbreekt wagtende ben.

l.l. Woensdag heb ik bij den Agent der marine gecollationeerd, een nader voorstel, dat door het bewind, aan de eerste kamer zal gedaan worden, tot het graaven eener nood haven, papa Aenua heeft het zelve gesteld, en zodanig ontleed, dat het niet missen kan, of al het volk moet door hun die 't verbeelt, Ja en amen daar op zeggen, terwijl zij, die deswegens den 28^e April l.l. gerapporteerd hebben, bloozen moeten, wegens onkunde, onwaarheden, argwaan en valsheid, die zij bij dat rapport hebben open gelegd.

Dit stuk zal deeze week bij de eerste kamer inkomen, en mij dunkt het moet!, de conclusie van het voorstel ten gevolge hebben.

En op het moment als de hamer vald, steek de schop in de grond, en alles is, volgens salomons les, met alle magt aan den gang.

Adieu waardste vriend! met de oprechtste gevoelens van waare, hoogachting ben ik Uwen dienst en vriend.

J. Blanken Jansz:

164.

Kantlijn:

Den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

Den 20^e Junij 1800, op het bureau bij den Agent zijnde, aan zijn Ed: overgegeeven.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis

Aan den Agent der marine van de Bataafsche republiek J. Spoors.

Brielle den 19^e Junij 1800.

Burger Agent!

Ik neem de vrijheid bij gelegenheid van mijn vertrek buiten s' lands, eenige weinige dagen vroeger als behoord, U in te zenden, mijne gewoone declaratie als directeur der sluis en dok werken, en daar ik onder heb gesteld, dat de penningen mij daar op toekomende, bij mijne afwezigheid kunnen ontvangen worden, zult U mij verpligten de gewoone bevordering, daar aan te willen geven.

Heijl en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deeze instructie aan den fabricq Blanken, met de daar in vermelde tekeningen ter hand gesteld, den 22^e Junij 1800.

Instructie en order voor den fabricq F. Blanken, om geduurende de afwezigheid, uit dit quartier, van den ondergetekende het generaal opzicht te houden, over de onderhanden zijnde bouwingen en leverantien tot de sluis en dok werken te Hellevoetsluis, dato 21^e Junij 1800.

In de eerste plaats zal hij

165.

Fabricq zorgen, dat den aanneemer Bremken zijn aangenomen werk, in de beste order geregeld voortzet, en het zelve volgens het bestek, van dato 9^e Meij l.l., op den 9^e Augustus aanstaande, met de vermetzelde quantiteit van vier maal hondert en twintig duizend steenen opleverd.

2^e Zal hij fabricq zorgen, dat alle muuren worden aangelegd en opgetrokken, idem de hard steenen met de binten en balken gelegen en gesteld worden, volgens de duidelijke grond en profil tekeningen, hem daar van in vijf bladen, geletterd A, B, C, D, E, met s' lands cachet gemarqueerd, bij deeze instructie ter hand gesteld.

Alle welke stukken hij, bij het doen van zijn verslag, bij de terug komst van den ondergetekende, hem weder ongeschonden ter hand stellen zal.

Dienvolgend de blaauwe hard steenen legger stukken, op hunne juiste hoogte, zeer sterk en vast aan elkanderen, en in de muuren vlak draagende, wel geankerd, gelegd zijnde, zal hij zorgen, dat daar op dan de eiken bint balken, van de drie onderscheiden verdiepingen, worden gelegd, alles in die order, en op de genoteerde maten, als de tekening littr: A, en beschrijving daar op te vinden, duidelijk aanwijzen.

Alle deeze eiken binten, moeten op hunne blaauwe legger stukken voor als nog los leggende gelaaten worden.

Ja zelve moeten er naar aanwijzing der laatst gemelde tekening, zeker soort van los toogen in de muuren worden gemenageerd

door middel van welken des nodig, alle deeze eiken bint balken, geheel uitgenomen en verplaatst zouden kunnen worden.

3^e Op derzelver juiste plaatzen, moeten ook met alle zorg en naauwkeurigheid, de hard steenen water kozijnen gesteld, en derwijze met ijzere dooken voorzien, gekramd, en geankerd worden, als de tekening, zo even genoemd, aantoonde, en de zekerheid zulker werken, hem kennelijk, vorderende is.

4^e In de zuid zij muur van den pomp put zal hij een los houten schuif bint doen stellen, met de nodige schuiven voorzien, om maar zo lang dienst te doen, als het grootte dok zal droog gemaakt wezen, als mede in dier voegen, als op meergemelde tekening is aangehaald, en bij genoegzaame afspraak, en kennis van zaaken, bepaald geworden is.

Ook zal voor het boven water kozijn, in die zelfde muur ter plaatze op teken blad littr: D te vinden, eene dito opening gemenageerd worde, vermits bij de bouwing van het drooge dok, eerst de rioolen tusschen deeze zij muur der pomp put, en het drooge dok zelve, met de nodige water kozijnen, daar toe dienstig, kunnen worden gemaakt en gesteld, en waar toe de aansluiting plaatzen, tot verbinding, met staande tanden, in deeze zij muur der pomp put moeten gelaaten worden.

Zo als ook van onderen tot bovenen, behoorlijke staande tanden moeten worden gemengeerd, aan de buiten kant van deezen zuid muur der pomp put, op dat bij de bouwing van het drooge dok, de voor muur tusschen het zelve, en het pomp gebouw, met het zelfde verband daar in verbonden,

en mede vereenigd worden kan.

5^e De ijzer werken tot alle deeze bouwingen, hardsteenen kozijnen enz: zal hij fabricq, volgens naauwkeurige opgaaven en mallen, tijdig op s' lands werf doen maaken, en in gereedheid brengen, en het lood tot de vast gietingen, zal, volgens zijne opgaaven, ten voordeeligste door den penningmeester J.Chardon worden aangekogt, zo als ook ten aanzien der nodige spijkers, plaats hebben zal.

6^e Op de melangien, en het doen beslaan der metzel specien, zal hij de naauwkeurigste order, volgens art: 11 van het bestek doen stand grijpen, zo en in dier voegen, en door den zelfden toezicht in het kalk hok, voor zo lang hij zijn plicht betracht, als in, den voorleeden jaare, bij de bouwing der nieuwe sluis door den oost beer heeft plaats gehad.

Er zullen maar twee soorten van metzel specien worden gebruikt, als:

1^e Sterken, en

2^e Zogenaamde volgens art: 12 van het bestek, gemeleerd en beslaagen, en voorts te doen metselen, als volgt:

(a) De ruimte tusschen de eiken zwalpen, op de onderste vloer, met vlakke klinkert in sterken tras.

(b) Voorts alle de muuren van de pomp put zo binnen als buiten, ter dikte van 2 á 2 ½ steen, met dito klinkert en tras.

(c) De overrest van de diktens daar tusschen beiden, met graauwe steenen in basterd tras. En eindelijk

(d) Alle de buiten fondaments muuren

van het gebouw agter de pomp put met graauwe steen, in basterd tras.

Laatende voor als nog, onopgehaald liggen, de middel muuren voor den stoom cilind, den water bak, kool kelder, trap enz: (op teken blad litt: D in plan en op stand getekend) waar toe alleen maar staande tanden in de buiten regtstands muuren moeten gelaaten worden.

Zullende hij fabricq omtrend alle metzel werken, een naauwkeurig verdeeld, en bevoorens uitgelegd kruisverband doen plaats hebbe met observantie dat over het geheel de muuren, naar juist gestelde mallen, volgens bepaaing en tekening, op het teken blad litt: A duidelijc voor gesteld, zo regtlijng en vlak als doenlijk zij, opgemetzeld worden.

7^e Hij fabricq zal gade slaan, dat er ten aanzien van de verwerking der duizende metzel steenen, dagelijks de naauwkeurigste aantekeningen plaats grijpen, door de bij dit werk gestelde dagelijksche op en toezichters, en waarvan weeklijks de exacte lijst, aan het comptoir van den penningmeester Chardon opgemaakt door hem zelve nagegaan, en bij in order bevinding, met de opzichters en aanneemers, getekend, aldaar tot den afloop, van het werk, geseponeerde zullen blijven, ten einde als dan het generaale momtant kan worden opgemaakt.

8^e Bij aldien het gebeurde, dat met het bepaalde getal van vier maal hondert en twintig duizend metzel steenen, niet ten vollen het peijl van no: 22 ½ voet in hoogte bereikt konde worden, en den ondergetekende noch afweezig

169.

zich bevond, zal hij fabricq, naar den regel van het zelve bestek, met den aanneemer het geld, per duizend steenen bepaalen, daar van kennis geeven aan den president der commissie, tot de executie der sluis en dok werken, C. Brunings, en na bekomen approbatie alle de gemelde muuren, dan ter voller hoogte van 22 ½ voet aan het peijl doen opwerken, op die hoogte de blaauwe steenen dek stukken (welken door den aanneemer van der Koog en Smak van Strij, als dan klaar gemaakt te Hellevoet geleverd moeten zijn) volgens de tekeningen litt: A en B doen leggen en ankeren, tot derzelver boven kanten gelijks no. 24 voeten aan het peijl, dat is de begaane grond, doen voltrekken.

9^e De afweezigheid van den ondergetekende, onverhoopt als dan nog plaats hebbende, kan er met den aanneemer onder goedvinden als boven, per duizend steenen, op grond van het zelve bestek, worden bepaald, tot de opmetzeling van het gantsche gebouw der stoom machine.

Waar na dan al wijders (door bovengemelde leverantciers der hard steenen klaar gemaakt en geleverd moetende zijn) de onder bazement steenen en plint stukken gesteld geankerd en tot de bovenkanten met vlakke klinkert in sterken tras, aangemetzeld kunnen worden.

Zo als dan ook volgens de tekening litt: B en C, eerst bij voor keur de agter en noord zij muuren, en vervolgens de front muur en voor facade, tot de onderste laag binten, dat is ter hoogte van nog 10 voeten boven

170.

de begaane grond (no. 24 voeten aan het peijl) kunnen worden opgemetzeld.

Waar bij moet worden in acht genomen, dat de banden in de front en voor facade muur, volgens de juiste verdeeling, naar de mal, in het groot daar van voorhanden, gemetzeld worden, van donker gecouleurde vlakke klinkert, en de onspringende refans van bleek gecouleurde graauwe steenen. En de metzel specie boven de grond, moet over het geheel basterd tras zijn.

De hardsteenen impost en slot stukken der toogen, als dan benodigd, moeten als boven, ook door voormelde leveranciers, voor die tijd klaar gemaakt, geleverd zijn.

En daar er bij het stellen der hardsteen werken, een of twee bekwaame steen houwens worden vereischt, kan hij fabricq dezelve daar toe ontbieden, van gem: van der Koog en Smak van Strij, of bij aldien zommige werkzaamheden, daar toe te gering waaren, een steen houwer daar toe uit Brielle doen komen.

10^e Hij fabricq zal ook over het algemeen zorgen, dat de lopende leverantien van heij paalen hard of metzel steenen, kalk en tras, volgens de aanwezig zijnde opgaaven, notitien, contracten of bestekken, hem alle bekend, en op het comptoir van den penning meester J. Chardon te vinden, rigtig blijven voortgaan en geschieden, ook dat de daar bij gestatueerde keuringen, punctueel plaats hebbe. Ten welken einde hij zelven, volgens de conditie van aan koop, zal gaan keuren, of zorgen, dat door s' lands baas Verdoorn of A. Vermaas, zulks heij paalen, welken door L. Verdonk van Seijst nog moeten

171.

geleverd worden.

11^e Ingeval geduurende de absentie van den ondergetekende, omtrend een of ander deezer zaaken, attestatien moesten worden verleend, zal hij met den penningmeester J. Chardon, dezelve opmaaken, om gezamentlijk getekend, aan den Amanuensis of secretaris der commissie, C Apostool in S' Hage, verzonden te kunnen worden, ten einde ook dergelijke zaaken, op deeze wijze, naar rigtige order, ter betaaling, kunnen worden bevorderd.

12^e Eindelijk zal hij fabricq mede zorgen, dat bij voortduuring alles naauwkeurig, in de weeklijksche rapporten word aangetekend, en zal ook van den staat der zaaken , bij deezen bijzonder te zijner tijd tot tijd behoorlijk rapport doen, aan den president van de commissie voornt: zonder welkers schriftelijk consent en speciale order, hij in geenen opzichte van deeze instructie zal afgaan, nog toelaaten, dat door wie ook, daar tegen gehandeld word.

Wordende hem overigens, door den ondergetekende, die zijn vlijt, ijver en kunde, ten vollen bewust is, de redelijke geëmploijeerden en werk lieden, in allen gevalle ten sterkste aan bevoelen.

J. Blanken Jansz:

172.

Kantlijn:

Den constructeur generaal van s' lands marine S. Glavimans te S' Hage

P: ord: post uit Brielle, den 21^e September 1800.

Brielle den 21^e September 1800.

Waarde vriend!

Morgen hoop ik gereed te zullen worden, met eenen bepaalden staat, waar in ik de grootte uitvoeringen van Hellevoet gevonden heb, te kunnen inzenden.

Maar zegd doch bij voorraad aan den waardigen en braaven minister Spoors, dat er geld manqueerd, en dat zulks van de schroomlijkste gevolgen zijn kan. Ik heb bij de 600 menschen, tot het graaven en het maaken der schoeijingen voor de order werkende gevonden, behalven 52 stuks baggerschuiten, met hunne baggerders tot het verdiepen van de voor gronden buiten den dam. De s' lands dienstige aanwending, met order, waar in dat alles werkende is, kan niet wel verbeterd worden, doch mijne opnemingen van het geen nog te doen staat, bevinden, bij tamelijk goed weer moet ge werkt worden, eer men tot het opruimen van den dam, die de nood haven sluit, zal kunnen geraaken. En mijn vriend weet beter als iemand, dat als straks slegt weer, alle dag regen en wind gaat komen, geld en directie de eenige middelen zijn, om het volk in zodanig een modder poel, aan den gang te houden, waar uit volgd, dat deeze laatste maand in de armen hangen kan, voor het artikel van geld, veele ingehouden penningen, als van de schaft werkers, baggerders moeten dan worden afbetaald, en vereisschen dus nog meer, als

op andere tijden bij kas te weezen. Zo dat ik doch bid en hoop, dat gezorgd worden zal, dat daar aan nu vooral geen mangelkome, want bij aldien niet alle ingespannen kragten worden gaande gehouden, nog een volle maand lang, dan komt men waarachtig met de nood haven (niet tegenstaande al het mogelijke is gedaan) nog niet goed waardig Uw brief van gisteren doet mij des aangaande min of meer verschrikken, daar Ue zegd, zo dat indien nog geld zoude moeten weezen, zulks in den verderen loop van dit jaar zo gering mogelijk gemaakt worde, om dat de beide zes pecten, als die van de nood haven en dok werken, na genoeg bij de rekenkamer verrekend zijn. Hoe kan, hoe wil men verminderen, lieve vriend! werken die daadelijk onderhanden zijn, en daar geen oppenhoud aan gegeven worden kan, en deeze werken zijn immers:

1^e de nood haven.

2^e het dammen der oude haven, en

3^e het gebouw der stoom machine.

Hoe kan men aan een deezer drie voorwerpen in het geringste verminderen. Dat kan immers niet, en grosso modo op zijn allermint gerekend, zal daar voor in den loop van dit jaar, behalven de 16000 gulden, door Chardon, op dato den 13^e September gevraagd, en waar aan daadelijk gebrek is, en die ik daarom bid, dat spoedig gezonden worden, nog benodigd zijn aan den penninmeester Chardon te fourneeren, 28 á 30 duizend gulden, in 2 á 3 termijnen; steld een in het begin van November, en een in het begin van December, deeze gelden zijn waarlijk onvermijdelijk,

spreekt op dien voet er over met den minister, die er ras even als Ue, van overtuigd zal zijn, en geloofd mij dat ik altoos blijft.

U hoogachtende vriend!

(was get:)

J. Blanken Jansz:

NB. Ik had nog een voornaam point vergeeten, naamlijk de knieën voor het wester zee haven hoofd, hoe staat men daar mede, heeft men des aangaande van Uwe goede diensten voor den waterstaat, dra eene goede bezending te wagten. Meld mij dat zo dra mogelijk, en zend de nodige order af, dat eene lading knien naar Hellevoet afgaan.

Kantlijn;

Den agent der marine van de Bataafsche republiek J.Spoors resideerende te S' Hage.

22^e September 1800. Copie van deeze missive aan den president Brunings gezonden den 23^e September 1800!

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek

Brielle den 22^e September 1800: Ao 6 L B.

Burger Agent.

Zedert mijn terug komst, in dit quartier, nu 8 dagen geleden, heb ik mij ernstig bezig gehouden, den staat der uitvoering van s' lands maritime werken, te Hellevoetsluis, onder

mijn bijzondere directie staande, naauwkeurig te onderzoeken, ten einde aan U, en de commissie ter executie, eenige bepaalde op

175.

gaave te kunnen doen, zo als ik de eer ga hebben, bij deeze U voor te leggen.

Drie hoofd werken (behalven loopende leverantien van materialen, voor de volgende jaaren, doch waar van het niet nodig zij, bij deezzen melding te maaken) zijn, volgens het beraamde plan, van werkzaamheden U bekend aan den gang, en moeten uit de geaartheit dier werken zelve met alle kragten ter voltooiing onafgebrooken worden voort gezet, te weeten:

1^e de nood haven.

2^e de damming der oude zee haven.

3^e het nieuwe gebouw tot de stoom machine.

1.

De nood haven, welke wanneer zij, zonder onverhoopte ongelukken, over een paar maanden tot de beste leg en bergplaats, voor een aanzienlijk gedeelte van s' lands zee magt zal kunnen dienen, voor een meester stuk van uitvoering, door alle deskundigen, zal mogen gehouden worden, bevindt zich reeds binnen den dam, op veele plaatzen, ter voller diepte, van 21 á 21 ½ voet , onder de gewoone vloed (Amsterdamsche maat) uit gegraven, en er zijn nog ruim 2000 schaften aardspecie uit te werken, om doorgaande, ruimelijk, de bepaalde diepte en breedte binnen den dam, vergraaven te krijgen. Hier toe heb ik alleen 315 manschappen in zeer goede order werkende gevonden, en deeze kunnen in 14 á 15 dagen, de bovengemelde vergraaving tusschen den dam voltooijen.

176.

De houte schoeijingen, waarmede het U zo s' lands dienstig goed gedagt heeft, de kanten van deeze nieuwe vergravingen te laten bezetten, bevinden zich aan de west zijde, en op het noord- einde tot boven het gewonnen ebwater afgemaakt, terwijl 2/3 der lengte aan de oost zijde, met schoeiing paalen is beheid, en wanneer den s' lands scheepstimmer baas van "T Hoff die daar bij alle activiteit betoond, met de 270 man, daar thans aan werkende, onafgebrooken, zo als hoogstens vereijst word, op den tegenwoordigen voet blijft voortgaan, zal ook die beschoeiing aan de oost zijde, boven het gewoone laag water afgebouwd kunnen zijn, 10 á 12 dagen na de gemelde voltooiing der graaf werken. Waar uit volgt: dat met behoud van tamelijk goed weer en zonder onverhoopte ongelukken, en graaf werken, en beschoeijingen van de nood haven, binnen den dam, met ruim half October, zo ver afgemaakt kunnen zijn, dat het buitenwater daar in toegelaaten, en dus aan het weg ruimen van den dam, als nu nog dwars door de nood haven liggende, begonnen worden kan.

Tot het wegruimen van gemelden dam, het welk merendeels door bagger schuiten geschieden moet, zal onder bekwaam werk weer 4 weken tijds worden vereijst, om op de diepte van 17 ½ á 18 ½ p; Amsterdamsch, beneden het gewoone vloed water te geraaken.

En het is op die diepte, reeds zo aanmerkelijk meerder, als in de oude haven immer gevonden word, dat bereids voor dit winter saijsoen, s' lands scheepen van

177.

oorlog, over de ondergronden van meergemelde dam, en de voorgronden van de meergemelde nood haven, welke eerst in het begin van Julij beslooten wierd, te doen maaken, binnen gedreeven, en als in een dok geborgen zullen kunnen worden. Terwijl dan het volgende voor jaaren zomer saijsoen dienen kan, om ook die voor gronden op de volle diepte van de 20 evengemelde binnen vergraaving te brengen: op dat, bijna de allerdiepst gaande oorlogs scheepen, met volle equipagien en last, ten allen tijde, met hoog water, vlot daar in haalen kunnen

dan tot voortzetting van deelen allezints dringenden arbeid, zal voor dit na jaar, behalven de laatste tien duizend gulden volgens U verbaal de dato 19 dezer, te Rotterdam, te ontvangen, onverwijld noodzaaklijk zijn, dat in het begin van October, nog tien duizend gulden aan den penningmeester Chardon afgegeeven word. Terwijl tot voortzetting en onderscheiden afbetaalingen aan schaft werkers, baggerders even nodig zij, dat in het begin van November, nog andere 10 duizend gulden worden verleend.

2.

De damming der oude zee haven, zal naar gelang, men met alle zekerheid, de opening der nood haven naderd, immediaat begonnen worden, en alles is daartoe dermaten in gereedheid, ja aanvankelijk in werking, dat wanneer volgens het zo even gestelde plan, met half October aanstaande, de daadelijke wegruiming van den dam in de nood haven geschieden kan, ook met

178.

kragt van manschappen, de geheele toedamming van de oude haven, als dan immediaat plaats hebben zal.

De inrigtingen door middel van vaste kruij bruggen over de geheele breedte der haven enz: waar door die uitvoering minder van het zuide herfst weer afhankelijk zij, is derwijze gemaakt, dat men rekenen mag met die damming, tegen ultimo November, boven het gevaar van hooge zee vlooden te zullen zijn.

Bijzonder tot dit werk, het welk straks te gelijk met de voortzetting der nood haven met alle kragten aanvangen moet, zal in den loop van October en November 6 á 7 duizend gulden nodig zijn, behalven de voorens gemaakte petitie van penningen, alleen voor dee nood haven geschikt.

3.

Het gebouw voor de stoom machine, is zo ver gevorderd, en mede derwijze geregeld onderhanden, dat de muuren daar van, voor den aanstaanden winter, bij bekwaam na jaars weer, ter voller hoogte, kunnen opgemetzeld komen, zo dat het zelve gebouw onder het dak zal kunnen worden gebragt, om, zo dra in het volgende vroeg jaar, alle werktuiglijke deelen der stoom machine zo als men reden hebbe te hoopen, uit Engeland zullen aangekomen weezen, daar in te zamen te kunnen stellen, ten einde in den voor zomer van het volgende jaar tot de droogmaaking van het dok en haven in werking te brengen.

Tot voltrekking van welk gebouw, ook bijzonder de kas van den

179.

penningmeester Chardon, in den loop van dit na jaar, nog 6 á 8 duizend gulden behoeven zal.

Zie daar burger Agent eenen staat der zaaken, zo als dezelve, betreklijk de grootte ondernemingen, der sluis en dok werken te Hellevoetsluis, zich thans bevinden: waar bij ik het genoegen hebben kan te verzekeren, dat alles geduurende mijne afwezigheid naauwkeurig, naar den schriftelijk gestelden regel, of naar de geregeldste toedragt der dingen, dermaten ordenlijk, en met zo veel zorg en ijver voor den algemeenen dienst is behandeld geworden, als mogelijk is geweest, dan waar omtrent na afloop der bepaalde uitvoeringen voor dit jaar, bij mijn gewoon rapport aan de commissie tot executie der sluis en dokwerken, aan wien ik de eer heb, tot haare voorlopige informatie, copie van deelen in te zenden, gelegenheid vinden zal, meer in het breede te handelen.

Heijl en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den president van den waterstaat der Bataafsche Republiek C. Brunings te Zwaanenburger halfweg Haarlem en Amsterdam.

P: ord: post uit Brielle den 23^e September 1800.

Brielle den 23^e September 1800.

Waardste vriend!

Ik bedank U voor Uwe aangenaame, met het stuk van de hulp gaten van Altona.

Hier nevens gaat copie van een soort van rapport, op gisteren aan den Agent Spoors, op deszelfs verzoek ingezonden, waar bij Ue

180.

bemerken zult, dat ik niet vergeeten heb, de zorg om de kas open te houden, om dat ik uit een brief van onzen vriend Glairmans, en uit een verbaal van den Agent zelve, aan den penningmeester Chardon, meende te bespeuren, dat men dagt, als of er voor deeze onze compagne genoeg gedaan zoude wezen. Bij die gelegenheid heb ik nagegaan, hoe wij met onze petitie staan, en dat sluit meesterlijk, zo dat, als alles wat nog op ordonnantie moet worden betaald, voor dit geheele jaar, op de gepetitioneerde f 166. duizend gulden uitkomen zal, is f 90 duizend voor de eigelijke sluis en dok werken, en f 70 voor de nood haven.

Te zamen

f. 160 duizend.

Uit de brief aan den Agent kan men ook zien, hoe krab nu alles aankomt, en ieder des kundig mensch weet, wat zulke werken, zo diep graaven, diep baggeren aan een zee haven, en eene zee rivier, dammen in de maanden van October en November, geld verslindend zij, en noodzaaklijk als men straks herst weer, storm en regen gaat krijgen, kostbaar worden moeten, wil men zo ver geraaken, zo als volstrekt moet.

1^e Om s' lands oorlogs scheepen te bergen, en

2^e Om de haven gedamd te krijgen, dat men het gevaar te boven kome, zo dat men zich niet behoefde te verwonden, als niet alle mogelijk zorg aangewend ware geworden, en nog steeds aangewend bleef. Ja veel ligt niet tegenstaande al het mogelijke, het deliberereen in het voor jaar, en daar op gevolgde weigering, den lande zeer duur te staan zoude komen, niet alleen, maar dat wij daar door f 20 á 30 duizend gulden op onze gemaakte petitie, zeer ligt te agteren zoude moeten geraaken. Adieu waardste vriend!

Ued: din: d vriend

(was get:)

J. Blanken Jansz:

181.

Kantlijn:

Aan den burger J. van den Bosch koopman in steenen te Herwijnen.

Met de schippers P.v.d.Priem en Aart Spek verzonden, den 25^e September 1800.

Hellevoetsluis den 25^e September 1800.

De directeur der sluis en dok werken ten Hellevoetsluis.

J. Blanken Jansz:

Aan de steenkoper J. van den Bosch te Herwijnen .

Medeburgers!

Uwe brief van den 30^e Augustus l.l. aan de burger van Liender geschreeven, mij overhandigd zijnde, om daar op te antwoorden, haast ik mij Ue: te melden, dat ik in mijn qualiteit, als directeur over deeze werken, niet anders kan doen, als te herhaalen, het geen ik op dato den 25^e Maart l.l. aan Ue: op last van de commissie ter executie van de sluis en dok werken, geschreeven heb, met verzoek, om ten spoedigste een begin te maaken, met het naar herwaards zenden, van de steenen, die Ue: volgens aankoop nog schuldig zijt.

Terwijl ik bij de eerste vergadering van gemelde commissie, U nader verzoek, om 60.000 minder te leveren, voordragen, en Ue: dan nader schrijden zal, dan het is, ondertusschen van belang voor U, dat U ten spoedigste een begin maakt met het afscheepen.

Ten welken einde U, brengen deezes schippers Pieter van der Priem en Aart Sopek, gelieve te bevrachten, wij hebben betaald van de Whaal 26 stuivers dus kund U tot dien prijs, bij U van daan schippers krijgen, zend dan ook dezelve maar af. Ue: vergist zich met te gelooven, dat ik zoude gezegd, hebben, dat het op geen 40 á 50 duizend steenen aankomen zou, door dien ik nimmer de eer heb gehad U te spreken, ook zoude zulks strijden, tegen het door U getekend contract door de commissie geaprobeerd en gearresteerd.

Heijl en achting.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

182.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors, resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit brielle den 1ste October 1800.

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 1ste October 1800. Ao 6 l.b.

Burger Agent!

Vermits de damming der oude haven van Hellevoetsluis daadelijk beginnen moet, en de overige werken der grootte uitvoeringen aldaar, Ue: alle bekend, nog kragtdaadige voortzetting, in dit reeds vergekomen jaar saijsoen vorderen, zo neem ik de vrijheid, U eerbiedig en dringend te verzoeken, dat de kas van den penningmeester Chardon, ten allerspoedigste mag worden gesubsidiëerd, met de som van 12 á 14 duizend gulden.

Heijl en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den agent der marine van den Bataafsche Republiek J Spoors resideerende te S' Hage

P: ord: post uit Brielle den 5^e October 1800.

De directeur der grootte sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan de Agent der Marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 5^e October 1800. Ao 6 l.b.

Burger Agent.!

Ik heb de eer aan U te zenden, mijne gewoone declaratie, als

183.

directeur der sluis en dok werken te Hellevoet, met ultimo September l.l. verscheenen.

Bij welke gelegenheid ik het genoegen hebben kan, Ue: te melden; dat, hoe onstuimig en regenachtig het weer dagelijks is, het werk der nood haven met alle kragt word voortgezet, zo dat toen ik gisteren avond van Hellevoetsluis vertrok, de houte schoeiing ook aan de oost zijde ter hoogte van de gewoone ebbe, tot aan den binnen dam zeer na voltooid was. Waar uit U bemerken zult, dat wij voor als nog, goed op ons gemaakt bestek staan, om tegen den 10 á 12 deezer, te kunnen beginnen, aan het daadelijk weg neemen van den dam, om alzo de nood haven te openen.

Zulke werken, zo ver in het najaar, derwijze te moeten voort zetten, zo als wij, door het te laat besluit, thans verplicht zijn te doen, en tot stand brengen zullen, worden uiterst kostbaar, en laten zich niet uitvoeren, als door extra ordinare middelen en belooningen werk volk, onderbaazen, javaanen enz: zijn daar toe nood zaakelijk onder het bereik van de directie in loco, maar onder anderen bevind den scheepstimmermans baas van 't Hof, zich niet in dat geval, en daar hij evenwel geen weer, geen moeite, nog diensten, die in deeze onder mijne directie, tot voorzetting te pas komen, ontziet, maar gewillig allen ijver betoond, hoop ik dat Ue: mij niet ten kwaaden duiden zal, hem als zodanig bij U bekend te maaken, ja in overtuiging, dat nuttig zoude zijn, ter opwekking van emulatie, neem ik ootmoedigst de vrijheid, U voor te stellen, om aan hem, van Uwe, zijde zelve, daar voor eenig douceur te doen toekomen.

Heijl en eerbied.

(get:)

J. Blanken Jansz:

184.

Kantlijn: den commissaris directeur bij het zuidelijk departement der marine G. J. Jacobson te Rotterdam.

Per terug gaande expresse, des morgens met het opene der poort, van den 21^e October 1800. Uit Brielle.

Brielle den 20^e October 1800.

Zeer geacht medeburger!

Op 't moment te huis komende, vind ik Uwe geëerde, in antwoord daar op diend: dat het volgens onderlinge afspraak met Asmuis is, dat zijn Ed: aan Ue: zou voorslaan, om tot het zetten der meer paalen, cum annex, ook het daar toe graaven en plaineeren der gronden, met een woord tot het ten spoedigste applaineeren der gronden agter der schoeiing, een som van 6 á 8 duizend gulden te mogen ontvangen, om dat de gelden voor de eigenlijke nood haven, zo ver aan zijn, dat ik er ter naauwer nood, de diepte voor in de mond mede zal kunnen haalen, immers geen duit spandeeren kan, om langs de kanten die mantime gemakken en gerieven daar te stellen, die een zulk schoon ja pragtig stuk, als die haven is, volmaaken kan, en waar, toe ik weet dat Uwe mede hulpe niet ontbreken zal, bij alle welzijn passeer ik Vrijdag aanstaande Rotterdam, zo ik dan om half tien, uur s' morgens geen belet doe, zal ik mij de eer geeven Ue: te komen zien, en te overleggen, wanneer ik het plaizier zal hebben, U te

Hellevoet in de nood haven op te wagten, in dit moment kunnen er reeds scheepen van 10 á 12 voet voet in havenen, weinig voorbeelden of geen, zullen de historiën in den water bouw opleveren, dat eene haven, die in Julij nog moest beslooten worden, in October 100 koopvaardij scheepen, ten allen tijden vlot zou kunnen bevatten, en dit is toch thans waarachtig het geval, met beschoeijde kanten enz: enz: dit stuk zal door alle tijden, het gouvernement, en hun die deel aan de uitvoering hebben waar onder Ue: mede behoord (ik had

185.

had haast gezegd de grootste) eer aan doen, met een voor veelen nog door een halstarrig ongelooft tot alles wat goed is, onbegrijpelijk nut en voordeel voor de koophandel en zee vaard onzer Republiek.

De tijd permitteert mij geen moment meer, als te betuigen dat met alle hoogachting steeds ben..F.F..

(get)

J. Blanken Jansz:

In vliegende haast.

Kantlijn: deeze pro memorie aan den fabricq Blanken overgegeeven den 21^e October 1800.

Pro memorie van den ondergeteekende voor den fabricq F. Blanken.

Brielle den 21^e October 1800.

1^e Ten aanzien van het stoom machine gebouw, om de tweede laag binten te doen rijzen, dat dezelve meer boven de boven dorpels der kozijnen verheven komen, zal men drie blokken, tusschen de gemetzelde slot stukken, van de kozijnen der eerste etage, en de ronde lucames van de tweede metzelen latende het middelste blok als eene band, cordons gewijs $\frac{3}{4}$ duim over het naakt der overige muuren oversteeken.

Daar door kunnen ook de toogen in de draag muur, hooger, of wel na genoeg gelijk in hoogte met de onderste worden, vermits de tweede verdieping nu weinig minder hoogte bekomen zal.

2^e Het middelste kozijn in 't front moet een nis worden, even als in het midden der voor facade.

3^e Het te kort komend hout voor de kap, door Bremken opgegeeven, zo ook de schot balken voor de sluis door den oost beer, zijn gisteren

186.

door den ondergeteekende, aan van Stolk opgegeeven, volgens notitie op't comptoir te vinden, en daar over moet, ingeval dat hout niet spoedig aankomt, aan van Stolk van tijd tot tijd geschreeven, en aangemaand worden.

4^e De notitie van het hout voor de lijst moet worden opgemaakt, en aan van Stolk, ter bezorging, hoe eerder hoe beter worden besteld.

5^e Daar er geen deuren nog andere raamen, als in de gemaakt wordende kozijnen, in het bestek van Bremken zijn beschreeven, moet ten eersten door een paar goede timmerlieden, als Dirk Borggreeven, het hout voor alle de deuren, en overige raamen van het stoom gebouw, uitgezocht, gekort, gekantregt en te droogen gezet worden, uit die 2 duim of 1 $\frac{1}{2}$ duim eiken planken, welken op de werf voor de sluis en dokwerken aangekomen zijn.

6^e De fabricq moet met de aanneemers op de plaats zelve berekenen, hoe lang er nog gemetzeld moet worden, eer het stoom gebouw op zijn hoogte zal zijn, en daar van moet den ondergetekende morgen avond bericht hebben.

7^e De mallen die Bremken, volgens afspraak met mij maaken zou, om de ankering voor de eiken binten, altoos te kunnen doen, als de kenter balken gelegd zullen zijn, nagaan en examineeren.

8^e Deeze ankers en alle ijzer werken moeten gewoogen, en daar van goede notitie gehouden worden.

9^e Ten aanzien van het lood der

187.

gooten, de nodige opgaaven doen, en voorts bezorgen dat de nodige leijen, ten minsten prijzen op Hellevoet, voor het stoom gebouw geleverd worde, op ordonnantie te betalen: en dat met den leij dekker te Brielle word geaccordeerd, per □ roe, door den penningmeester Chardon te betalen.

Nood haven.

Daar van moet de diepte, in den voormond, en daar den dam gelegen heeft, gepeilt, en uiterlijk Donderdag morgen aan den ondergetekende worden opgegeeven, met een overslag van den tijd die er nog moet gebaggert worden, om met hoog water, de diepte van 17 á 18 voeten, in het guijsl te bekomen!

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage

P: ord: post uit Brielle, den 23^e October 1800.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek

Brielle 23^e October 1800 Ao 6 l. b.

Burger Agent!

De storm van eergisteren nagt, deed zeer onverwagt het vloedwater hier in onze zee gaten, buiten gewoon hoog opstijgen, zo dat het gisteren morgen, omtrend ten 6 uur, te Hellevoet aan het peijsl, gelijk No: 23 voeten

188.

tekende, en dus maar een voet laager, als de hooge zee vloedden, van 14 en 15 November 1775, aldaar geweest zijn, welken voor de hoogste van deeze eeuw bekend staan.

Zulke onverwagte hooge zee vloed, met zodanigen storm, eensklaps te zien, en te moeten afwagten, voor gantsch nieuwe werken, welken nog maar ten deelen, of zeer versch aangeaard zich bevinden, als onze sluizen, water schoeijingen, kaijen, bermen enz: van de nood haven, en gemaakte uitwateringen te Hellevoetsluis zijn, heeft mij, hoe bewust van derzelve solide aanleg en goede uitvoering, aan den eenen kant, doch ook kundig, wat zulke geweldige persing en slag van zee waater, overweldigen kan, eenige bedugte uren te weeg gebragt. Dan gode zij dank, er is niets schadelijks gebeurd, en geene de minste bedenkelijke verschijning, van eenig gebrek, heeft zich veritoond.

Eene belangrijke proef, derhalven, burger Agent! Doorgestaan waar van ik U geen ogenblik onbewust laten mag, om dat dezelve alles, met betrekking van de deugzaame daarstelling, zo veeler aanmerkelijke zee haven en water werken, proef ondervindelijk beweezen heeft, wat immer verlangd konde worden.

En wat de voordeelige aanleg, en goede gelegenheid der nood haven zelve aangaat, deeze overtreft in zekere opzichte alle verwagting, nu men dezelve geopend ziet: Ja bewijsd zich meer en meer een groots stuk, het welk door alle tijden heen, voor alle weldenkende, en in s' lands zee vaard en koophandel deelneemende vaderlanders, bij goede onder

189.

houding, en volmaaking van alle toepasselijkheden, waar voor het vatbaar is, een voortreflijk, en hoogstens eer doende gedenkteken blijven kan, voor het gouvernement in het algemeen en voor U ministerie in het bijzonder.

Waar bij nog deeze grootte bijzonderheid zich voegd, dat eene zee haven van 15 Rhijnlandsche roeden wijd, 80 roeden lang, en 21 á 22 dito voeten diep, uit eene geheel boven den vloed liggende pleine uitgestooken, ten wederzijde in de beste order sterk beschoeijd geenzints het werk is van een of meerdere jaaren, maar, of schoon dit alles in de maand Julij l.l. bij de hoogste magten deezer republiek nog moest beslooten worden, er op dato deezes, indien het nodig ware, honderd stuks gewoone koopvaardij zee scheepen, 10 á 12 voeten diep gaande, daar binnen, op de gemaklijkst, beste, en zekerste wijze, havenen kunnen, zo wel als over drie á vier weken, bij behoud van eenig handzaam weer, alle onze oorlogs scheepen van linie, zo wel als de fregatten, thans ter rheede van Hellevoet, of in de oude haven liggende, daar in geborgen zullen kunnen worden.

Eene uitvoering, waar van men gerustelijk vermelden kan, dat de haven of water bouwkundige historien, zo min van ons, als van eenig, in dien opzichte, bekend land in de waereld, het bekend is, dat de grootste mogendheden en marine, van de oudste tijden af, uit overtuiging, op ondervinding rustende, dat der gelijke inrigtingen, den welvaard en rijkdommen der ingezetenen, het meeste vermeerderde, al hunne zorgens en vermogens daar aan hebben te

190.

kosten gelegd, en waar van de Romijnsche en latere geschiedenissen, ja die van onze eeuw getuigen, hoe eenen Peter en Fredrik de Grootte, hunne zorgen daar aan hebben besteed, immer of ooit eenig voorbeeld heeft opgeleverd.

Waar omtrent mijne hartelijke wenschen zijn, dat door de spoedige weder opening, eener vrije en vreedigen zee handel, het vaderland alle die heilzaame vrugten, en grootte voordeelen genieten mag, waar toe deezen noodzaaklijken aanleg, en snelle uitvoering, als dan ten hoogsten zoude kunnen bijdraagen.

Heijl en eerbied.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den commissaris directeur bij het departement van finantien, van het agenschap der marine Penning te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 3^e November 1800.

Brielle den 3^e November 1800.

Zeer geacht vriend!

Gister avond laat van eene burger commissie te huis komende vind ik Uwe altoos aangenaame van 30^e l.l. er zullen om de bewuste palissadeering dwars over de contre escarpe te zetten, ongeveer 350 á 400 palissaden benodigd zijn. Ik ga op 't moment, hoe zeer storm en regen weer, opzitten naar Hellevoet, alwaar wederom zo ik hoor, allarm is. Ik hoop de commissaris directeur Jacobson er nog te vinden, en ik verzeeker, dat alles in een moment geschikt is, het doet mij leed, dat men zo noodloos den Agent ontrust, de nood haven heeft reeds 13 á 14 voeten diepte op den dam, en dus al veel dieper

191.

als de oude haven: De baggeringen zijn meesterlijk voort gaande, en zullen duuren, zo lang maar voorgezet kunnen worden, wat dunkt Ue: dus, is het geen faus allarm, uit gebrek aan..... maar ook dat men nog minder diepte had, er is geen grein reden om ongerust te zijn, de koopvaarders alle 100 als men wil, kunnen er 20 wel liggen, als voor 8 dagen een Amerikaansche brik er reeds zonder slag of stoot in gebragt is. Zeg dit een en ander voorlopig aan den Agent Spoors, onder betuiging van mijne oprechte hoogachting en zele, met welke altoos blijve!

Uw heilwenshende vriend.

(was get:)

J. Blanken Jansz:

Adieu geen ogenblik tijd meer. Ik hoor dat de commandant Clarisse eene palissadeering in het hoofd, en aangewezen heeft, langs de geheele oost zijde van het kanaal. Ik ben verlangend te verneemen wat nut men daar mede bedoeld. Als de scheepen van oorlog, langs de west zijde in de nood haven liggen, en men sluit eenvoudig, dwars over de contre escarp af, wat wil men dan meer, als eene wagt bij die barriere daar in te maaken. Ook dat verzeker ik U mijn vriend kan de reden van ons denkbeeld, op het terrein met den Agent besprooken, niet wederstaan, wat een zegen dat men de nood haven heeft, dat is de wortel van al het goede, men kan nu zo als men wil, en het meeste schiklijk voorkomt, zelfs met de damming, de conferentie die wij heden te Hellevoet hebben zullen, zal alles afdoen. Ik weet doch in godes naam niet waarom axpressen gesonden, en zo veel beweeging gemaakt

194.

had, met de commissaris directeur Jacobson, in een moment te vereffenen, zijn Ed: begreep aanstonds de historie, dan daar evenwel altoos overig bleef, de nu reeds zo hoog geopperde zwaarigheden, heb ik op genoegzaam voorstel van gem: commissaris directeur met onderling overleg, dien arbeid opgeschort, en geef daar van kennis aan den president van de commissie der sluis en dok werken, die ik mij vleij, dat op gronden als boven, het een en ander approbeeren zal.

Ik kan uit de weinige verdienste der zaak, zo als U ligt gevoeld, daar over weinig voldoende aan den Agent officieel schrijven, weest zo goed, des aangaande, van het geen ik Ue: hier onder de schaduw van vriendschap gemeld heb, die kennis te geeven, welke U tot het waare verstand der dingen, voeglijk oordeeld.

Maar eene andeere zaak, mijn vriend, daar Ue: alleen in afdoen kund, is de nimmer geld houdende kas, van Chardon, de penningmeester, hij ontvangd nu van de week f. 10 duizend gulden, maar zijn schuld is zo groot, dat hij aanstaande Zaterdag, voor de beide respecten, nood haven en sluis en dok werken, f. 1500 guldens in kas houd, en als de baggerboeren nu over 14 daag á drie weeken, wanneer het saizoen dat werk verbieden zal, uit scheiden moeten, is er bij de f. 5000 guldens nodig, die af te betaalen. Zegd mij dus in gods naam, waar moet men die haalen! Hier op wagt ik Ue: stellig antwoord, zo spoedig mogelijk, geliefd mij ook een goed sollicitateur, of iemand van Ue: bureau op te geeven, die de ordonnantie van de leverantiers

en aanneemers ligt en bevordert, zij moeten zo iemand hebben, waar aan zij zich adresseeren kunnen, en best was dat iemand aan de marine gehoorrende, zij maalen mij alle dag daarom, en om geld, gisteren hoorde ik te Hellevoet, dat Bremken al aan den Agent geschreeven had, meld mij maar een goed iemand, waar mede zij correspondeeren kunnen. Adieu! vriendelijke groete en hoogachting F.F.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Gisteren ontving ik een brief uit Darmstad, van den Ing: Hijdraulique Wiebeking, die mij zegd, dat hij reeds bezig is, om een uitgaaf te vervaardigen, over de drooge dokken van Brest en Foulon. Waarom mogen wij nu doch de Duitschers niet voorgaan, met zulk eene uitgaave, daar wij de zaak beter, ik meen de stukken tot zulke uitgaaven, zedert 2 á 3 jaaren bezitten, spreekt daar nog eens over met den Agent S.V.P.

Kantlijn;

Den eerste commissaris inspecteur en president van de commissie, tot de executie der sluis en dok werken te Hellevoet C. Brunings te Zwaanenburg, Halfweg Haarlem en Amsterdam
Ezp: 4^e November 1800.

Brielle den 4^e November 1800.

Hoogst geacht vriend!

Uit de nevens gaande stukken zult Ue: zien, waar van hier deezer dagen questie is geweest, dan dewelke, zo dra ik gisteren in Hellevoet aankwam vereffend geworden zijn, zo ik hoop en vertrouw, ook ten genoegen van Ue: en de commissie der sluis en dok werken. Laatstleden Donderdag had ik zagt aan laten beginnen, met wat kleij specie, tot formeering van de staal des dams, dwars door de oude haven te laten

kruijen, in de sleuf tot dat einde, op die plaats, alwaar den dam liggen zal, diep beneden de overige gronden in de haven gearbeid, en dus voor eerst geen nood, dat op eens zou toegedamd weezen.

Evenwel de geest van onkunde, en onoplettenheid, was daar door op de eerste kruiwagen, die men in de haven zag storten, de wijze in beweeging geraakt, dat, ik niet daar zijnde, men expressens aan den Agent der marine afvaardigde, en schreef zo als U uit de bijlaage No: 1 zien zult, om dat werk te contramandeeren, waar op egter gister avond, van gemelden Agent aan mij ingekomen zijn, met de expresse te rug, de bijlaagen No: 1 en 2 welke resolutie van den Agent, mij admirabel voorkomt, als geen kenmerk draagende van aandoening over de alarm klok, die men van Hellevoet, zo officieel als onder de hand, zo onnodig, trekkende was, over te voorbarig genoemde toedamming der haven, als werkende wij nog niet, als tot het formeeren van een grondslag, tot het leggen van dien dam, in eenen kuijl onder de boven gronden der haven, met 13 baggerschuiten, in het grootste gedeelte van den zomer bewerkt. Het week doch den commandant der rhee, capitain ter zee, Clarisse, die dan hoogstens geallerméerd was, niet had mogen ontslippen, dan zodanig zijn de menschen die ziende blind, en zoms geheel onopmerkzaam zijn, want zo dra als ik op gisteren, in eene conferentie, met de commissaris directeur Jacobson, gem: commandant van s' lands navale magt, en de equipage Mr: Hoek,

hun dat naar waarheid deed opmerken, verviel de zwarigheid, en men zond ogenbliklijk al weder eenen anderen expresse naar den minister, dat alles gevonden, en dat de oude haven

nog niet digt was, o arme ministers, die niet altoos bedaard overleg, en bedagtzaamheid omringen, dagt ik bij mij zelve ondertusschen was nu de alarmklok getrokken, men verzogt mij vriendelijk, of ik niet zou kunnen supercedeeren, en de commissie daar van kennis geeven. De commissaris directeur Jacobson, die alleen maar in beweeging was gebragt, en zo ik meen te bemerken, onze directie gaarne behulpzaam wil zijn, in alle andere gevallen en ook deeze zaak, zo als Ue: uit de bijlaage ziet No: 3 aan mij geschreeven ten aanzien der commissie, hups behandelde, deed mij afzonderlijk dat verzoek, met vriendelijke aandrang, zo dat ik geene zwaarigheid vermeende te moeten maaken, daar aan te defereeren, zo als ik onder approbatie van Ue: gedaan heb, met dien arbeid tot nader order op te schorten.

De reden daar van te meer is: de verantwoordelijkheid als dan, bij aller onverhoopte evenementen, de zwaare scheepen eens niet zo willig, over den droogen in de nood haven schooten, (al ware zulks bij eenig kwalijk bestuurde manauvre) als wij stellen dat zijn kan, zouden wij tegen dien stroom niet aan kunnen worstelen.

2^e Dat er geen geld in loco is, en het verkrijgen daar van, moeilijker en moeilijker word, en dat wij nog alle kragten en gelden aanspannen moeten, om den

198.

nood haven dam uit te baggeren, zo dat ik zelve nu wel inclineeren zoude, vermits wij eene acte van devoir tot de damming hebben gedaan, maar zulks om bovengemelde reden, nog al verder uitstellen moeten, om het van de winter te laten, zo als het was (daar ook in de daad nu het saijsoen te ver verschieft) en besteeden dan vroeg in het voor jaar, die dammingen, zo binnen als buiten eens af, in het openbaar aan. Wij kunnen het gevaar, omtrent de oude sluizen, nu veiliger in de waag schaal laten, als voor dat men de uitwatering in de nood haven had, want al kwam nu al eens eene sterke lekkung of golf water binnen, het loopt nu willig door de nood haven weder weg, bij de eerste eb.

Hoogschting en ware vriendschap.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den commissaris directeur bij het bureau van finantie, van het Agentschap der marine Penning te S' Hage.

Expidie 9^e november 1800.

Per ord: post uit Brielle.

Brielle den 9^e November 1800.

Zeer geachte vriend!

Ter beantwoording van Uwe geëerde van den 6^e diend: dat ik gedurende mijn aanwezen, eergisteren en gisteren, het terrein omtrent de nood haven te Hellevoot, nog zeer naauwkeurig heb gezien en nagegaan, om volgens des Agent verlangen, de geheele oost zijde der nood haven te doen palissadeeren. Dan daar tegen doen zich althans tegenwoordig, nog zeer grootte zwaarigheden op:

1^e Om dat er thans tot het afmaaken der schoeiing aan de oost zijde langs de nood haven, en het daar na egaliseeren van die gronden agter de schoeiing, aan de oost zijde, langs

199.

de nood haven, en het daar na egaliseeren van de gronden agter die schoeiing, het zetten van meerpaalen enz: enz: nog zodanig een zee van werk is, dat het lang aanloopen zal, eer dat alles zodanig zijn beslag heeft, dat men dan die palissadeering, met mogelijkheid zou kunnen beginnen.

2^e Dat die palissadeering daar in veelen opzichten, meer of min, voor al nog in den eerste paar jaaren kwalijk geplaatst, en nu nog niet te zetten is, dat zij zou kunnen blijven staan.

3^e Dat zij voor de desertie, het terrain bezwaarlijk voldoende zou kunnen afsluiten, om dat men op de slikken, die met iedere eb droog vallen, en dan begaanbaar zijn, geen palissaden zetten kan, die redelijker wijze te houden zijn.

Daar nu met deeze en andere zwarigheden nog verbonden is dat men voor eerst zich op dat terrain, aan de oost zijde der nood haven, naar mijn inzien niet behoort in te sluiten, zo hoop ik dat den Agent voor eerst genoeg zal neemen, met de palissadeering dwars over de contre exarpe, waar mede de nood haven vrij veilig, en in korte tijd kan afgeslooten worden, als zijnde daar toe maar een grootte 200 á 250 palissaden nodig, terwijl tot eene palissadeering langs de oost zijde der nood haven, eene grootte 2000 palissaden met gordingen, pro rato vereisschen zoude.

Overigens misrekend U, mijn geachte vriend, zich zeer, met het denkbeeld dat wij ons met de nood haven zouden misrekend hebben, er zijn geen rekeningen te maaken, als men tot zulke werken, die in Maart moeten begonnen worden, eerst in Julij order van de wetgevers bekomt, en men dan evenwel de zaak daat stelt, zo als zij nu zich

200.

aanwezig bevind. Het zou niet moeilijk te betogen zijn, dat zulke uitvoering 1/3 kostbaarder moesten worden. Daar te boven was mijne eerste calailatie, maar op 12 roeden wijdte en 12 voeten diepte, nu is de nood haven gegraven, ruim 13 voeten diep, en 15 roeden wijd, voegd daar bij het artikel van de schoeiing en oordeeld dan, of regtmatiglijk op dat werk, niet boven de 70 duizend gulden, 25 á 30 duizend gulden, in de daad, meer werk verrigt is, als men redelijk zijze, voorleeden zomer, wanneer die opgaaf geschiede, rekenen kon.

Op heden was het plan, de Juno in de nood haven te brengen, maar ik vrees dat het onstuimig weer, zulks hinderen zal. Daar na zou de Eendragt volgen, met volle equipagie, canon , en bij aldien er die overeenkomst, ik meen over de ondergronden en den dam in de nood haven, zal de knoop ontbonden, en de zwarigheden opgeheven zijn voor de volgende grootte scheepen. Het droogste dat thans op die voorgronden gevonden word, is op de ruggen 14 á 15 Rhijnlandsche voeten met hoog water, dat is ruim 15 ½ á 16 ½ voet Amsterdamsch, de kiel van de zwaare scheepen, zo als die van de Eendragt, met volle equipagie canon, word gesteld op 19 voeten Amsterdams, maar die is scherp, en moet dus als een ploeg over de veel ondiepere droogtens, als die voor Vlaardingen, op de krab, en de oude haven te Hellevoet gewonden worden.

Daar nu de hardheid dier droogten voor Vlaardingen, op de krab, en in de oude haven, vooral overtreffen, die van de ondergronden in de nood haven, als welken zich nog zeer goed laten baggeren, zo is er alle hoop, dat, wanneer men aan den gang is, met het inhaalen

201.

der scheepen in dezelve, zulks tamelijk goed gaan zal, dan aan welkers oplossing, men zeer na bij is, morgen ga ik weder naar Hellevoet, en hoop van daar u nader des aangaande te kunnen berichten, om den Agent, aan wien ik Ue: solliciteer, dit een en ander te communiceeren, daar van het nodig bericht te geeven.

Terwijl ik Ue: verder verzoek mijne bijzondere hoogachting en ijver, aan zijn Ed: te betuigen, dezelve voor Ue: aan te neemen, en te gelooven dat ik ben en blijve.

Uw heilw: vriend.

(get:)

J. Blanken Jansz:

p.s. Het adres van Mr: L.L. Ducloux bij Occasie.

Kantlijn:

Aan den agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors residerende in S' Hage

P: ord: uit Brielle den 21^e November 1800.

De directeur der sluis en dok werken te Helevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 21^e November 1800. Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Ik heb de eer hier nevens te zenden, eene rekening met attestatie, ten behoeven van Matthijs Verdonk, wegens geleverde heijpaalen te Hellevoet. Deeze is bij zeker, mij onbekend, toeval, zedert de tekening der attestatie reeds 18^e September l.l., zo als U bemerken zult, oningediend gebleven, onder tusschen heb ik reeds veele aanzoeken van die leverantiers, tot de ontvangst hunner gelden gehad, waarom ik de vrijheid neem te verzoeken, eene zo mogelijke spoedige bevordering voor die menschen.

202.

Het weer diend voor de tijd van het jaar, nog tamelijk goed tot de baggeringen rondom het schip Jan de Wit, 20 voeten diep gaande, en door de doode en zeer laage getijden, in het guijl van de nood haven te Hellevoet, een goed stuk geheel binnen op den drooge zonder lijding van het geringste ongemak zittende, zo dat door de met zeer veel vrugt gedaan wordende baggeringen, en verdere nog aan te wenden hulpmiddelen, het zeer waarschijnlijk is, dat bij de eerst komende tamelijke vloed, dat schip daar over in vlot water, binnen de nieuwe haven geraaken zal.

Heijl en eerbied.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Deeze pro memorie des avonds van den 27^e November 1800. Aan den landmeter Verheij ter hand gesteld.

En is den 28^e des morgens naar Hellevoet gegaan.

Heeft zijn rapport daar omtrent ingegeven, den 2^e December 1800.

Pro memorie.

En order voor den landmeter Verheij, van den ondergetekende commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat, in de departementen van de Delft en Dommel.

1^e Te Hellevoetsluis aan den gang brengen, de door den aanneemer Pieter Bakker, aangenomen rijs werken in het wester zee haven hoofd, en den s' lands rijs werker Willem de Zeeuw, die den ondergetekende op heden een schriftelijke order gezonden heeft, om het dagelijks toezigt te houden, omtrent den inhoud van het bestek, en de juiste opmaak dier werken, in loco te onderrigten en aanwijzing te doen.

2^e Juist opneemen de plaats alwaar het oorlogs schip Nephtunis in het guijl der nood haven

203.

zittende is, benevens de werkzaamheden van baggeringen en windingen, die thans plaats hebben, om dat schip binnen de nood haven te krijgen, met opgaave, en zo mogelijke

daadelijke bewerkstelling van alle zulke middele, of betere inrigtingen, als hij bij naauwkeurige onderzoeking van peijlingen en opneemingen bevinden mogt, tot het hem bekende oogmerk, dienstig te kunnen wezen. Waar toe hij landmeter bij deelen gequalificeerd word, om met overleg van den haven meester J. Chardon, den s' lands baas Pieter Verdoorn, en de beide lootslieden Hannes Bouman en L. van der Maden, of zodanige oordeelen zal, met hem daadelijk werkzaam te doen zijn: ten op het spoedigste in staat te geraaken, alle mogelijke bevorderingen te bewerkstelligen, en den ondergetekende van het een, en ander immers voor Zaterdag avond aanstaande, schriftelijk rapport in te zenden. En of schoon het des nagts eenigzints rijpen mogt, zullen de baggeringen bij alle mogelijke doenlijkheid, ten sterksten, moeten voortgezet blijven, tot zo lang de oorlogsscheepen de Nephtunis en de Kortenaar binnen de nood haven zullen zijn.

3^e Zal hij landmeter bij doortrekking der regte beschoeijde kanten van de nood haven, juistelijk de zwaaijing der opgebermden kanten van de vooreinden dier haven E, F, en G, H, op neemen en meten.

Als mede de wijde van deszelfs voormond, op de voor en agter einden, F, H en E, G tusschen de opgebermden kanten, vermits daar omtrend, hoe zeer weinig beduidend, eenige twijffeling ontstaan is, door de laatste metingen, vergeleken met de vorige.

Brielle den 27^e November 1800.

(get:)

J. Blanken Jansz:

204.

Den 28^e November 1800.

Aan de landmeter Verheij op Hellevoet geschreeven. Ik heb op uwe memorie van gisteren, nog vergeeten te zetten, twee voornaame punten, die wij wel besprooken hebben, naamlijk:

1^e De peijling der oude haven, juist dwars over, voor en agter de scheepen daar in zittende, en zo de Brutus ver genoeg binnen is, met zijn agterschip, over de bank, dan moet Ue: juist peijlen het guijl dat hij gemaakt heeft, Ue: moet voorts de oude haven peijlen, op bepaalde plaatzen, voor en agter de revolutie, op de plaatsing van onzen dam, tusschen en voor de barriers, op het droogste voor het magazijn enz: ik moet alle die peilijngen als nu, zeer naauwkeurig hebben.

2^e U moet op gelijke wijze, nu nog ten eersten bepaalde dwars, peijlingen doen, voor in de mond van de nieuwe haven, tot tegen het agter schip Nepttunis, en voor het zelve.

3^e Er moet ook eens zeer naauwkeurig gemeeten worden, uit de agter dwars schoeiing van daan, de lengte van de houten schoeiingen, aan de oost en west zijde der nood haven, en dan aan iedere zij zeer naauwkeurig, uit de houten schoeiingen, de lengte der rijs bermen aan de west zij, tot tegen de paalen van het duikhoofd, en aan de oost zij, tot tegen de buiten raaij van de grootte krib.

Ue: moet vooral tot de peilingen goede gelegenheid, en genoegzaam tijd besteeden, want die moet ik juist hebben.

(get:)

J. Blanken Jansz:

205.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 4^e December 1800.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 4^e December 1800 Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Ik heb de eer U bij deeze voor te leggen, vier rekeningen met attestatien, wegens geleverde matrialen, ten diensten der Hellevoetsche haven, sluis, en dok werken, waar op de leverantirs

A. Kus ad: f 6439-:-.

J.van den Bosch ad: f 2958-:-.

Joh: van der Bogert ad: f. 2225-7-6.

De wed: Knipscheer ad: f. 1740-8-:-.

Wegens goede voldoening, betaaling verdienen.

De zuidelijke winden, en daar door lage vloed, gevoegd bij het te westelijk, en het guijl der nood haven zitten van de Nephtunis, houd dat schip wat lang tegen, doch zit zeer gemakkelijk, en is zodanig gevorderd, dat bij de eerste tamelijke vloed er over gaat, en dan kan de laatste, de Kortenaar, des te gemaklijker volgen.

Heijl en eerbied.

(get:)

J. Blanken Jansz:

206.

Kantlijn:

Deeze pro memorie aan den fabricq Blanken, overgeeven, den 7^e December 1800.

Pro memorie.

Voor den fabricq F. Blanken ter opmaaking van een bestek, en begrooting, tot eene nieuwe steenen uitwaterende sluis, door de oost kaaij van Hellevoetsluis, volgens een concept tekening van den ondergetekende, hier bij gevoegd.

Het bestek, tot de aanbesteding deezer sluis, moet worden opgemaakt, na de voorsz: gedetailleerde concept tekening, alleen met dit onderscheid, dat in plaats van 10 voeten wijde, tusschen de slag stijlen, zo als getekend staat, deeze sluis op 14 voeten moet worden bepaald, even als de sluis door den oost beer, zo als ook de diepte deezer onder slag balk, vooral niet minder moet worden gesteld.

Voor het vast zetten der deuren, tegen het slaan met dieningen der golven, in de haven, moet bijzondere voorzorg worden bepaald.

Tegen het opdrijven en losrukken der brug over deeze sluis, bij hooge zee vloed, is het nodig, dat bijzondere voorzorg plaats hebbe, door het maaken van opslaande luijken, en het dek of anders.

Aan de voorkant van het slagat, zoude goed zijn, dat een paar draaij deurtjes wierden gehangen, om ook bij storm weer geslooten te kunnen worden, tegen het inloopen der golven, en het stooten tegen de binnen schuijf.

Van dit alles, zo als van het geheele werk, moet hij fabricq niet alleen door duidelijke beschrijvingen, een bestek met de begrooting van kosten opmaaken,

207.

maar ook gedetailleerde grondslags en plan tekening, op stonden en profils, volgens eene hier bij gevoegde schaal, daar van, aan den ondergetekende overleggen.

Brielle den 6^e December 1800.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat J. D. Huichelbos van Leinder te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle den 19^e December 1800.

Brielle den 19^e december 1800.

Zeer waarde vriend!

Ingevolge de Uwe van gisteren, kan ik bij geene mogelijkheid anders, aan ouden heer voorstellen, als om de vergadering der sluis en dok werken te houden op Zondag den 28^e, of Maandag den 29^e, op zijn allervroegste, want behalven dat alle de andere leden, behoorlijk tijd van aanschrijving moeten hebben, Zo kan ik al reizende niet klaar worden, met de stukken die voorgebragt moeten worden.

Ik zal dus op Ue: voorstel, den ouden heer heden schrijven, om, als zijn Ed: zulks goed vind, de vergadering te willen laten beschrijven, op den 28^e of 29^e, ik dan zal tragten present te zijn, bij aldien de vorst, omtrent het overkomen der rivieren alhier, zulks niet onmogelijk maakt, dat is nu in den beginnen zo precair, dat ik hoop den ouden heer de vergadering nog wat verschuiven zal.

Kantlijn:

Den eersten commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat der Bataafsche Republiek C. Brunings Jr: te Zwaanenburg Halfweg Haarlem en Amsterdam.

Esp: 19^e December 1800.

Brielle den 19^e December 1800.

Waarde vriend!

Hoe zeer ik gaarne, daar doch alles te Hellevoet, bij de sluis en dok werken, voor dit werk saijzoen

208.

volledig afgeloopen is, en de oorlogsscheepen alle, volgens het Ue: gemelde plan, in de nood haven geborgen zijn, leggende het laatste schip van linie, de Kortenaar, of schoon in geen maand, door de zuidelijke en ooste winden, de spring getijden geene ordinaire vloods hoogte van water hebben aangebragt, mede zo ver binnen, dat het agter schip geen nood van het ijs word gesteld te kunnen hebben, de vergadering van de sluis en dok werken, nog 3 á 4 weeken had verschooven gezien, uit hoofden mijner veelvuldige bezigheden, zo zal ik even gaarne, op het geen onzen vriend van Liender, mij gisteren meld, aan Ue: verlangen voldoen, om op den 28^e of 29^e eerstkomende, te Haarlem, eene vergadering der sluis en dok werken bij te woenen, doch waar op dan per omlopende post, Uwe bepaaing verwagten zal. Het eenige dat mij, buiten onvoorziene gevallen, zoude kunnen hinderen, is den ijsgang op de twee rivieren, die ik altoos overmoet, waar omtrent het zich laat aanzien, dat men wel ligt over 6 á 8 dagen, niet onder of over zoude kunnen passeeren, het welk de zaak der vergadering, op den 28^e of 29^e, zeer wisselvallig maakt, dan waar omtrent ik Ue: antwoord te gemoet ziende ben, om er mij naar te reguleeren.

Wij hebben eene zeer nuttige, en aangename conferentie gehad te Vianen, met onzen amptgenoot Beijerink, waar van zo dra de pointen behoorlijk zijn uitgewerkt, men Ue: de

stukken zenden zal, zo ook het geen wij, verders tot voorzorge tegen winter water en ijsgang, hebben gereguleerd.

Adieu, mijn waardste vriend, ik verlang Ue: te zien en te spreken, en wagt des aangaande Ue: antwoord, of het in deeze, of in de volgende eeuw zijn zal. Doch liefst als alles even goed, en Ue: even

209.

aangenaam zijn kan, een week of drie uitstel, te meer daar de vorst het overkomen der rivieren, vooral in het begin van den ijsgang, zo als nu, zeer moeilijk maaken kan en onzeker.

Ik blijf altoos F.F.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn;

Den burger C. Apostool commis tekenaar op het bureau van den waterstaat te S' Hage

P: ord: post uit Brielle den 19^e December 1800.

Brielle den 19^e December 1800.

Waarde vriend!

Op een brief die ik gisteren van den heer van Liender bekom, ben ik wat in de vlugt, om dat zijn Ed: mij zegd, dat den ouden heer onzen president, eene vergadering der sluis en dok werken in het hoofd had, tegen den 28^e of 29^e eerst komende, en waar omtrent den heer van Liender mij verzoekt, den ouden heer op heden te schrijven, zo als doe zeggende: hoe gaarne ik gezien had, dat de vergadering der sluis en dok werken, nog een week of drie verschooven was geweest, ik even gaarne te Haarlem komen zal zo de vergadering mogt beschreeven, of zeer nodig zijn, te meer, daar de vorst schijnd te zullen doorgaan, wanneer het vooral in het begin (zo als dan over een dag 6 á 8) door den ijsgang zeer moeilijk weezen kan, de twee rivieren die ik passeeren moet, over te komen. In tusschen dat ik per omlopende post antwoord daar op wagt, en hoop het afspringen zal, geef Ue: daar van kennis, met herinnering van de laatste opgegeeven.

Ik denk nog al te meer dat den ouden heer, die zo kort aanstaande vergadering, zal gelieven op te schorten, om dat, daar alles

210.

te Hellevoet, met de werkzaamheden doco stil legd, de scheepen alle in de nood haven volgens, het plan geborgen zijn en er dus geen verlet zij, in drie á 4 weken laater vergadering.

Groet zeer hartelijk van mij, den overste Kraijenhoff en Lorentz, verzekerd hun beide van mijne hoogachting en vriendschap, zo als ik die Ue: verzekerd en onder schrijff. F.F.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Den 19^e December 1800.

Aan den commissaris directeur Penning, omtrent den waterstaat schrijvende, daar bij gezegd; Van de morgen meld mij Chardon, dat of schoon de vloed gisteren namiddag, hier maar 16 voet 2 duim was geweest, men de Kortenaar met zijn kop om de N. O. nog circa 20 voet binnen gewonden had, en zijn Ed: Asmus, nog de lootsen, nu ook geene zwaarigheden voor dit schip, voor in de mond der nood haven zittende, maakte, maar ook dat bij het eerste opstoppen van de vloed, zo dat men een gewoon winter getij van 17 ½ en 18 voet krijgende, de Nephtunis er over, en hij voorwaards ging, zo dat in alle gevallen, de grootte

zwarigheid van 't hart, en zich goed gered heeft. Adieu waarde vriend! Hartelijke respect en hoogachtings verzekeringen, aan den Agent Spoors waar mede blijve. F.F.

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den solliciteur militair L.L. du Clou te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 22^e December 1800.

Brielle den 22^e December 1800.

Geachte vriend!

De rekening van leverantiers in het algemeen, zo als van de vier laatsten die ik Ue: gezonden heb, en ter liquidatie van de rekenkamer

211.

zijn bijzonder, kunnen eigenlijk van geene orgineele contracten vergezeld gaan. De agent, of eene commissie van executie, zo als hier, geeft order tot de aankoop van rijs hout, van kalk enz: enz: Aan de directeur. Die directeur doet dat, of laat dat zoms doen bij publieke veiling of verkooping, zo als de heij paalen dikwils in de bossen verkogt worden, zo als rijs hout, altoos marksgang, even als kalk, bij lading voor lading, naar gelang der omstandigheden, ten meesten voordeelen van den landen ontboden word, hoe wil men dan van zulke artikels, als in bijzondere gevallen, dat men eens eene grootte quantiteit, waar bij geen onverwijld noodzaaklijkheid is, en tot welks aanvoer men tijd geeven, en bepaaingen tot een bestek of contract maaken kan, orgineele contracten vorderen, het behoord niet, en in de meeste gevallen zouden landen, important daar mede benadeeld worden, indien er eene wet esisteerde, dat men van zulke artikels orgineele contracten, met de leverantiers maaken moest, om reden dat men dan bij de ontbieding of prijsvraaging zou moeten beginnen, met te zeggen: het voor het land, dat doet veel al een kwaad effect. Men voelt aanstonds, waar dan de wind vandaan waaid, men gaat caculeeren of er veel benodigd zijn kan, men gaat, of zou dan gaan maaken, schriftelijke bepaaingen omtrent de juiste tijd van betaalingen maaken, die juist op s' lands comptoiren, niet zo net te berekenen vald, indien ik bij de importante aankoop van steenen, waar van deeze rekening eene der laatste is, zodanig gehandeld had, zou het den lande duizende hebben gekost, maar nu was de geheele quantiteit, door particuliere aankopen, genoegzaam op alle de

212.

steen ovens te gelijk gedaan, er de steen kopers wisten, dat het voor het land was, en dat men zodanig eene grootte quantiteit nodig had. Zo dra het bekend wierd, rees de steen 8 á 10 gulden per duizend, maar wij hadden ons getal. Kalk en tras haald men per schip, daar alwaar men geïnformeerd word, goed en goedkoop geholpen te zullen worden, hoe wil men nu daarvan orgineele contracten! Doet de commissie van de rekenkamer dit doch wel observeren, behalven dat er nog veele andere benadeeling der zaaken, en van s' lands finantien tegen zijn, in de uitvoering van werken, als deeze.

Men zal U mogelijk zeggen, mijne heeft ons een orgineel contract getoond, wegens geleverde heij paalen, door eene Arie Huijsers. Dat is zo maar die paalen had ik door iemand laten koopen, die er mij, een contract van toegezonden had, alleen voor mij, die als directeur de order had, de aankoop te doen, en ik had toen in mijne attestatie gezegd: volgens contract. De leverantier schreeuwde om voldoening, met regt en reden. Mijne deed mij, namens de commissie der rekenkamer, dezelfde vraag, en ik zond hem dit zogenaamde contract, onder soortgelijke observatien, als hier boven, maar is dat nu een orgineel contract, wat wil men

meerder zekerheid, op de rekening certiceeren 2 s' lands officianten, die onder eed staan, dat de goederen in order ontvangen zijn, en ik attesteer dezelfde deugdelijkheid, en dat het is op order van de commissie, wil men nu og meer, ik mag het lijden, maar orginee contracten heb ik niet. Doch ik verzeker U, mijn vriend! Dat men niet weet, welke nadeelen, s' lands finantien worden toegebracht, met dergelijke ophoudingen,

213.

om de menschen geld te bezorgen, en men zal nog al meer, de nadeelen daar van ondervingen, ondtusschen bedankt ik Ue: voor deszelfs ijver, en blijf met achting en vriendschap.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den eersten commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat C. Brunings te Zwaanenburg, Halfweg Haarlem en Amsterdam.

P: ord: post uit Brielle den 24^e December 1800.

Brielle den 24^e December 1800.

Hoogst waarde vriend!

Ue: heeft mij veel plaisier gedaan, met de vergadering der sluis en dok werken, tot in het laatst der volgende maand te willen uitstellen. Niets verlet daar bij, alles heeft in loco zo ver zijn volledig beslag, als mogelijk is geweest, voor dit werk saizoen, te meer daar Zondag l.l., de Nephtunis, met een zeer gewoon winter getij 17 voet, 8 duim naamlijk over den dam, in vlot water, binnen de nood haven gekomen. Welks ten gevolge de Kortenaar (het laatste schip van Linie) zo ver naar binnen heeft kunnen haalen, dat ook geheel binnen gaats, vrij van alle ijs gang zich bevind. Dien gewigtigen taak, het bergen tegen ijsgang van s' lands esquader te Hellevoet, is dan nu volbragt, waar voor wij reden hebben, den hemel te danken, voor de gevolgen, die het mislukken daar van zou kunnen hebben. Terwijl weinig voorbeelden, of zo ik geloof geen, voorhanden zijn, daar een gouvernement aan zijn ministerie, in de maand van Julij gezegd heeft: bouwd mij eene nieuwe zee haven, 15 roeden breed, 80 roeden lang,

214.

en 20 voeten Rhijnl: diep, in een reingors, dat 1 á 2 voeten boven water ligt, met eenen afgaanden oever, die geheel van onder het water moet worden uitgehaald, waar op zodanig ministerie, in November heeft kunnen rapporteeren: laat zo wel de scheepen van linie, als de fregatten daar binnen haalen, niet alleen, maar zie daar ook de kanten ten wederzijde beschoeid, en de buiten hoofden met rijs pak bermen opgewerkt, zo dat er niets aan het volkomen gebruik, van meer paalen, ontbreekt: en maar alleen de voltooiing voor het volgend saizoen overblijft.

De minister der marine, zo ook de commissaris directeur Jacobson, zijn daar over zeer verheugd enz: enz:.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den commissaris directeur van s' lands marine, bij het zuidelijk departement G.J. Jacobson te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle, den 24^e December 1800.

Brielle 24^e December 1800.

Geachte vriend!

Wij hebben alle redenen, om over de uitvoering van de nood haven niet alleen te vreedten te zijn, maar er bazuijnen van te blaazen in de ooren der vreemden, die altoos zo veel op hebben, met hunne zee haven en dokken bouw, want doch mijn vriend, die ook de historien van dat vak, kundig zijt, waar heeft immer of ooit een gouvernement aan zijn zee ministerie in de maand Julij gezegd: bouwd mij eene gantsche nieuwe zee haven, die 80 roeden lang, 15 roeden wijd, en 20 voeten Rhijnl: onder de gewoone vloeden diepte heeft, in een rein gors, dat 1 ½ á 2 voeten boven die vloeden gelegen ligt, en eenen, onder water, zeer flaauw afgaanden oever heeft, die geheel onder water, moet opgeruimd

215.

worden, waar op zodanig ministerie heeft kunnen rapporteeren, in de maand November, die haven is gereed, om zo wel de schepen van linie, als de fregatten te kunnen bergen niet alleen, maar zij is geheel en al, ten wederzijde, meesterlijk met houten schoeijingen, en naar buiten tot aan den mond, met rijs pak bermen voorzien, de gronden grootte deels geplaineerd, gepalissadeerd, en met een wagthuis verzekerd, zo dat voor het volgende saijsoen, niets als de opknapping en voltooiing der dingen overschiet.

En het is hier omtrent dat ik hoop, dat wij met onderlinge hulp, zo als wij de waarlijk grootte zaak, ten principaalen, zo ver gekreegen hebben, en waaromtrent ik met dankbaarheid erken, dat Uwe activiteit en zorge, grootelijks deel heeft, het ten spoedigste, zo dra in het aanstaande voor jaar, maar werkzaam weer is, voltooiën zullen, dan wat de kas der nood haven betreft, die is niet alleen ook leeg, maar de sluis en dok werken heeft reeds in de bogt moeten springen. En daar het nog te verrigtene ter voltooiing van de naad haven, veel al kan geconsidereerd worden, als pur maritiem, zo ware het niet kwaad, maar ik geloof ten hoogsten voorzigtig, dat men voor de pitten, immers een goede portie van dien, op U mijn vriend konde rekenen, voor de prompte en goede uitvoering sta ik borg, maar die dr, pitten, dus zorgd, wat U zorgen kan, voor een 18 á 20 duizend man, op dat respect enz:

(get:)

J. Blanken Jansz:

216.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 29^e December 1800.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek

Brielle den 29^e December 1800. Ao 6 L.B.

Burger Agent!

Daar het gebouw voor de stoommachine, bij de drooge dokken te Hellevoetsluis, geheel opgetrokken, en onder het dak is gebracht, heb ik de eer U ter betaaling van eenen behoorlijken termijn, ad f. 5000 gulden te presenteeren, dat bestek, met eene attestatie, dien ten gevolge.

Mitsgaders eene rekening van geleverde kalk, ad f. 893-15-: ten zelven einde.

Ik heb dus burger Agent, met deeze attestationen te mogen aanbieden, te gelijk het genoeg, een volledig bewijs u voor te leggen, van den gelukkigen uitslag deezer bouwing, welke in zich zelve zeer gewigtig, maar allerbelangrijkst is, voor onze volgende operatie, tot de drooge dokken zelve.

Want daar de grondslagen en zwaare muuren tot de pompput gefondeerd en aangeled zijn moeten worden, 24 Rhijnlandsche voet, onder de gewoone zee vloed, welke dagelijks (het grootte dok nog onafgedamd zijnde) immediate tegen de damming en omringing van deeze

diepte opsteeg en perste, uit welke diepe fondamenten vervolgens, de muuren van het gantsche gebouw, ter hoogte van

217.

ruim 60 voeten als voren opgetrokken, en afgebouwd zijn geworden, zonder de minste neiging tot ontzetting van het geringste gedeelte, zo bewijst zulks proef ondervindelijk:

1^e. Dat men op de nodig zijnde vrij aanmerlijke diepte, tot den aanleg onzer drooge dokken, ruimelijk graaven, droog houden en fondeeren kan.

2^e. Dat de gronden, versterkt door wel aangelegde grondslagen, al het gewigt dier bouwing, onbeweeglijk draagen kunnen.

Waar door aldus gelukkiglijk, en onbetwistbaar zijn opgelost twee gewigtige zwarigheden, waar mede de kleinmoedige nog bezwaard bleeven, tegen onze zo belangrijke onderneming voor s' lands marine, niet alleen, maar om eindelijk de finantien van den staat, eens te ontheffen, van onophoudelijk voortlopende enorme uitgaaven, kosten en schaden, welke de conservatie, onderhouding, en geduurige in staat stelling tot den dienst, van s' lands oorlogs schepen, onvermijdelijk vorderen moeten, zo lang wij geen daadelijk gebruik van drooge dokken maaken kunnen. Tot welkers spoedige daarstelling en gebruik er thans te Hellevoetsluis immers, geene andere wezentlijke zwarigheden kunnen overschieten, als prompte pecunievele in staat stellingen, tot het met kragt volvaaren van die, tot hier toe, zo wel gelukte onderneeming, op dat, des te spoediger, ook onze republiek, de gewisse voordeelen geniete, der drooge dokken, waar van zij, te lang verstookten, de laatste zee mogenheid in Europa zal zijn, welke zich dezelve, met zo veel blijkbaar gewin, ten nutte gemaakt heeft.

Heil en eerbied.

(get:)

J.Blanken Jansz:

218.

Kantlijn:

Aan den commissaris directeur van s' lands marine, bij het zuidelijk departement G. J. Jacobson te Rotterdam.

P: ord: post uit Brielle den 29^e December 1800.

Brielle den 29^e December 1800.

Wat mij belangd, geachte vriend! Komt mij U idee en dat van Hoek, om de Kortenaar voor aan te houden, zitten, zich zelven, niet kwaad voor, maar het is aan Hoek bekend, dat toen de Agent laatst te Hellevoet was, er bepaald is, om het geul open te houden, om des nodig een fregat, of gereed zijnde schip, naar buiten te brengen, of naar zee te zenden.

Zo dit nu zich compasseeren kan, dan zie ik voor mij geene de minste zwarigheid, de Kortenaar voor aan te laten zitten, door dien hij er zo gelijk ergemaklijk zit, als agter het oost hoofd, en volkomen beveiligd is, en zeker voordeeliger is, als hem geheel binnen te slepen, mijn advis dus aan Asmus zal weezen, om nog eens nader order van Ue: af te wagten. Ik ben ondertusschen met alle achting en vriendschap. F.F.

(get:)

J. Blanken Jansz:

219.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle den 9^e Januarij 1801.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoet.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 9^e Januarij 1801 Ao 7 L.B.

Burger Agent!

De eer hebbende mijne gewoone declaratie als directeur der sluis en dok werken, te presenteren, heb ik ook die met alle gevoelens van hoog achting te betuigen, dat ik gaarne onderteken.

Uwen bereidwaardigen dinaar.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat J. D. H. van Liender te Rotterdam

P: ord: post uit Brielle den 11^e Januarij 1801.

Brielle den 11^e Januarij 1801.

Waarde en zeer hoog geachte vriend!

Daar ik thans bezig ben alle de zaaken, voor de aanstaande vergadering der sluis en dok werken op te maaken, zo dien ik ook ten aanzien van onze bewerkstelling der stoom machine precies bepaaingen te geeven, en om daar in niet te missen, zo zal ik Ue: de pointen op geeven, dien ik des aangaande stellig meen te kunnen zeggen als:

1^e. Dat eene stoom machine á double effect provisioneel met drie pompen onder handen is, waar van de cijlinder 30 $\frac{3}{4}$ de middel pomp 30, ende zij pompen ieder 21 duim middellijn hebben zullen berekend op 120 ton

220.

water per minuut, 18 voet hoog op te brengen, met de gematigde snelheid, van 11 á 12 slagen per minuut, ieder van 6 voet, om in sommige gevallen des nodig, door eene te geeven snellere beweging nog een grootter product te erlangen

2^e. Dat Boulton en Watt aangenomen hebben, zodanig eene machine te leveren, voor f. 1344 £ uitkomende tegen f. Hollants courant, in 6 maanden tijd, binnen scheepsboord, te rekenen van September l.l. af, volgens eene daar toe aan Ue: gezonden lijst, waar van ik een copie in het Hollands vertaald wilde overleggen en waarom ik de vrijheid neemen moet Ue: te verzoeken, om mij een goed copie door Ue: zelve vertaald, te willen verzenden.

Zulks is te meer nodig, om dat B en W aan ons schijnen overgelaaten te hebben, den toestel van de zij pompen, waar omtrend het doch altoos beter was, dat zij de twee zij kenter balken geliefde te maaken, en mede te zenden, en waar over Ue: aan hun des goedvindende, zoude kunnen schrijven.

Weest zo goed en meld mij ook eens de juiste waarde in Holland cour, van de nu laatst op gegeeven f. 1344 £ en hoe veel kwade kosten van vragt Ue: nog denken zou dat daar op zoude kunnen loopen. Indien het nu van de winter eens vrede geeven mogt, zou ik denken dat het onvermijdelijk was, dat wij in Maart eens overstaaken, om al het geen nog te overleggen, overig is moeten blijven, dan in persoon, te kunnen gaan afdoen, ondertusschen is doch onze Hamburgsche reize van veel nut geweest, want zonder dat, had men doch niet kunnen bewerken, dat het werktuig

in September onder handen zou genomen geweest zijn, zo als Boulton en Watt zeggen, dat zij van die tijd af rekenen, en wij nu stellig rapporteeren kunnen. Edoch geliefd doch op te merken, dat ik geen finaal rapport wilde doen, alleen maar eene opgaaf van het geen in 1800 gedaan is, en waar bij ik stellig zeg, dat wij eerst finaal zullen rapporteeren, als die correspondentien afgeloopen zijn, en wij van onze commissie finaal kunnen verslag geeven.

Ondertusschen mijn waarde vriend, zoude U mij verplichten, een staat van onze uitgaaf op onze reize, op te maaken, en te zenden, om daar na de gelden, die ik onderstel, dat Chardon ons nog geeven moet, met hem te kunnen verrekenen en sluiten zo als wij dan ook onderling kunnen doen.

Antwoord mij s.v.p. na vergelijk van de stellige punten, die ik rapporteeren wilde, met de orgineele brieven van b en W onder Ue: berustende, en zend mij spoedig eene Hollandsche copie lijst door U zelve vertaald meld mij ook nog eens de datum, wanneer u de laatste tekening van mij, aan B. en W gezonden heb, met copie van het geen daar bij geschreeven, dat is nog een gevolg van de historie.

Adieu waarde vriend! adieu.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Den comm: dir: der marine bij het zuidelijk departement G. J. Jacobson te Rotterdam.

P: expres des morgens met het openen der poort uit Brielle, den 19 Januarij 1801.

Brielle den 18^e Januarij 1801 s' avonds laat.

Zeer geacht vriend!

Ik zal morgen met de post aan den agent schrijven, en conform Uwe gedagten voorstel doen, om voor de vroegtijdige bagger, geld aangewezen te zien.

Het werk op zich zelve is bijna onmogelijk, doch als wij geld hebben, kan men immmediaat beginnen, als het saijsoen wat mee loopen wil enz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors te S' Hage

P: ord: post uit Brielle den 19^e Januarij 1801.

De diercteur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den agent der marine van de Bataafsche republiek.

Brielle den 19^e Januarij 1801 Ao 7 L.b.

Burger Agent!

Mij in het algemeen bekend zijnde uwe begeerte, om s' lands werkzaamheden, ter uitbaggering en opruiming der voorgronden, die de nieuwe zee haven te Hellevoetsluis, door het te laat aanvangen van dien arbeid, in het vorige jaar noodzaakkijk zijn overig moeten blijven, gevoegd bij de gewaarwording van de thans meer levendige werkzaamheden, omtrend het gereed maaken der scheepen van oorlog, deezer zijds, doen mij te meer aan eenige vroegtijdige operatie denken.

En of schoon u zelve getuigen zijt geweest, dat s' lands zwaare scheepen van linie, met tamelijke winter springvloeds hoogte, en werking door het guijl, binnen de nieuwe haven zijn kunnen haalen, en zij er dus bij het aanwenden van genoegzaame middelen, op zijn tijd in het

voor jaar even zeer uit te brengen zullen zijn, echter zulks aanmerkelijk zoude bevorderd worden, bij aldien bij

223.

toelaating van het saijsoen, in het laatst den volgende maand, de gemelde bagger werken, met alle kragten konde worden hervat, en het is daar toe, burger Agent! dat ik alles inrigten en dirigeeren zal.

Daar ondertusschen weinig begonnen, veel min met kragt iets voortgezet worden kan, zonder geld, en de kas van den penningmeester Chardon niet alleen ledig, maar reeds ruim vijf duizend gulden schuldig is, zo volgt:

Dat om aan Uwe s' lands dienstige begeerte ter kragtige voortzetting der zo nodige werken te Hellevoet te kunnen voldoen, er eene subsidie van provisioneel ten minsten f 12 á 14 duizend gulden, aan handen van den penningmeester Chardon onontbeerlijk is, en welke ik, om bovengemelde reden inzonderheid de vrijheid neem te verzoeken, dat ten spoedigste mag worden verleend.

Heil en eerbied.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.

P: ord: post uit Brielle, den 3^e Februarij 1801.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche republiek.

Brielle den 3^e Februarij 1801 Ao 7 L.B.

Burger Agent.

Ik heb de eer onder geleide van deezem, U te presenteeren:

Eene rekening met voldoende attestatie, wegens geleverde esosijnsche hard steenen tot het gebouw der stoom machine te Hellevoetsluis, van van der Koog, en Smak van Strij, ter somma van f 4585-8-:.

224.

Dito van P. Blommers, wegens leverantie van kruij wagens, welken tot de nood haven gediend hebben f. 326-14-:.

Dito van F. en A. van der Linden, wegens leverantie van houtwaaren tot de kruij stellingen van het voorn: werk f. 396-16-:.

En eindelijk een bestek van geleverde rijs matrialen, tot de gemaakte rijs pak bermen, ten wederzijde der gem: haven f. 3060-2-:.

Alle deezem stukken in order zullende gevonden worden, neem ik de vrijheid dezelve te spoedige voldoening te recommandeeren.

Waar mede onder betuiging van hoogachting en eerbied, de eer heb te tekenen.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den eersten commissaris inspecteur over s' lands water werken en water staat C. Brunings te Zwaanenburg halfweg Haarlem en Amsterdam.

P: ord: post uit Brielle den 6^e Februarij 1801.

Brielle den 6^e Februarij 1801.

Hoogst waarde vriend!

Ik hoef niet te zeggen, hoe aangenaam mij Uwe altoos vriendelijke brieven zijn, en mits dien ook die van 24 l.l. geweest is. Ik mag op denzelve niet antwoorden, om dat ik dan een minvoegende optelling zoude dienen te maaken, om de onmogelijkheid te bewijzen, dat ik den stelregel van dien vriend, die te 6 uren hora nam direct over om Ue: een moment te onderhouden, over het geen wij den 10^e aanstaande wenschen te behandelen.

1^e. Zal ik na het resume der vorige notule, de vrijheid vraagen, om mijn generaal jaarlijks rapport van 1800, aan te hooren waar

225.

op ik hoop dat de commissie, met de gewoone toegevenheid besluiten zal.

2^e. Idem een bijzonder papport van den nieuwen zee haven bouw, ten oosten de oude haven van Hellevoet. Het welk ik om de aangelegenheid der zaak, van eene bouwkundige inleiding heb doen voor af gaan, die ik hoop dat Ue: niet ongepast vinden zult, om de geesten wat op te wekken, en het belang zulker bouwinge uit de geschiedenis zelve, wat ontwikkeld voor oogen te brengen, op dat men niet verslappen zoude, in het fourmeeren van het voornaame middel, aller dingen, waarom ik daar agter heb gevoegd, om de aangelegenheid, en de grootte voordeelen en diensten van dit werk, wat zinlijker, te maaken, een paar opgesmeukte tekeningen, plans en profils.

Ik hoop bijzonder dat de commissie, haare goedkeuring, na rijp onderzoek, daar over zal kunnen en gelieven aan den dag te leggen, met dit rapport afzonderlijk, onder geleide eener opwekkende missive, aan den Agent der marine in te zenden, met recommandatie ter zaake dienende. Dan welke missive (Ued: hebde eens vooral aan onze vriendschap geoorloofd, vrij en opentlijk te zijn) door Ue: zelve behoorde gesteld te worden. Ik weet dat Ue: daar mede den braaven Spoors genoeg doen zou, en dat niets minder, als zulken aandrang, zulke opwekkingen, met levendigheid, behoeven, om geld los te krijgen. En het is dus daarom waardste vriend! dat ik hoop, dat Ue: dit rapport, eenigzints geschikt en waardig vinden zult,

226.

U eigen pen eens even te spitzen, om een brief ter inzending van het zelve, te willen schrijven, en zo mogelijk, ten spoedigste, maar direct in te zenden aan bovengemelden Agent.

3^e. Ben ik voorneemens ter tafel te brengen, eene voor dracht voor onze werkzaamheden, voor 1801, waar van ik Ue: de minut ter lecture zend, om de punten waar op geresolveerd diend, bevoorens te kunnen inzien.

Ik heb op het billet, dat ik ter besteeding van den dam, presentereen wilde, met potlood, dag en plaats ingevuld, om het onzen ouden braaven vriend van Liender, gemakkelijk te maaken.

Overigens heb ik alles opgezocht, zo als Ue: vinden zult, om te kunnen werken, met een zeker voordeel, of schoon wij, met onze stoom machine, wat laat vaardig geraakte. Zo als ik zeer vrees, als men geen vrede krijgt, en het is daarom, dat ik in de voordracht zonder het te proponeeren, aanleiding geef, of de commissie, zoms den directeur zoude goedvinden te gelasten, om onder de hand, door het doen aanmaaken van een paar nieuwe kettingmolens, waar aan ook tonnen eerst werken kunnen, eenigzints in staat te geraaken, in alle gevallen gereed te zijn. Deeze instrumenten zijn altoos van dienst. En daar Boulton en Watt ons stellig ontzegd hebben, op geen Engelschman te hoopen, die het werktuig zou komen te zamen

stellen, en aan den gang brengen. Zo zag ik gaarne, dat onder mede hulp en agreatie van onzen vriend van Liender, den directeur

227.

gelast wierd, om met de bekender smit Duijster, in onderhandeling te treden, hem aan te neemen, voorts gewoone pointen zijnde, zal ik daar over niet verder uitweiden, maar in het algemeen, de goed dunkende last en qualificatie, tot de voorgestelde uitvoer verzoeken afwagten.

Er is een Fransch Amiral of die, of andere oorzaaken, buiten gewoone werkzaamheden bij de marine vorderen, weet ik niet, maar ik moet ilico aan het baggeren, geheel voor, en op de maand rol der marine betaalbaar, ter verdieping van den van den voor mond, der nieuwe zee haven, om er de scheepen des te gemaklijker uit te krijgen. Hier van, zo als omtrent alles, bij monde nader. Terwijl intusschen gelijk altoos ben en blijf Uw hoogachtende volvaardige vriend.

(get:)

J. Blanken Jansz:

Kantlijn:

Aan den commissaris inspecteur over s' lands water werken en waterstaat J. D. Huichelbos van Liender te Rotterdam.

Per expres uit Brielle den 16^e Februarij 1801.

Brielle den 16^e Februarij 1801.

Zeer waarde vriend!

Daar mij ten hoogsten nodig zijn, om den voortgang onzer bouwingen, betreklijk het stoom machine gebouw te Hellevoet te reguleeren, de tekeningen welken Boulton en Watt gezonden hebben, en de vorst als nu het vaaren der scheepen belettende, ben ik genoodzaakt Ue: een expresse te zenden, waar bij ik, op het geen onzen ouden waardigen vriend, ter laatste vergadering,

228.

zodanig te regt recommandeerde, om doch alle het mogelijke te verzamelen, wat wij van buiten s' lands konden verkrijgen, ter aanwending van het stoom wertuig op drooge dokken, de vrijheid neem te verzoeken, om ook mij, met brengen deezes mede te geeven alles wat Ue: van de vuur machine van Croonstad (zo als Ue: zegde) bezitten mag, met alle zodanige ophelderende stukken, als ter zaake die wij onderhouden, als ter zaake die wij onderhanden hebben, en waar mede wij ons presseeren moeten, om met spoed al het mogelijke te bewerksteligen, dringend dienende zijn.

Want, mijn waarde vriend! zo wij hier reusseeren, is Uwe triumph, en al het geen U voor de stoom machine, hier te land gedaan heb volkomen, maar ook zo wij daar mede in het gesukkel vervallen, zullen alle vijanden zich verheffen, en over alles, wat ook tot hier toe in ons land gedaan is, schandelijk hun victorie blaazen, houd dus voor mij niets ten agteren. Zo Ue: nog iets, hoe gering ook, buiten dat van Croonstad, hebde, maar zend het mij!

Ik kan er immers niet als voor het goede der zaak, en tot Uwen meesten lof, daar van gebruik maaken.

Ik ben met veel genoegen in den Haag geweest, alwaar ik ook, gehoord heb, en mij gezegd is, Ue: te kunnen zeggen, dat Ue: tractement wegens de sluis en dok werken, geregeld en klaar was.

Te Delft, heb ik Zaterdag avond ook een vrugtbaar besogne gehad,

Adieu Ue: d.v.d en vriend.

(get:)

J. Blanken Jansz:

229.

Kantlijn:

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek J. Spoors resideerende te S' Hage.
P; ord: post uit Brielle den 23^e Februarij 1801.

De directeur der sluis en dok werken te Hellevoetsluis.

Aan den Agent der marine van de Bataafsche Republiek.

Brielle den 23^e Februarij 1801 Ao 7 L.B.

Burger Agent.

Hier nevens heb ik de eer U, ter betaaling, wegens gedaane leverantie tot de sluis en dok werken te Hellevoet, voor te leggen.

1^e. Een rekening met attestatie wegens goede voldoening, van geleverde houtwaaren, door A. van Hoek Jz: ad f. 1395-15-:.

2^e. Idem van de weduwe Knipscheer en Kouwens, wegens geleverde tras f. 380-:-:.

3^e. Dito van L. Tilanus ad f. 225-:-:.

Heil en eerbied.

J. Blanken Jansz: